

ԱՐՎԵՍԻ ԻՆՏԵԳՐԱԾ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

Իր յուրահատկության և բովանդակության, ինչպես նաև ուսումնական բոլոր առարկաների հետ փոխադարձ կապ ստեղծելու բացառիկ հնարավորության շնորհիվ, արվեստը կոչված է խթանելու սովորողների մտավոր և հոգևոր ներուժի բացահայտումը, զարգացումը և հարստացումը, ընդհանուր աշխարհայացքի ձևավորումը:

Արվեստի տարբեր տեսակներին հաղորդակցվելը և գեղարվեստական գործունեություն իրականացնելը նպաստում է՝

- Իրականության գիտակցական և զգայական ընկալման ձևավորմանը.
- Վերլուծական և ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը.
- Անձի ինքնաձանաչմանը, ինքնաարտահայտմանը և մտահորիզոնի ընդլայնմանը.
- Սովորողների գեղարվեստական կրթությանը, գեղագիտական և բարոյական դաստիարակությանը.
- Ազգային-հայրենասիրական և մարդասիրական զգացումների, բնապաշտության արմատավորմանը:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

Դասընթացն իրականացվում է երկու հիմնական բաժիններով՝ ստեղծագործական գործունեություն և արվեստի միջոցով իրականության ընկալում:

Գեղարվեստական գործունեություն - պար, թատրոն, երաժշտություն, կերպարվեստ, ԴԿԱ ավարտուն նախագծեր և ներկայացումներ:

Գաղափարների հավաքագրում, ստեղծագործական աշխատանքների կատարման պայմանների, մոտեցումների և միջոցների ուսումնասիրություն, անհրաժեշտ նյութեր և գործիքներ:

Արվեստի տարրերի և սկզբունքների ուսումնասիրություն և փորձարկումներ, Գաղափարների մշակում, ստեղծագործական աշխատանքներ և նախագծեր: Վերանայում, ավարտ և ցուցադրություն կամ ներկայացում:

Արվեստի միջոցով իրականության ընկալում - ստեղծագործական աշխատանքների մեկնաբանություն, վերլուծություն, քննում, գնահատում և արժևորում: Արվեստի ստեղծագործությունների նշանակության, նպատակների, իմաստի ուսումնասիրում:

Արվեստագետների դերը հասարակության մեջ: Տարբեր ժամանակաշրջանների արվեստի տեսակների, ժանրերի, ձևերի, ոճերի և ուղղությունների ուսումնասիրում: Տեխնոլոգիական նորարարությունների դերը արվեստի բնագավառում: Արվեստագիտական տարբեր մասնագիտություններ: Արվեստի ուսումնասիրումը և մյուս առարկայական բնագավառները: Արվեստի կապը գիտության մյուս ճյուղերի հետ:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

Ժամանակակից հանրակրթական դպրոցում յուրաքանչյուր ուսումնական բնագավառում ուսումնական գործունեության տեսակները նախագծելիս պետք է նկատի ունենալ ոչ միայն տվյալ առարկայի գծով գիտելիքների հաղորդման, այլև սովորողի մեջ նշված հատկանիշների ձևավորման և զարգացման անհրաժեշտությունը:

Արվեստի ուսումնական գործունեությունը իրակացվում է խառը ուսուցման ձևաչափով ելնելով՝ թեմայի բովանդակությունից, աջարկվող գործունեության ձևերի բնույթից, դասի նպատակից, դասարանի, սովորողների, ուսումնասիրվող նյութի, քննարկվող հիմնախնդրի առանձնահատկություններից, առկա հնարավորություններից և այլ հանգամանքներից: Առաջարկվում է կիրառել դեմ առ դեմ և առցանց ուսուցման եղանակները՝ համադասարանական, անհատական, զույգերով և փոքր խմբային աշխատանքների միջոցով: Ուսուցումն իրականացվելու է համապատասխան նկարակալներով, դազգահներով, երաժշտական գործիքներով, տեխնիկապես հագեցած, արվեստի սենյակներում կամ դպրոցական արվեստանոցներում: Ուսումնական գործընթացում, կարող են ընտրվել ուսումնական գործունեության այլընտրանքային տեսակներ:

ԻՆՏԵԳՐՎԱԾ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

Ծրագրերում առարկայի բովանդակային գծերը տարածվում են միասնաբար և փոխկապակցված ձևով, ամբողջական թեմատիկ միավորների միջոցով, պահպանելով բովանդակության պարուրաձև սկզբունքը:

Ուսումնասիրվող յուրաքանչյուր միավորի համար նշված են՝

- համապատասխանությունը առարկայական վերջնարդյունքին,
- տվյալ թեմայի ուսումնասիրության արդյունքում ակնկալվող վերջնարդյունքները,
- նպատակը, ուղղորդող հարցադրումները
- թեմայի բովանդակային բաղադրիչը, դրա հետ առնչվող գործունեության ձևերը,

– խաչվող ընդհանրական հասկացությունները, որոնք ընդհանրական են տարբեր գիտությունների համար և օգնում են սովորողներին միավորելու տարբեր առարկաներից ձեռք բերած գիտելիքները՝ աշխարհի մասին մեկ ամբողջական պատկերացման շրջանակներում,

- առաջարկվող թեմատիկան, որի շուրջ կազմակերպվում է ստեղծագործական գործունեությունը,
- միջառարկայական կապերը, որոնք ապահովվելու են տվյալ միավորի ուսումնասիրության ամբողջականությունը,
- համապատասխանությունը Հանրակրթության պետական չափորոշչի հետ:

Կարևոր է նկատի ունենալ, որ սովորողների գեղարվեստական հմտությունների զարգացումն ու արժեքային համակարգի ձևավորումը դիտվում են որպես բոլոր թեմաների ուսուցմանն ուղեկցող խնդիրներ:

ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ

Յուրաքանչյուր տարիքային խմբի համար նախատեսված ստեղծագործական գործընթացները ձևավորված են չափորոշչով սահմանված և կարողունակություններին միտված՝ սովորողներին ներկայացվող ուսումնառության ակնկալվող վերջնարդյունքների հիման վրա: Մյուս վերջնարդյունքներին Արվեստի դասընթացն առնչվում է անուղղակիորեն:

Առաջարկվող առարկայական ծրագրերը կառուցված են երկամյա դասընթացների ուսումնառության վերջնարդյունքների հիմքով: Այս ձևաչափը թույլ է տալիս ուսումնասիրվող բովանդակությունը յուրացնել առավել ամբողջական, սովորողներին չկաշկանդելով ստեղծագործական գործունեության պարտադրանքով:

Արվեստ ինտեգրված առարկայի շրջանակներում իրականացվող ստեղծագործական գործունեության համար մշակված վերջնարդյունքները ներկայացված են հանրակրթական դպրոցի միջին և ավագ աստիճաններում և ընդհանրական են 7-8-րդ և 10-12-րդ դասարանների համար: 9-րդ դասարանը ներկայացված է առանձին վերջնարդյունքներով, որպես Հանրակրթական հիմնական ծրագրի ավարտական փուլ:

ՌԻՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԱԿՆԿԱԼՎՈՂ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐՆԻՆ՝ ՀՍՏ ԿՐԹԱԿԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐԻ

ԱՐՎԵՍ			
Սովորողները հետազոտում, ստեղծում, ներկայացնում, վերլուծում, քննարկում և կապակցում են արվեստագիտական գաղափարներ և ստեղծագործություններ			
Միջին դպրոց		Ավագ դպրոց	
<p>ՍՏԵՂԾՈՒՄ</p> <p>Նոր գեղարվեստական գաղափարների և ստեղծագործությունների ձևակերպում, զարգացում և ավարտ</p>	<p>Նյութեր, միջոցներ և մտեցումներ</p>	Ուսումնասիրել արվեստի տարբեր ուղղությունները, ստեղծագործական աշխատանքներում նույն բովանդակությունը ներկայացնել տարբեր արտահայտչամիջոցներով, նյութերով և միջոցներով: Հետազոտել, գտնել նոր նյութեր և արտահայտչամիջոցներ ստեղծագործությունների իմաստը առավել դիպուկ հաղորդելու նպատակով, /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:	Հետազոտել տարբեր նյութեր, արտահայտչամիջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու նոր մոտեցումներ /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/, որոնք կարող են ունենալ հասարակական ներգործություն :
		Պատրաստել պաստառներ՝ արվեստի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ: Բանավոր և գրավոր խոսքում օգտագործել համապատասխան արվեստագիտական եզրույթներ Հետազոտական աշխատանքներում կամ զրույցներում կիրառել համապատասխան արվեստագիտական բառապաշար:	Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական եզրույթներ, բառամթերք:
		Հոգ տանել նյութերի և գործիքների, բեմական հագուստների, պարագաների, նվագարանների մասին, պահպանել անվտանգության կանոններ: Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ: Մեկնաբանել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա:	Բացատրել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա: Ապահովել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառություն:
	<p>Արվեստի տարրեր և սկզբունքներ</p>	Ստեղծագործական աշխատանքներում կիրառել արվեստի տարրեր և արտահայտչամիջոցներ, ցուցաբերել գրագիտություն:	Ստեղծել գրագետ ամբողջական նախագիծ, պահպանելով աշխատանքի բոլոր փուլերը՝ սկիզբը, գործընթացը և ավարտը:
		Ստեղծագործական աշխատանքներում կիրառել գաղափարն արվեստի լեզվով փոխանցելու հմտություններ, պահպանել հիմնական գաղափարը, մեղեդին, խորհրդանշաններով փոխանցելու սկզբունքները: Ձևավորել, զարգացնել և ավարտել ստեղծագործական գաղափարը, կիրառել խորհրդանշաններ, նրբերանգներ և հուզական ազդակներ:	Ստեղծագործական նախագիծերում գաղափարը փոխանցել խորհրդանշանների և հուզական ազդակների միջոցով:
		Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել նորարարական մոտեցումներով /2D, 3D, 4D, նոր ռիթմական նվագակցությամբ, գրավոր, բանավոր, ժամանակակից մշակումներով, մնջախաղ/:	Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել այլ մեկնաբանությամբ /2D, 3D, 4D, նորովի մշակմամբ, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:
	<p>Նորարարություն, երևակայություն</p>	Ստեղծել թեմատիկ աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:	Ստեղծել աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:

		Միջին դպրոց	Ավագ դպրոց
ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՄ Գեղարվեստական ստեղծագործությունների մեկնաբանություն և ներկայացում	Վերանայում, ցուցադրում ներկայացում	<i>Առաջարկել խմբային և անհատական ելույթների, ցուցադրության թեմաներ կամ սկզբունքներ: Քննարկել, ներկայացնել և հիմնավորել խմբային և անհատական, դասարանական կամ դպրոցական միջոցառումների, ցուցադրության, թեմաների կամ գաղափարների ընտրությունը: Քննարկել և ներկայացնել թեմատիկ նախագծեր որոշակի հանդիսատեսի համար: Ներկայացնել ուսումնական մի քանի բնագավառ ընդգրկող խմբային կամ անհատական նախագծեր:</i>	<i>Ներկայացնել հասարակական նշանակություն կամ ազդեցություն ունեցող արվեստագիտական նախագծեր՝ խմբով կամ մենակ:</i>
	Մեկնաբանում	<i>Առաջարկել միևնույն նախագծի ներկայացման մեկից ավելի տարբերակներ /2D, 3D, 4D, գրավոր/: Առաջարկել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ազդեցություն թողնող միջոցառումների, համերգների և ցուցադրության արդյունավետ տարբերակներ:</i>	<i>Մենակ կամ խմբով վերլուծել և ներկայացնել հասարակական, սոցիալական, մշակութային կամ քաղաքական համոզմունքներ ներկայացնող թեմատիկ նախագծեր:</i>
	Քննարկում	<i>Խմբի հետ ընտրել և քննարկել ելույթները և աշխատանքները ցուցադրության համար: Առաջարկել ստեղծագործական նախագծերի գեղագիտական չափանիշներ և սկզբունքներ: Ձևավորել ստեղծագործական նախագծերի գեղագիտական չափանիշներ և սկզբունքներ:</i>	<i>Վերլուծել և ձևավորել ստեղծագործական նախագծերի թեմատիկ, տեխնիկական և գեղարվեստական սկզբունքներ:</i>
ԱՐՁԱԳԱՆՔՈՒՄ Արվեստի միջոցով իմաստի արտահայտման /փոխանցման գիտակցում և գնահատում	Քննարկում և արձագանք	<i>Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն / դեկորատիվ կիրառական արվեստ, կերպարվեստ, երաժշտություն, պար, թատերական կամ օպերային ներկայացում, ֆիլմ և այլն /: Կատարել արվեստագիտական վերլուծություններ</i>	<i>Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ ձևավորել մասնագիտական քննադատական կարծիքներ:</i>
	Քննարկում և արձագանք	<i>Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, դասակարգել արվեստի ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսակների, ժանրերի, ոճերի: Վերլուծել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցությունը:</i>	<i>Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը:</i>
	Քննարկում և արձագանք	<i>Ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ: Գնահատել ստեղծագործությունները տարբեր տեսանկյուններից:</i>	<i>Վերլուծել տարբեր արվեստագիտական գնահատականներ՝ արդիականության, մշակութային արժևորման տեսանկյունից:</i>
	Քննարկում և արձագանք	<i>Յույց տալ աշխատանքներում օգտագործված տարբեր լուծումները: Բացահայտել և մեկնաբանել ստեղծագործությունների կատարման հաջողված և ձախողված հատվածները: Գնահատել նախագծերը՝ վերլուծելով դրական և բացասական կարծիքները:</i>	<i>Գնահատել նախագծերը՝ հաշվի առնելով հասարակության տարբեր խավերի գեղագիտական նախընտրությունները:</i>

Միջին դպրոց		Ավագ դպրոց	
ԿԱՂԱՎՅՈՒՄ Գեղարվեստական գաղափարների և աշխատանքի համադրումը անհատական/ մասնավոր իմաստի և արտաքին համատեքստի հետ	Արվեստ, տեխնոլոգիաներ և գյուտեր	<p>Ներկայացնել տեխնիկական հնարները, մտահղացումները, որոնք արվեստագետները կիրառում են, իրենց ստեղծագործություններն ավելի ազդեցիկ դարձնելու համար:</p> <p>Առաջարկել տեխնիկական նոր լուծումներ՝ հայտնի ստեղծագործությունների կյանքը երկարացնելու, նորովի մատուցելու նպատակով: Համեմատել նույն թեման ներկայացնող ստեղծագործական նախագծերը /ֆիլմ, կտավ, հուշարձան, մեդիա, երաժշտական ստեղծագործություն և այլն/, ներկայացնել նմանություններն ու տարբերությունները:</p>	<p>Ներկայացնել որևէ արվեստագետի, կամ ստեղծագործություն՝ մատուցման ձևը համապատասխանեցնելով վերջինիս ոճին, ժամանակաշրջանին, և այլն:</p>
		<p>Ներկայացնել ստեղծագործության տեխնիկական հատկանիշները, ոճային առանձնահատկությունները, հաշվի առնելով ստեղծման ժամանակաշրջանը, տեխնոլոգիական և գիտական նորարարությունների ազդեցությունը:</p> <p>Բնութագրել ստեղծագործության տեխնիկական հատկանիշները, արտահայտչամիջոցները, բնորոշ գծերը, հաշվի առնելով ստեղծման ժամանակաշրջանը:</p>	<p>Ներկայացնել տեխնոլոգիական նոր մտեցումների ազդեցությունը ժամանակակից արվեստի վրա:</p>
	Արվեստի պատմություն	<p>Ներկայացնել գիտելիքներ ժամանակակից արվեստի վերաբերյալ:</p> <p>Ցուցադրել ստեղծագործությունը ներկայացնելու կարողություններ՝ արվեստագետի, կատարողի, նկարչի, արվեստի քննադատի, պատկերասրահի տնօրենի, պատմաբանի, հոգեբանի տեսանկյունից:</p> <p>Մեկնաբանել «Բարձր արվեստը ժամանակից և տարածությունից դուրս է» միտքը, բերել օրինակներ:</p>	<p>Ձևակերպել և ներկայացնել արվեստի բնագավառում առկա հիմնական միտումները: Քննարկել, թե ինչպե՞ս են ժամանակը, տեղը և մշակույթը արտացոլվում առանձին ստեղծագործություններում:</p>
		<p>Համեմատել հայկական և համաշխարհային արվեստում, միևնույն ժանրում ստեղծագործող արվեստագետների ստեղծագործությունները: Համադրել և նշել հայկական և համաշխարհային արվեստի հիմնական առանձնահատկությունները: Հետազոտել և ներկայացնել ժամանակակից հայկական արվեստի առանձնահատկությունները:</p>	<p>Ներկայացնել հայկական և համաշխարհային արվեստի առանձնահատկությունները, /ընդհանուր միտումները, ընդհանրություններն ու տարբերությունները/:</p>
	Արվեստի դերը և նշանակությունը	<p>Ներկայացնել արվեստի ստեղծագործություններից ստացած տպավորությունները, զգացողությունները, ազդեցությունը</p> <p>Ներկայացնել, թե ինչո՞վ է արվեստի ստեղծագործությունը նման կամ տարբեր իրականությունից</p> <p>Ներկայացնել, թե որքանո՞վ է մշակույթի, պատմության, ավանդությունների և սովորույթների իմացությունը ազդում ստեղծագործական գործընթացի վրա:</p>	<p>Ներկայացնել, թե որքանո՞վ է մշակույթի, պատմության, ավանդությունների և սովորույթների իմացությունը օգնում լիարժեք ընկալելու ստեղծագործությունը:</p>
		<p>Ներկայացնել դպրոցական կամ տեղական նշանակություն ունեցող մշակութային միջոցառում:</p> <p>Ներկայացնել համաշխարհային նշանակություն ունեցող որևէ մշակութային իրադարձություն:</p> <p>Համեմատել և վերլուծել միևնույն մշակութային իրադարձության լուսաբանումը տարբեր մեդիաների միջոցով /հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն/:</p>	<p>Լուսաբանել միևնույն մշակութային իրադարձությունը տարբեր մեդիաների համար /հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն/:</p>
		<p>Ներկայացնել ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունը առօրյա կյանքում: Կիրառել ստեղծագործական կարողությունները ներգրավվելով որևէ մշակութային միջոցառման /դպրոցական, համայնքային, քաղաքային իրադարձություն/:</p> <p>Կիրառել ստեղծագործական կարողություններն ու մտեցումները ուսումնական մյուս բնագավառներում:</p>	<p>Ստեղծագործաբար մոտենալ առօրեական խնդիրների լուծմանը:</p>

ՄԻՋԻՆ ԴՊՐՈՑԻ VII-IX ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐ

Միջին դպրոցում արվեստի դասավանդման հիմնական նպատակներն են.

Օգնել սովորողներին՝

- ճանաչել ստեղծագործական տարբեր ժանրեր և ոճեր, արվեստի միջոցով ստեղծագործաբար արտահայտել իր գաղափարները,
- ճանաչել տարբեր ժամանակաշրջանների, ազգերի և մշակութային-գաղափարային խմբերի արժեքները, բացատրել դրանց ազդեցությունն ու արտացոլումը տեղական և համաշխարհային մշակույթի մեջ,
- ճանաչել և արժևորել իր ազգային մշակույթը, նյութական և ոչ նյութական ժառանգությունը, դրա առանձնահատկությունները և ներդրումը համաշխարհային մշակույթի մեջ,
- մեկնաբանել և վերլուծել իր զգացմունքները, ցանկությունները, կարիքները, նպատակները, սեփական յուրահատկությունները և հակումները,
- իրականացնել չափումներ, կատարել մոտավոր ու ճշգրիտ հաշվարկներ և գնահատել արդյունքները՝ ընտրելով և օգտագործելով համապատասխան հասկացություններ, նյութեր և միջոցներ,
- կիրառել երկրաչափական պատկերների և մարմինների մասին գիտելիքները,
- վերլուծել, գնահատել և առաջարկել դասակարգման չափանիշներ՝ ելնելով խնդրի պահանջից,
- ներկայացնել գիտության և տեխնոլոգիական նվաճումների կիրառության հավանական ազդեցությունը բնության, մարդու և հասարակության վրա,
- կիրառել տեքստային և գրաֆիկական խմբագրիչներ, կարողանալ մշակել տվյալներ օգտագործելով անհրաժեշտ թվային գործիքներ և ծրագրեր:
- նկարագրել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումների փոխկապակցվածությունը.
- ուրիշների հետ համատեղ կամ ինքնուրույն մշակել և իրականացնել նախագծեր
- գտնել և օգտագործել տեղեկույթ տարբեր աղբյուրներից, որոշել և բնութագրել աղբյուրի արժանահավատությունը և դրանք օգտագործելիս կատարել հղումներ,
- արտահայտել, հիմնավորել և պաշտպանիել սեփական տեսակետը և դիրքորոշումը

Ձևավորել՝

- հետազոտելու, փորձարկելու, տարբեր գործիքակազմեր համադրելու կարողություն,
- տարբեր ձևաչափերով արդյունավետ համագործակցելու և հաղորդակցվելու լսելու, և այլ մարդկանց տեսակետներին և գաղափարներին հարգանքով վերաբերվելու կարողություններ,
- մշակութային ընկալման և արժևորման, արվեստի որոշ տեսակներում ստեղծագործական աշխատանքներ կատարելու ունակություններ և հմտություններ դրսևորելու կարողություններ,

7-ԲԴ ԴԱՍԱՐԱՆ

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ Ը 2 ՇԱԲԱԹ	
ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ՆՅՈՒԹԵՐ ՄԻՋՈՑՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծագործական աշխատանքներում նյութեր, մեթոդներ և միջոցներ փորձարկելու կարողությունների ձևավորում: Թեմայից կախված, նյութերի ճիշտ ընտրության կարողությունների ձևավորում:	7.Ա.Ս.ՆՄ.1. Ուսումնասիրել արվեստի տարբեր ուղղությունները, նյութերն ու մոտեցումները տարբեր բովանդակությամբ ստեղծագործական աշխատանքներ աստեղծելիս: 7.Ա.Ս.ՆՄ.2. Պատրաստել պաստառներ՝ Արվեստի տարբերի և սկզբունքների վերաբերյալ:
Ուղղորդող հարցադրում	7.Ա.Ս.ՆՄ.3. Հոգ տանել նյութերի և գործիքների, բեմական հագուստների, պարագաների, նվագարանների մասին, պահպանել անվտանգության կանոններ:
Ինչպե՞ս են արվեստագետները նախապատրաստվում, ի՞նչ գործիքներ և միջոցներ են օգտագործում: Ինչպե՞ս են արվեստագետները նախապատրաստվում ստեղծագործական գործընթացին: Պահպանո՞ւմ են արդյոք արվեստագետները որոշակի կանոններ:	7.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել նորարարական մոտեցումներով /2D, 3D, 4D, նոր ռիթմական նվագակցությամբ, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/ 7.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել վերացական արվեստի աշխատանքներ /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/ 7.Ա.Ա.ՔԱ.2. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Ջարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: - Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: - Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: - Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ: - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների: - Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: - Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները: 	

- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ցուցադրել կատարողական վարպետություն և ինքնավստահություն:
- Ցուցադրել պատկերային մտածողության հմտություններ:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, պահպանելով իմպրովիզացիայի կամ վարիացիայի սկզբունքները:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Վերլուծել աշխատանքները, մեկնաբանել կիրառված ստեղծագործական հնարները:
- Վերլուծել ստեղծագործության տարբեր մեկնաբանություններ:
- Բացահայտել և եզրակացություններ անել տվյալ ստեղծագործության մեջ կիրառված նորարարությունների վերաբերյալ:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Գործիքների և նյութերի ճիշտ ընտրություն ըստ թեմայի:</p> <p>Բովանդակության մատուցումը տարբեր արտահայտչամիջոցներով, նյութերով և մոտեցումներով՝ 2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ և այլն:</p> <p>Արվեստագիտական եզրույթներ:</p> <p>Նյութերի, գործիքների, բեմական հագուստների, պարագաների, նվագարանների նկատմամբ հոգատար վերաբերմունք և անվտանգ օգտագործում:</p>	<p>Ուսումնասիրել և փորձարկել թեմայի մեկնաբանության տարբեր մոտեցումներ:</p> <p>Թեման մեկնաբանել՝</p> <ul style="list-style-type: none"> - երգիծական, - դրամատիկ, - մարդասիրական, - դեկորատիվ, - տեքստային, - մանկական, - քաղաքական երանգավորումներով: <p>Կրկնօրինակել արվեստի որևէ ստեղծագործություն, պահպանելով նյութերի, մատուցման միջոցների նույնականությունը:</p> <p>Կրկնօրինակել արվեստի որևէ ստեղծագործություն, պահպանելով նյութերի, մատուցման միջոցների բազմազանությունը:</p> <p>Ներկայացնել արվեստի տարբեր ճյուղերում նյութերի կիրառման</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, ծավալը, խնդիրը, թեմատիկան ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ է տալիս: Նպատակ և արդյունք: Նախապես որոշված արտահայտչական մոտեցումների և հնարների արդյունքում, աշխատանքն այլ բովանդակային շեշտադրումներով կարող է ներկայանալ:</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, խմբավորել</p>

	<p>հնարավորություններն ու սկզբունքները:</p> <p>Գեղարվեստական հնարքների ուսումնասիրություն՝ ֆակտուրա, ամբողջականություն, արտասովորություն, գեղագիտական կողմ և այլն:</p> <p>Ներկայացնել թեմայի սեփական մեկնաբանությունը, կիրառել տեխնիկական/մեդիա տարբեր միջոցներ՝ գաղափարներն այլ լուծումներով ներկայացնելու նպատակով:</p> <p>Կատարել էսքիզներ միևնույն թեման տարբեր միջոցներով ներկայացնելու նպատակով:</p> <p>Կատարել էսքիզներ միևնույն տեխնիկական միջոցներով տարբեր թեմաներ ներկայացնելու նպատակով:</p> <p>Ուսումնասիրել և բացահայտել այն հիմնական տարրերը, որոնք կողմնորոշում են արվեստի տվյալ տեսակը:</p> <p>Արտապատկերել ստեղծագործությունները՝ պահպանելով ռճային, տեխնիկական օրինաչափությունները և հիմնական նյութը:</p> <p>Պլակատային գրաֆիկայի կոմպոզիցիայի, թեմատիկ և բովանդակային կառուցվածքի ուսումնասիրություն:</p> <p>Ուսումնասիրել և վերլուծել ստեղծագործությունները բոլոր ուղղություններով՝ թեմա/սցենար, գործող անձինք/կերպարներ, կառուցվածք/ձև, ընտրված նյութեր, մատուցման արդյունավետություն և այլն:</p> <p>Կատարել փորձարկումներ պատկերի, նյութի, ձայնի, լույսի և գույնի հետ:</p> <p>Պատրաստել մասնագիտական պաստառներ:</p> <p>Նյութերի և միջոցների խնայողություն:</p>	<p>գործիքներն ու հնարներն ըստ արտահայտչականության, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Մասշտաբ, համամասնություն, քանակ: Մասշտաբները փոխվելիս փոխվում են պատկերների չափերը, սակայն համամասնությունը պահպանվում է, ինչպես օրինակ՝ բնօրինակից պատկերման, ֆիգուրատիվ քանդակների, տիկնիկային ներկայացման համար նախատեսվող տիկնիկների համաչափությունների կամ դրանց զգեստների պատրաստման դեպքերում:</p>
--	---	--

Առաջարկվող թեմատիկա

Ճանապարհորդություն աշխարհի շուրջը: Մշակույթ առանց սահմանների:

Նորաձևություն: Արտ Դեկո զարդեր և ոսկերչություն:

Արվեստի ստեղծագործությունների կրկնօրինակումներ: Մերզեյ Փառաջանով: Հայկական ասեղնագործություն

Մարդու իրավունքներ: Բնապահպանություն:

Տիեզերք, Տարածություն,

Դիմանկար, Բնքնանկար, Բնանկար,

Ճեպանկար, Ծաղրանկար,

Նատյուրմորտ՝ կոլլաժ, մոնտաժ, ֆրոնտաժ, էսքիզներ, փուլային ավարտուն աշխատանքներ:

Միջառարկայականկապ

Հայոց լեզու և գրականություն - մեկնաբանել տարաբնույթ նշանները, համադրել, փոփոխել: Ստեղծելի բանավոր և գրավոր պատկերավոր խոսք /առանձին և խմբային/, արձակ և չափածո պատմութ յուններ՝ օգտագործելով տարաբնույթ նշաններ /կոմիքս, էմոջի, ծաղրանկար և այլն/:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար պատկերներ հասկացությունը և կիրառել հատվածների, անկյունների ու եռանկյունների համար:

Ֆիզիկա - կատարել պարզագույն դիտումներ, չափումներ և փորձեր: Հանդուրժողական վերաբերմունք ցուցաբերել չափումների և փորձերի տարբերվող արդյունքների կամ մեկնաբանությունների դեպքում:

Քիմիա - ֆիզիկական և քիմիական երևույթներ, համապատասխան հատկանիշներ:

Կենսաբանություն - հետազոտություններ կատարելով ձեռք բերել ապացույցներ:

Աշխարհագրություն - տեղանքի մոտավոր հատակագիծ, համապատասխան պայմանական նշաններ:

Տիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Աղբյուրագիտական հենքով վերլուծել առկա տեղեկությունը, համադրել փաստերն ու իրադարձությունները, կատարել եզրակացություններ:

Առողջ ապրելակերպ - հարմարավետ զգալ սեփական մարմնում և հարգել ուրիշների մարմնակառուցվածքը:

Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (նորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտֆիլմեր, թռուցիկներ և պաստառներ): Համակարգչի օգտագործման հետ կապված առողջությանն ու ապահովությանն առնչվող խնդիրներ:

Օտար լեզուներ - հասկանալ և հետևել պարզ ցուցումներին ու հրահանգներին՝ բազմաքայլ գործողություններ կատարելիս, եթե դրանք տրվում են գրական/ստանդարտ լեզվով և ծանոթ առոգանությամբ:

Կապը ՀՊՁ վերջնարդյունքների հետ

Հ2, Հ4, Հ8, Հ9, Հ11, Հ13, Հ23, Հ25, Հ27, Հ29, Հ33, Հ43, Հ44

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՏԱՐԲԵՐ ԵՎ ՍԿՋԲՈՒՆՔՆԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ուսումնասիրել և փորձարկել ստեղծագործական աշխատանքներ կատարելու տարրերն ու սկզբունքները:	7.Ա.Ս.ՆՄ.1. Ուսումնասիրել արվեստի տարբեր ուղղությունները, նյութերն ու մոտեցումները տարբեր բովանդակությամբ ստեղծագործական աշխատանքներ ստեղծելիս:
Ուղղորդող հարցադրում	7.Ա.Ս.ՆՄ.2. Պատրաստել պաստառներ՝ Արվեստի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ:
<p>Ինչպե՞ս են արվեստագետները աշխատում:</p> <p>Ի՞նչ է հարկավոր իմանալ գրագետ աշխատելու համար:</p> <p>Պահպանո՞ւմ են արդյոք արվեստագետները որոշակի օրինաչափություններ:</p> <p>Ե՞րբ և ի՞նչ նպատակով կարելի է խախտել օրինաչափությունները:</p>	<p>7.Ա.Ս.ՆՄ.3. Հոգ տանել նյութերի և գործիքների, բեմական հագուստների, պարագաների, նվագարանների մասին, պահպանել անվտանգության կանոններ:</p> <p>7.Ա.Ս.ՍՏ.1. Ստեղծագործական աշխատանքներում կիրառել արվեստի տարրեր և արտահայտչամիջոցներ:</p> <p>7.Ա.Ս.ՍՏ.2. Ստեղծագործական աշխատանքներում կիրառել գաղափարն արվեստի լեզվով փոխանցելու հմտություններ:</p> <p>7.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել նորարարական մոտեցումներով /2D, 3D, 4D, նոր ռիթմական նվագակցությամբ, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>7.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել վերացական արվեստի աշխատանքներ /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p>
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Ջարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմային համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: - Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: - Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: - Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, պատրաստել նախնական տարբերակ, ստեղծել այլընտրանքային տարբերակ: - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների - Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: 	

- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները,
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել արվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի նկատմամբ:
- Ստանալ ճանաչելի հորինվածքներ՝ ապահովելով ռիթմ, շարժում, հավասարակշռություն, ազդեցություն, հարմոնիա, ներդաշնակություն, համաչափություն և զանազանություն:
- Կիրառել երանգներ՝ աշխանանքներին հուզականություն հաղորդելու համար:
- Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների կրկնօրինակներ՝ արվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առավել արտահայտիչ ներկայացնելով:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ պահպանելով հայկական/ազգային ավանդական մոտիվներ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ հայկական/ազգային ավանդական տարրերը համադրելով համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունների հետ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ հայկական/ազգային ավանդական տարրերը ինտեգրելով համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունների հետ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունները ներկայացնելով հայկական/ազգային ավանդական տարրերով:
- Ստեղծագործական աշխատանքներում ցուցադրել զգացմունքայնություն և վերաբերմունք:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ օգտագործելով կենդանական կամ բուսական մոտիվներ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ Արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստի տարրերի և արտահայտչամիջոցների գրագետ կիրառում:</p> <p>Թատերական, պարային, երաժշտական արտայատչամիջոցների ինտեգրում:</p>	<p>Կատարել ստեղծագործական աշխատանքներ արվեստի տարրերը գրագետ ինտեգրելով թատրոնի, կինոյի, օպերային արվեստի ստեղծագործություններում, վերաիմաստավորելով, կամ նոր ընդգծված գաղափար հաղորդելով հայտնի ստեղծագործություններին:</p> <p>Կատարել հետազոտական աշխատանքներ, վեր հանելով արվեստի տվյալ տեսակում կիրառված հիմնական տարրերն ու սկզբունքները: Հետազոտել տարբեր մշակույթների ավանդական, պատմական ձևերի փոխակերպումները արվեստում (պար, մեղիա, վիրտուալ արվեստ, թատրոն, երաժշտություն, օպերային արվեստ, կերպարվեստ, լուսանկար, ԴԿԱ և այլն):</p> <p>Ուսումնասիրել մետաղի գեղարվեստական մշակման առանձնա-</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, ծավալը, խնդիրը, թեմատիկան ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ են տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմա-</p>

	<p>հատկությունները, կնիքները և դրանց նշանակությունը, Կատարել ստեղծագործական տարբեր աշխատանքներ անձնական, ազգային, համամարդկային խնդիրները վերծանելով արվեստի տարբեր տեսակներում, ընտրելով համապատասխան նյութը, տեխնոլոգիան, մեդիան և այլն: Կատարել գեղարվեստական գրականության պատկերազարդումներ: Ուսումնասիրել տեսողական , լսողական , սինթեզված արվեստի տեսակները: Ստեղծագործական աշխատանքներում հիմնական գաղափարն արտահայտելիս կիրառել արվեստի հիմնական տարրերն ու սկզբունքները: Ուսումնասիրել արվեստի այն ստեղծագործությունները, որոնք ընդհանուր են իրենց գաղափարով, մոտեցումներով, անվանումով, ժամանակաշրջանով, ոճով, ժանրով և այլն: Համադրել միևնույն գաղափարներն արտահայտող ստեղծագործությունները` - լուսանկար և կերպարվեստ - երաժշտություն և կերպարվեստ, - կինոֆիլմ և երաժշտություն - ճարտարապետություն և լուսանկարչություն: Ինտեգրել արվեստի մի քանի տեսակներ` պահպանելով արվեստի տարրերից և սկզբունքներից մեկը` -գաղափարը, -ռիթմը, -ոճը, -ժամանակաշրջանը, - անվանումը և այլն: Ուսումնասիրել դիզայնի/ձևավորման աշխատանքները, և դրա անմիջական կապը իրականության հետ: Միջավայրի (ինտերիեր, էքստերիեր) ձևավորման, ոճավորման և</p>	<p>նություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p>
--	---	---

	<p>հարդարման տեխնիկական և գեղարվեստական մեթոդների բնութագրում:</p> <p>Դիզայնի տարրերը ԴԿԱ-ում:</p> <p>Կատարվող աշխատանքի փուլային հաջորդականության նկարագրություն:</p> <p>Շրջապատում, բնության մեջ, արվեստի ստեղծագործություններում և ճարտարապետական կոթողներում ձևերի և պատկերների տեսակների բացահայտում, պատկերում և համադրում:</p> <p>Գույների միջոցով դեկորատիվ, արտահայտիչ աշխատանքների կատարում:</p> <p>Հեռանկարի օրենքների դասակարգում և կիրառում:</p> <p>Տարբեր երկրների դեկորատիվ արվեստի նմուշների կրկնօրինակումների և համեմատությունների կատարում:</p>	
--	---	--

Առաջարկվող թեմատիկա

Գրաֆիկոսի, Հիերոգլիֆ, Էքսլիբրիս, Հերալդիկա, Կնիք, Անիմացիա, Տոտեմ, Հայկական զարդարվեստ, Խաչքար, Գունային անիվ, Մանդալա, Ֆրակտալներ, Իմպրեսիոնիզմ, Էքսպրեսիոնիզմ, Ինտերակտիվ խաղեր, Օդապարուկներ

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ ցուցադրական նյութեր՝ պաստառ, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսանյութ /և այլն: Կարդացած ստեղծագործություներից ընտրել պատմողներ (նարատորներ) և ստեղծել վերջիններիս բնավորությունն ու արտաքին հատկանիշներն արտահայտող նկարագրություններ:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար պատկերներ հասկացությունը և կիրառել հատվածների, անկյունների ու եռանկյունների համար: Կառուցել, նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:

Ֆիզիկա - կատարել պարզագույն դիտումներ, չափումներ և փորձեր: դասակարգել նյութերն ըստ ագրեգատային վիճակների, վերլուծել տարբեր վիճակներում նյութի հատկությունները և կառուցվածքային տարբերությունները:

Քիմիա - քիմիական տարրի էներգետիկ մակարդակների թվի կապը պարբերության համարի հետ:

Կենսաբանություն - հետազոտություններ կատարելով ձեռք բերել ապացույցներ: Մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գոր-

ծառնական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - տեղանքի մոտավոր հատակագիծ, համապատասխան պայմանական նշաններ: Ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու, անհատական և խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ: Օգտագործել քարտեզներ, ուսումնասօժանողակ գրականություն, դրսևորել հետազոտելու կարողություն, մշակել և իրականացնել նախագծեր, հետազոտական աշխատանքներ:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (նորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտֆիլմեր, թրուցիկներ և պաստառներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտիֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները:

Օտար լեզուներ - նկարագրել իրադարձություններ, իր կենսափորձը, հույսերն ու ձգտումները և այլն՝ գործածելով պարզ կապակցված արտահայտություններ:

Կապը ՀՊՉ ի հետ

Հ2, Հ4, Հ8, Հ9, Հ11, Հ13, Հ23, Հ25, Հ27, Հ29, Հ33, Հ43, Հ44

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ստեղծել իրատեսական, վերացական և երևակայական 2D և 3D աշխատանքներ:</p>	<p>7.Ա.Ս.ՆՄ.1. Ուսումնասիրել արվեստի տարբեր ուղղությունները, նյութերն ու մոտեցումները տարբեր բովանդակությամբ ստեղծագործական աշխատանքներ ատեղծելիս:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	<p>7.Ա.Ս.ՆՄ.3. Հոգ տանել նյութերի և գործիքների, բեմական հագուստների, պարագաների, նվագարանների մասին, պահպանել անվտանգության կանոններ:</p>
<p>Ինչպե՞ս են արվեստագետները ստեղծագործում Ինչպե՞ս են արվեստագետները կռահում. որ աշխատանքը հաջողված է: Կարելի՞ է արդյոք, սովորել սեփական սխալների վրա: Հնարավո՞ր է պատկերել զգացողություն:</p>	<p>7.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել նորարարական մոտեցումներով /2D, 3D, 4D, նոր ռիթմական նվագակցությամբ, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>7.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել վերացական արվեստի աշխատանքներ /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>7.Ա.Ա.ՔԱ.2. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: - Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: - Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: - Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ: - Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները: - Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները: - Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները: - Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում: - Կատարել ճեպանկարներ և նախանկարներ՝ պաննո ստեղծելու նպատակով: - Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք: - Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք: - Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին 	

վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:

- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ օգտագործելով կենդանական կամ բուսական մոտիվներ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ Արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:
- Ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա իմաստային, տեխնիկական, ռճային նրբությունները:
- Ներկայացնել ստեղծագործական աշխատանքների վրա արտաքին (օտար) և ներքին (տեղական) գործոնների ազդեցությունը:
- Մեկնաբանել ստեղծագործություններում կիրառված արվեստի հիմնական տարրերն ու սկզբունքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարի մեկնաբանությունները արվեստի ստեղծագործություններում:
- Վեր հանել արվեստագետի ներկայացրած ուղերձները:
- Քննարկել և ներկայացնել ստեղծագործությունից ստացած զգացողությունները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Գաղափարի փոխակերպումը արվեստի:</p> <p>Գաղափարի փոխանցումը համապատասխան մեղեդու, խորհրդանիշի կամ շարժումների միջոցով:</p> <p>Թեմատիկ, ժանրային կամ երևակայական հորինվածք:</p> <p>Իրական, վերացական զգացողություններ, Երևույթներ, զգացողություններ, հույզեր</p> <p>Դիցաբանական, համամարդկային, կենցաղային թեմաներ:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործության մեկնաբանություն՝ 2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, ժամանակակից մշակումներ, մնջախաղ և այլն:</p>	<p>Դիտման, պատկերացման, հիշողության, գրական ստեղծագործությունների մեկնաբանություններ նոր տեխնիկական միջոցներով: Իրականացնել ստեղծագործական նախագծեր, ապահովելով բնագրի/բնօրինակի հետ համապատասխանությունն ըստ՝</p> <ul style="list-style-type: none"> - անվանման, - ժամանակաշրջանի, - կերպարների, - ընդհանուր գաղափարի, - նյութի, - մատուցման ձևի, - լուսավորության, - արվեստի ուղղության: <p>Առաջադրված թեմայով ավարտուն ինտեգրված աշխատանքի ստեղծում պահպանելով թեմայի, բովանդակության և մատուցման ձևի տրամաբանական կապը:</p> <p>Գեղարվեստական հոսանքների ուսումնասիրության հենքով</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, ծավալը, խնդիրը, թեմատիկական ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ է տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Կայունություն և փոփոխություն: Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն</p>

<p>Արվեստի ստեղծագործության մատուցում վերացական արվեստի տեսանկյունից 2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, ժամանակակից մշակումներ, մնջախաղ և այլն:</p>	<p>հորինվածքների ստեղծում (ֆուտուրիզմ, մոդեռն, կլասիցիզմ, սիմվոլիզմ և այլն): Ուսումնասիրել արվեստի այն ստեղծագործությունները, որոնք ընդհանր են իրենց գաղափարով, մոտեցումներով, անվանումով, ժամանակաշրջանով, ոճով, ժանրով և այլն: Համադրել միևնույն գաղափարներն արտահայտող ստեղծագործությունները, կատարել ոճավորումներ՝ ռիթմ, տեմպ, ոճ և այլն: Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների վերարտադրություններ, կիրառելով տվյալ շրջանին բնորոշ հասանելի միջոցները: Կատարել որևէ հայտնի ստեղծագործության բեմականացման գեղարվեստական, նորարարական, ոճավորված նոր մեկնաբանություն: Հետազոտել և համեմատել հայկական և աշխարհի տարբեր ժողովուրդների ազգային հագուստը: Ստեղծել ճարտարապետական կոթողների և հայկական տաճարների վերականգնված 3D մոդելներ: Վերացական, զգացմունքային երևակայական բնույթի մի քանի ստեղծագործությունների համադրումների փորձեր: Կոմպոզիցիոն երաժշտական, թատերային, պարային, ռիթմիկ աշխատանքներ հոգեբանական, երևակայական, գունային մոտիվներով: Ստեղծագործությունների նոր մատուցումներ տարբեր նյութերի վրա՝ թուղթ, կտոր, կավ, լուսանկար, ֆրոնտաժ, կոլաժ, երաժշտական մեկնաբանություններ և այլն: Ինքնուրույն վերաբերմունքի արտահայտում: Կատարել ստեղծագործական աշխատանքներ համադրելով հայտնի ստեղծագործություններն ու ազգային ավանդական մոտիվները՝ 2D,3D, 4D:</p>	<p>վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, միևնույն ստեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն իր վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, ձայն, դինամիկա և այլն:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Հայկական տաճար, Տիրամայր, Հեթանոսական աստվածներ՝ Աստղիկ, Վահագն: Իմ ընկերները: Սուրբ ծնունդ, Գանձերի հետևից, Երկրի քաղաքացի, Ես կարող եմ օգնել, Ձայն - բնություն, երաժշտություն, աղմուկ,</i></p>		

Ծովային, լեռնային, անտառային պատկերներ: Աշխարհի շուրջ:

Բացիկներ՝ թղթային, էլեկտրոնային, ծավալային:

Իմ ոճը: Երաժշտական ճաշակ: Կինո, թե՞ թատրոն: Սպորտն իմ կյանքում: Ուղևորություն դեպի անցյալ: Ուղևորություն դեպի ապագա:

Միջառարկայականկապ

Հայոց լեզու և գրականություն - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ ցուցադրական նյութեր՝ պաստառ, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսանյութ /և այլն: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Մեկնաբանել գաղափարը՝ հիմնվելով գրական օրինակների վրա:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար, համագիծ, տարագիծ, համուղղված, հակուղղված, հակադիր վեկտորներ հասկացությունները և կառուցել դրանց օրինակներ նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով: Կառուցել, նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:

Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակություն հետևանքները և օրգանիզմի վրաբացասական ազդեցությունները

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու, անհատական և խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (նորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտիմիլիմեր, թուղթիկներ և պաստառներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտիֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները:

Օտար լեզուներ -կապակցված կերպով ներկայացնել պատմության/իրադարձության/ֆիլմի բովանդակությունը՝ արտահայտելով իր վերաբերմունքը դրա նկատմամբ:

Կապը ՀՊՁ վերջնարդյունքների հետ

24, 25, 29, 217, 225, 226, 227, 228, 229, 233, 234, 237, 245, 246, 247

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄ ԵՎ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒՄ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ցուցադրություններ կազմակերպելու հմտությունների ձևավորում: Քննական մտածողության զարգացում: Հետազոտություններ կատարելու հմտությունների ձևավորում:</p>	<p>7.Ա.Ս.ՆՍ.1. Ուսումնասիրել արվեստի տարբեր ուղղությունները, նյութերն ու մոտեցումները տարբեր բովանդակությամբ ստեղծագործական աշխատանքներ ատեղծելիս: 7.Ա.Ս.ՆՍ.2. Պատրաստել պաստառներ՝ Արվեստի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ:</p>
Ուղղորդող հարցադրում	7.Ա.Ս.ՆՍ.3. Հոգ տանել նյութերի և գործիքների, բեմական հագուստների, պարագաների, նվագարանների մասին, պահպանել անվտանգության կանոններ:
<p>Ինչպե՞ս են պահպանվում ստեղծագործությունները: Ովքե՞ր են դրանք պահպանում, հավաքում, և ի՞նչ նպատակով: Ի՞նչ չափանիշներով են ընտրվում ստեղծագործությունները: Հարկավո՞ր է, արդյոք, ցուցադրել աշխատանքները: Ի՞նչ է նշանակում արվեստի ստեղծագործության ցուցադրություն կամ ներկայացում:</p>	<p>7.Ա.Ա.ՎՑ.1. Առաջարկել խմբային և անհատական ելույթների, ցուցադրության թեմաներ կամ սկզբունքներ: 7.Ա.Ա.ՎՑ.2. Առաջարկել խմբային կամ անհատական նախագծերի ներկայացման տարբերակներ: 7.Ա.Ա.ՎՑ.3. Պատրաստել նախագծեր, և առավել արդյունավետ ցուցադրել դրանք: 7.Ա.Ա.ՎՄ.1. Խմբի հետ ընտրել և քննարկել ելույթները, աշխատանքները ցուցադրության համար: 7.Ա.Ա.ՎՄ.2. Ձևավորել սկզբունքներ միջոցառումներ և ցուցադրություն կազմակերպելիս: 7.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն /Կերպարվեստ, Երաժրշտություն, Պար, Թատրոն/: 7.Ա.Ա.ՔԱ.2. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները: 7.Ա.Կ.ԱԴ.3. Ներկայացնել ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունը առօրյա կյանքում:</p>
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> – Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: – Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: – Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: – Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: 	

- Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը:
- Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների:
- Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Մեկնաբանել և տեսակավորել ստեղծագործական աշխատանքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարների արդիականությունը:
- Առանձնացնել և ցուցադրել ստեղծագործական հնարների կիրառման արդյունավետությունը և ազդեցությունը գաղափարի փոխանցման տեսանկյունից:
- Առաջարկել և նախաձեռնել աշխատանքների ցուցադրության հետաքրիիր տարբերակներ:
- Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք է ընտրվեն աշխատանքները ցուցադրության համար:
- Ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա իմաստային, տեխնիկական, ոճային նրբությունները:
- Ճանաչել և մատնանշել արվեստագետի ձեռագիրը:
- Ձևակերպել արվեստի ստեղծագործության գնահատման տրամաբանված և համոզիչ հիմնավորումներ:
- Բացահայտել քաղաքական, սոցիալական, մշակութային ազդակները արվեստագետի ստեղծագործական գործունեության վրա:
- Ներկայացնել ստեղծագործական աշխատանքների վրա արտաքին (օտար) և ներքին (տեղական) գործոնների ազդեցությունը:
- Մեկնաբանել ստեղծագործություններում կիրառված արվեստի հիմնական տարրերն ու սկզբունքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարի մեկնաբանությունները արվեստի ստեղծագործություններում:
- Վեր հանել արվեստագետի ներկայացրած ուղերձները:
- Քննարկել և ներկայացնել ստեղծագործությունից ստացած զգացողությունները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Շնորհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Խմբային կամ անհատական ելույթների թեմատիկայի մշակում:</p> <p>Ավանդական և ոչ ավանդական մոտեցումներ:</p> <p>Ներկայացման մատուցման գեղագիտական և տեխնիկական չափանիշներ:</p> <p>Մշակութային միջոցառումների ստեղծագործական նախագծեր:</p> <p>Ցուցադրություններ, ելույթներ կամ ներկայացումներ կազմակերպելու այլընտրանքային տարբերակներ:</p>	<p>Կատարված աշխատանքների, կամ թեմատիկ առանձին ուղղվածություն պարունակող ստեղծագործությունների կամ նախագծերի ցուցադրություն/ներկայացում:</p> <p>Ստեղծել աշխատանքային տետր կամ պորտֆոլիո:</p> <p>Մենակ կամ խմբով առանձնացնել աշխատանքներն ըստ առաջարկված չափանիշների:</p> <p>Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք պատրաստվեն աշխատանքները ցուցադրության կամ ներկայացման համար:</p> <p>Մեկնաբանել, ստեղծագործություններից ստացած տպավորությունները:</p> <p>Բացատրել, թե ինչո՞ւ են ընտրվել տվյալ աշխատանքները:</p> <p>Նշել և մեկնաբանել ցուցադրության կամ ներկայացման կազմակերպման նպատակները, հիմնական սկզբունքները:</p> <p>Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները:</p> <p>Պատրաստել ռուբրիկներ և հարցաշարեր արդյունավետ հետազոտական աշխատանքներ կատարելու համար:</p> <p>Ստեղծել դասակարգիչներ, որի համաձայն կընտրվեն և կառանձնացվեն աշխատանքները:</p> <p>Աշխատել խմբով:</p> <p>Դասընթացների այս ձևը կարող է կազմակերպվել որևէ առարկայի հետ ինտեգրված:</p> <p>Նախագծերի ցուցադրությունների կամ ներկայացումների կազմակերպման ժամանակ հաշվարկել հնարավոր ռեսուրսները (ժամանակ, նյութ, միջոց, տարածք և այլն):</p> <p>Ապահովել պատկերային հաղորդակցության արդյունավետ և դրական միջավայր:</p> <p>Քննարկել ցուցադրությունների կամ ներկայացումների ազդեցության հասցեականությունը:</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը՝ որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի և մոտեցման կատարված ստեղծագործություն(ներ) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես ինքնուրույն մոդել:</p> <p>Արդարություն և զարգացում: Հավասար հնարավորությունները, որպես ինքնադրսևորվելու, քննադատելու, խորհրդակցելու գնահատելու և ինքնագնահատելու մեխանիզմ, համագործակցության և հաղորդակցման բանաձևերը:</p>

Առաջարկվող թեմատիկա
<i>Տոնակատարություն, Խաղափայտ, Միջոցառում այգում, Հատուկ հյուր, Ստեղծագործական լաբորատորիա Հերոսներ, Հիշողություն, Երագ, Ճարտարապետություն, Նորաձևություն, Ազգային տարագ, Տպագրական աշխատանքներ, Համադպրոցական, համայնքային միջոցառումներ</i>
Միջառարկայական կապ
<p>Հայոց լեզու և գրականություն - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ ցուցադրական նյութեր՝ պաստառ, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսանյութ /և այլն: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Մեկնաբանել գաղափարը՝ հիմնվելով գրական օրինակների վրա:</p> <p>Երկրաչափություն - սահմանել հավասար, համագիծ, տարագիծ, համուղղված, հակուղղված, հակադիր վեկտորներ հասկացությունները և կառուցել դրանց օրինակներ նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով: Կառուցել, նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:</p> <p>Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:</p> <p>Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկություններին:</p> <p>Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ</p> <p>Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակություն հետևանքները և օրգանիզմի վրաբացասական ազդեցությունները</p> <p>Պատմություն, Հասարակագիտություն - ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու, անհատական և խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ:</p> <p>Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:</p> <p>Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (սորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտիմիդեր, թուղթիկներ և պաստառներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտիֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները:</p> <p>Օտար լեզուներ - կապակցված կերպով ներկայացնել պատմության/իրադարձության/ֆիլմի բովանդակությունը՝ արտահայտելով իր վերաբերմունքը դրա նկատմամբ:</p>
Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ
Հ1, Հ 5, Հ8, Հ10, Հ13, Հ15, Հ16, Հ23, Հ25, Հ26, Հ27, Հ29, Հ30, Հ32, Հ33, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46, Հ48

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ստեղծագործական աշխատանքները մեկնաբանելու, արտահայտիչ խոսք ձևավորելու կարողություններ:</p> <p>Նկարագրել ստեղծագործության թողած ազդեցությունը և կապը իրականության հետ:</p>	<p>7.Ա.Ս.ՆՄ.2. Պատրաստել պաստառներ՝ Արվեստի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ:</p> <p>7.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն / կերպարվեստ, երաժշտություն, պար, թատրոն, դեկորատիվ-կիրառական արվեստ/:</p> <p>7.Ա.Ա.ՔԱ.2. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները:</p> <p>7.Ա.Ա.Գ.1. Ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ:</p> <p>7.Ա.Ա.Գ.2. Ցույց տալ աշխատանքներում օգտագործված տարբեր լուծումները:</p> <p>7.Ա.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունը առօրյա կյանքում:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	
<p>Ինչու՞ են ստեղծագործությունները բաժանվում ժանրերի:</p> <p>Ինչո՞ւ է կարևոր իմանալ ստեղծագործության ոճը:</p> <p>Ստեղծագործության մեջ ի՞նչն է ավելի շատ տպավորում, ազդում մարդկանց վրա:</p> <p>Ինչպե՞ս գնահատել ստեղծագործությունները:</p>	
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների: - Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: - Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացաձևի վերաբերյալ: - Ինքնուրույն, գույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները: - Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներագդել, ուղղորդել և այլն): - Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները: - Աշխատանքները գնահատել՝ ըստ արտահայտչականության, գրագիտության, հիմնական գաղափարի փոխանցման: - Համեմատել ընկերների աշխատանքները: - Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա: - Ներկայացնել հիմնական գաղափարների արդիականությունը: - Առանձնացնել և ցուցադրել ստեղծագործական հնարների կիրառման արդյունավետությունը և ազդեցությունը գաղափարի փոխանցման 	

տեսանկյունից:

- Առաջարկել և նախաձեռնել աշխատանքների ցուցադրության հետաքրքիր տարբերակներ:
- Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք է ընտրվեն աշխատանքները ցուցադրության համար:
- Ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա իմաստային, տեխնիկական, ոճային նրբությունները:
- Ճանաչել և մատնանշել արվեստագետի ձեռագիրը:
- Ձևակերպել արվեստի ստեղծագործության գնահատման տրամաբանված և համոզիչ հիմնավորումներ:
- Բացահայտել քաղաքական, սոցիալական, մշակութային ազդակները արվեստագետի ստեղծագործական գործունեության վրա:
- Ներկայացնել ստեղծագործական աշխատանքների վրա արտաքին (օտար) և ներքին (տեղական) գործոնների ազդեցությունը:
- Մեկնաբանել ստեղծագործություններում կիրառված արվեստի հիմնական տարրերն ու սկզբունքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարի մեկնաբանությունները արվեստի ստեղծագործություններում:
- Վեր հանել արվեստագետի ներկայացրած ուղերձները:
- Քննարկել և ներկայացնել ստեղծագործությունից ստացած զգացողությունները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստագիտական հետազոտություն: Թատերական կամ օպերային ներկայացում, ֆիլմ և այլն: Կատարման վարպետություն: Թեմայի արդիականություն: Ավանդական և ոչ ավանդական մոտեցումներ: Ստեղծագործությունների համեմատական վերլուծություն: Կատարման հաջողված և ձախողված հատվածներ:</p>	<p>Ժանրերի ֆունկցիոնալ տարբերությունների մեկնաբանություն: Ոճային բազմազանության և դրանց առանձնահատկությունների ներկայացում: Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարծիքների արտահայտում՝ հարց ու պատասխանի, ռուբրիկների միջոցով: Միևնույն ստեղծագործողի տարբեր աշխատանքներ: Պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ: Քննարկել արվեստագետի կողմից նյութի և կատարման ձևի ընտրությունը, որպես ազդեցության, հուզականության արտահայտություն: Նույն թեմայով տարբեր ստեղծագործողների կատարած աշխատանքների, կամ միևնույն ժանրի ստեղծագործությունների համեմատություն: Արվեստի ստեղծագործությունների քննարկում, վերլուծություն, դասակարգում և գնահատում: Կատարել ստեղծագործությունների փուլային վերլուծություն: Համեմատել տարբեր ժողովուրդների էպոսի և դիցաբանության արտացոլումը արվեստում:</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ներք) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Կողմնորոշում ժամանակի և տարածության մեջ: Ուսումնասիրում տար-</p>

	<p>Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները: Առաջարկել և ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ: Նկարագրել- Ի՞նչ է պատկերված: Ներկայացնել - Արվեստի ո՞ր տեսակին է պատկանում աշխատանքը Վերլուծել- Ի՞նչ պատկերներ են կիրառված: Ի՞նչ նպատակով են օգտագործված հենց այդ պատկերները: Մեկնաբանել- Ինչի՞ մասին է պատմում ստեղծագործությունը: Քննարկել - Հաջողվել է արվեստագետին փոխանցել գաղափր, թե՛ ոչ: Այս աշխատանքներից ո՞րը կարելի է ձեռք բերել: Ինչո՞ւ այո, և ինչո՞ւ՝ ոչ:</p>	<p>բեր մարդկանց գործունեությունը, հայտնագործությունները, գյուտերը մարդկության պատմության շրջադարձային կետերը, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության միջև հարաբերությունները, դրանց փոխկապակցվածությունը տվյալ անձի, ազգի և մարդկության տեսանկյունից:</p>
--	--	---

Առաջարկվող թեմատիկա

Վ. Սուրենյանց, Խրիսյան հայրիկ, Սալումե Մարգիս Սուրադյան, Կոմիտաս Սուրիկով, Բոյարուհի Մորոզովա Երվանդ Քոչար, Սասունցի Դավիթ գրաֆիկական շարք, Հակոբ Կոջոյան, Սասունցի Դավիթ

Միջառարկայականկապ

Հայոց լեզու և գրականություն - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ ցուցադրական նյութեր՝ պաստառ, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսանյութ /և այլն: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Մեկնաբանել գաղափարը՝ հիմնվելով գրական օրինակների վրա:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար, համագիծ, տարագիծ, համուղղված, հակուղղված, հակադիր վեկտորներ հասկացությունները և կառուցել դրանց օրինակներ նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով: Կառուցել, նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:

Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակապացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները

<p>Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու, անհատական և խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ:</p> <p>Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:</p> <p>Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (նորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտիմիդիա, թուրքիկներ և պաստառներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտիֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները:</p> <p>Օտար լեզուներ -կապակցված կերպով ներկայացնել պատմության/իրադարձության/ֆիլմի բովանդակությունը՝ արտահայտելով իր վերաբերմունքը դրան կատմամբ:</p>
<p>Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ</p> <p>Հ1, Հ 5, Հ8, Հ10, Հ13, Հ15, Հ16, Հ23, Հ25, Հ26, Հ27, Հ29, Հ30, Հ32, Հ33, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46, Հ48</p>

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ԶՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ	
ԱՐՎԵՍՏ, ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ ԵՎ ԳՅՈՒՏԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Հասկանալ, որ արվեստի ստեղծագործությունները ունեն տարիք, և կարելի է որոշել, թե ինչպես են դրանք ստեղծվել:</p> <p>Ստեղծագործությունների միջոցով ուսումնասիրել տարբեր ժամանակներում ապրած մարդկանց կենցաղը:</p>	<p>7.Ա.Ս.ՆՄ.1. Ուսումնասիրել արվեստի տարբեր ուղղությունները, նյութերն ու մոտեցումները տարբեր բովանդակությամբ ստեղծագործական աշխատանքներ ստեղծելիս:</p> <p>7.Ա.Ս.ՆՄ.2. Պատրաստել պաստառներ՝ Արվեստի տարբերի և սկզբունքների վերաբերյալ:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ մարդկանց և նրանց կենցաղը և, սովորությունները:</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը ներկայացնում իրականությունը:</p> <p>Կա՞, արդյոք, արվեստ մեր շրջապատում:</p>	<p>7.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն /Կերպարվեստ, Երաժշտություն, Պար, Թատրոն, ԴԿԱ/:</p> <p>7.Ա.Ա.ՔԱ.2. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները:</p> <p>7.Ա.Ա.Գ.1. Ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ:</p> <p>7.Ա.Ա.Գ.2. Ցույց տալ աշխատանքներում օգտագործված տարբեր լուծումները:</p> <p>7.Ա.Ս.ԱՏ.1. Ներկայացնել տեխնիկական հնարները, մտահղացումները, որոնք արվեստ</p>

	<p>տագետները կիրառում են, իրենց ստեղծագործություններն ավելի ազդեցիկ դարձնելու համար:</p> <p>7.U.US.2. Ներկայացնել ստեղծագործության տեխնիկական հատկանիշները, ոճային առանձնահատկությունները, հաշվի առնելով ստեղծման ժամանակաշրջանը:</p>
--	--

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա:
- Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության:
- Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ:
- Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները:
- Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը:
- Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների:
- Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ:
- Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները:
- Ներկայացնել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ:
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Ձևակերպել արվեստի ստեղծագործության գնահատման տրամաբանված և համոզիչ հիմնավորումներ:
- Բացահայտել քաղաքական, սոցիալական, մշակութային ազդակները արվեստագետի ստեղծագործական գործունեության վրա:
- Ներկայացնել ստեղծագործական աշխատանքների վրա արտաքին (օտար) և ներքին (տեղական) գործոնների ազդեցությունը:
- Աշխատանքները գնահատել՝ ըստ արտահայտչականության, գրագիտության, հիմնական գաղափարի փոխանցման:
- Համեմատել ընկերների աշխատանքները:
- Ուսումնասիրել և ներկայացնել ավանդական, դասական և ժամանակակից արվեստի վրա առևտրային և մեդիա հարաբերությունների ազդեցությունը:
- Ճանաչել և քննել ժամանակաշրջանով, մշակույթով և հնարավորություններով պայմանավորված արվեստի ստեղծագործությունը:
- Պատրաստել և ներկայացնել է ստեղծագործությունների թվայնացված պորտֆոլիոներ:
- Ճանաչել և վերլուծել անցյալում և ներկայում արված ստեղծագործություններն՝ ըստ օգտագործված նյութերի և միջոցների:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընհանրական խչվող հասկացություններ
<p>Արվեստի մասին պատմող տեսաֆիլմ:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունում օգտագործված նյութերի և միջոցների տեխնիկական հետազոտում:</p> <p>Արվեստի նմուշների վերականգնում:</p>	<p>Ուսումնասիրել արվեստի աշխատանքներում օգտագործված նյութերը: Հետազոտել տարբեր ժամանակներում արվեստագետների աշխատելու միջոցները և հնարավորությունները:</p> <p>Համեմատել տարբեր ստեղծագործություններ:</p> <p>Արվեստի աշխատանքներում գտնել նմանություններ և տարբերություններ, ուսումնասիրել օգտագործված նյութերը կամ աշխատանքի միջոցները:</p> <p>Քննարկել տարբեր երկրներում քաղաքական, հասարակական, մշակութային իրադարձության խորհրդանիշները, որպես մշակութային ժառանգություն:</p> <p>Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն):</p> <p>Հայ և համաշխարհային արվեստի ներկայացուցիչների մասին պատմող տեսաֆիլմերի, գեղարվեստական գրականության, մեդիայի ուսումնասիրություններ:</p> <p>Քննարկել տարբեր արվեստագետների աշխատանքները, ի՞նչ են պատմում իրենց ժամանակների մասին:</p> <p>Քննարկել, թե ինչպե՞ս, ինչո՞ւ և ինչո՞ւ են ստեղծագործում արվեստագետները:</p> <p>Քննարկել, ինչո՞ւ է արվեստագետը ընտրել տվյալ նյութը կամ միջոցը:</p> <p>Որքանո՞ւ վ է ընտրված մատուցման ձևն արդարացված: Նոր առաջարկություններ:</p> <p>Ուսումնասիրել գեղարվեստական ժառանգությունը ժողովրդական արվեստի կամ տեղական թանգարաններում:</p> <p>Հանդես գալ հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնելով հստակ և նպատակային խոսք, հայտնել տեսակետ և դրսևորել հետաքրքրություններ:</p>	<p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակութային դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Կողմնորոշում ժամանակի և տարածության մեջ: Ուսումնասիրում տարբեր մարդկանց գործունեությունը, հայտնագործությունները, գյուտերը մարդկության պատմության շրջադարձային կետերը, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության միջև հարաբերությունները, դրանց փոխկապակցվածությունը տվյալ անձի, ազգի և մարդկության տեսանկյունից:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Մատենադարան, Ազգային պատկերասրահի պահոցներ</i></p> <p><i>Մինիմալիստական, հաստոցային, մոնումենտալ ստեղծագործություններ</i></p>		

Թատերային, հեռուստատեսային, օպերային ներկայացումներ, Կինոդիտումներ

Լեռնարդո դա Վինչիի գաղտնիքները

Տրանսիա յի մարգարիտը՝ Վերսայան պալատ

Միջառարկայականկապ

Հայոց լեզու և գրականություն - դրույթի վերաբերյալ հետազոտական հարց: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Միջառարկայական կապերը փաստարկել օրինակներով, ներկայացնել սահիկահանդես, ֆիլմ, անիմացիա, ներկայացում:

Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառնական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Ինֆորմատիկա - Ընտրել, օգտագործել, համակցել տարբեր տեսակի համակարգչային ծրագրեր (այդ թվում ինտերնետ ծառայություններ) և դրա հիման վրա նախագծել ու ստեղծել որևէ հստակ նպատակին ծառայող բովանդակություն, ներառյալ տեղեկատվության հավաքագրում, վերլուծություն, գնահատում և ներկայացում:

Օտար լեզուներ - համապատասխան լեզվական միջոցներով արտահայտել սեփական կարծիքը և զգացումները (ուրախություն, տխրություն, ցանկություն, կասկած և այլն):

Կապը ՀՊՁ վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ4, Հ7, Հ8, Հ10, Հ13, Հ14, Հ16, Հ26, Հ29, Հ31, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46, Հ48

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Նկարն իբրև թեմատիկ-իմաստային միասնություն ընկալելու կարողությունների ձևավորում:</p> <p>Ինքն իրեն լսելու և միտքը ճիշտ կառուցելու կարողությունների զարգացում:</p>	<p>7.Ա.Ս.ՆՄ.2. Պատրաստել պատասառներ՝ Արվեստի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ:</p> <p>7.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն / Կերպարվեստ, Երաժշտություն, Պար, Թատրոն, Դեկորատիվ-կիրառական արվեստ/:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	<p>7.Ա.Ա.ՔԱ.2. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները:</p>
<p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ տարբեր ժամանակներում և տարբեր տեղերում ապրած մարդկանց կյանքը:</p> <p>Կարո՞ղ ենք, արդյոք, արվեստի միջոցով հասկանալ, թե ինչպե՞ս են ապրել և ապրում մարդիկ:</p> <p>Հնարավո՞ր է հուզվել արվեստի ստեղծագործությունից:</p>	<p>7.Ա.Ա.Գ.1. Ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ:</p> <p>7.Ա.Ա.Գ.2. Ցույց տալ աշխատանքներում օգտագործված տարբեր լուծումները:</p> <p>7.Ա.Ա.ԱՊ.1. Ներկայացնել գիտելիքներ ժամանակակից արվեստի վերաբերյալ:</p> <p>7.Ա.Ա.ԱՊ.2. Համեմատել հայկական և համաշխարհային արվեստում, միևնույն ժանրում ստեղծագործող արվեստագետների ստեղծագործություններ:</p> <p>7.Ա.Կ.ԱՂ.3. Ներկայացնել ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունը առօրյա կյանքում:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների: – Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պատասառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: – Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ: – Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները: – Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն): 	

- Ճանաչել և վերլուծել անցյալում և ներկայում արված ստեղծագործություններն՝ ըստ
 - ժամանակաշրջանների,
 - արվեստագետների
 - մշակույթների
 - ավանդույթների և այլն:
- Խոսել արվեստի և ստեղծագործելու մասին, Տարբերել անցյալում և ներկայում ստեղծված աշխատանքները:
- Ճանաչել, տարբերել և գնահատել արվեստի աշխատանքները:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Հայ և համաշխարհային արվեստի պատություն և տեսություն:</p> <p>Հայ և համաշխարհային թատրոնի, օպերային արվեստի, կինոյի և երաժշտության պատմություն</p> <p>Հայտնի կատարողներ, նկարիչներ, դերասաններ, երաժիշտներ:</p> <p>Արվեստ և իրականություն:</p>	<p>Ներկայացնել համաշխարհային արվեստի կարևոր շրջանները:</p> <p>Ներկայացնել հայ արվեստի ժամանակաշրջանները և ճանաչում ստացած արվեստագետներին:</p> <p>Վերլուծել նրանց ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսակների (թատերային արվեստ, երաժշտություն, կերպարվեստ, ճարտարապետություն, դեկորատիվ կիրառական արվեստ, մանրանկարչություն, գեղանկարչություն)</p> <p>Դասակարգել արվեստի տարրերը և սկզբունքները տարբեր դարաշրջանների ստեղծագործություններում (ձև, պատկեր, մակերես, նյութ, մոտեցում, կառուցվածք):</p> <p>Համեմատել տարբեր երկրների արվեստագետների աշխատանքներում ազգային ինքնություն արտահայտող հատվածները:</p> <p>Ուսումնասիրել ստեղծագործություններն ըստ ոճական առանձնահատկությունների:</p> <p>Որոշել ե՞րբ են ստեղծվել դրանք:</p> <p>Դիտել ստեղծագործությունները, ներկայացնել հիմնական գաղափարը:</p> <p>Հայաստանը ներկայացնող և հայ նշանավոր արվեստագետների աշխատանքների վերատպությունների ուսումնասիրում:</p> <p>Ներկայացնել հայկական արվեստի պատմական ակունքները:</p> <p>Ներկայացնել հայկական միջնադարյան արվեստի առանձնա-</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով ար-</p>

	<p>հատկությունները (երաժշտություն, կերպարվեստ, ճարտարապետություն, թատրոն, պար, ԴԿԱ և այլն), Հայկական խաչքարագործությունը որպես արվեստի ինքնուրույն տեսակ: Ուսումնասիրել ստեղծագործության գեղարվեստական շրջանի, դպրոցի (ազդեցությունների) նրբությունները: Բնական վայրի, տարածքի, համայնքի ճարտարապետական կոթողները, հիշարժան վայրերը, մշակութային հաստատությունները ներկայացնող նախագծերի և հետազոտությունների կատարում: Տարբեր պատմական իրադարձություններ արտահայտող ստեղծագործությունների դիտում, երկիրը, սովորույթները ներկայացնող աշխատանքներում առանձնացնել բնորոշ տարրերը: Նկարագրել- Ի՞նչ ստեղծագործություն է: Վերլուծել- Արվեստի ո՞ր տարրերն են կիրառված: Ի՞նչ դեր են խաղում այդ տարրերը: Մեկնաբանել - Ի՞նչ է ներկայացնում արվեստագետը: Եթե ձայները փոխանցելու հնարավորություն լիներ, ի՞նչ ձայներ կլավեին: Քննարկել - Ի՞նչ է պակասում ստեղծագործության մեջ: Եթե թերի է, ապա, ինչո՞ւ: Ուսումնասիրել ժամանակակից արվեստում հանդիպող համադրությունները բարձր արվեստի հետ: Ուսումնասիրել տարբեր ժողովուրդների կենցաղի և մշակույթի արտացոլումը արվեստում:</p>	<p>ժևոհվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p>
--	---	---

Առաջարկվող թեմատիկա

Ծես, Թատրոն, Հին Հունաստանի, Հին Հռոմի և հելլենիստական շրջանների արվեստի զարգացման առանձնահատկությունները, Հայ արվեստի զարգացման միտումները հելլենիստական շրջանում: Թատրոնի զարգացումը, ճարտարապետական և քանդակագործական հորինվածքները: Եվրոպական արվեստի զարգացման առանձնահատկությունները քրիստոնեության ընդունումից հետո ընկած ժամանակաշրջանում /Բյուզանդիա, Արևմտյան և կենտրոնական Եվրոպա/, Քրիստոնեությունը որպես միջնադարյան մշակույթի հիմք : Հայ միջնադարյան արվեստի զարգացման հիմնական առանձնահատկությունները: Վանքային համալիներ, ձեռագիր մատյաններ : Գոթական ոճ Անի Մայր տաճարից մինչև Փարիզի Աստվածամոր տաճար:

Վերածննդի շրջանի արվեստի ընդհանուր նկարագիրը

Միջառարկայականկապ

Հայոց լեզու և գրականություն - դրույթի վերաբերյալ հետազոտական հարց: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Միջառարկայական կապերը փաստարկել օրինակներով, ներկայացնել սահիկահանդես, ֆիլմ, անիմացիա, ներկայացում:

Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնովշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Ինֆորմատիկա - Ընտրել, օգտագործել, համակցել տարբեր տեսակի համակարգչային ծրագրեր (այդ թվում ինտերնետ ծառայություններ) և դրա հիման վրա նախագծել ու ստեղծել որևէ հստակ նպատակին ծառայող բովանդակություն, ներառյալ տեղեկատվության հավաքագրում, վերլուծություն, գնահատում և ներկայացում:

Օտար լեզուներ - համապատասխան լեզվական միջոցներով արտահայտել սեփական կարծիքը և զգացմունքները (ուրախություն, տխրություն, ցանկություն, կասկած և այլն):

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ4, Հ7, Հ8, Հ10, Հ13, Հ14, Հ16, Հ26, Հ29, Հ31, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46, Հ48

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ԴԵՐԸ ԵՎ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Հասկանալ, որ արվեստն արտահայտում է իրականությունը: Ուսումնասիրել պատմական, մշակութային, հիշարժան իրադարձությունների արտահայտումը արվեստի միջոցով: Գիտակցել, որ արվեստը կարող է ազդեցություն ունենալ մեր իրականության վրա:</p>	<p>7.Ա.Ս.ՆՄ.2. Պատրաստել պաստառներ՝ Արվեստի տարրերի և սկզբունքների վերաբերյալ: 7.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն / Կերպարվեստ, Երաժշտություն, Պար, Թատրոն/ 7.Ա.Ա.ՔԱ.2. Մեկնաբանել և վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները: 7.Ա.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել արվեստի ստեղծագործություններից ստացած տպավորությունները, զգացողությունները, ազդեցությունը: 7.Ա.Կ.ԱԴ.2. Ներկայացնել դպրոցական կամ տեղական նշանակություն ունեցող մշակութային միջոցառում: 7.Ա.Կ.ԱԴ.3. Ներկայացնել ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունը առօրյա կյանքում:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>- Ի՞նչ է արտահատում արվեստը: - Ի՞նչպես են ստեղծագործում արվեստագետները: - Ինչո՞ւ է դա կարևոր:</p>	
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<p>Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: - Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ: - Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները: - Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ: - Ներկայացնել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ: - Բացատրել, թե ինչպե՞ս են տարբեր մշակույթներ ներկայանում իրենց յուրահատուկ արվեստով: - Հասկանալ, որ արվեստը ներկայացնող բոլոր մասնագիտությունները անկրկնելի և կարևոր են: - Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որին մասնակցել է: - Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա: 	

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստի ստեղծագործությունների նշանակությունը պատմության տեսանկյունից:</p> <p>Հայ և համաշխարհային արվեստի ազդեցությունը:</p> <p>Արվեստի մշակութային արժեքը:</p> <p>Հայ արվեստի դերը:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունների ազդեցությունն ըստ ներկայացման ձևերի:</p> <p>Մշակութային իրադարձությունների նշանակությունը:</p> <p>Ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունը առօրյա կյանքում:</p>	<p>Հետազոտել մեր իրականության մեջ արվեստի ներկայությունը:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունները որպես տեղեկատվության փոխանցման և հաղորդակցման միջոց:</p> <p>Հայ և համաշխարհային արվեստ փոխազդեցությունները՝ ընդհանրություններ, տարբերություններ:</p> <p>Քննարկել արվեստի դերը:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարճ ակնարկների պատրաստում:</p> <p>Արվեստի ազդեցությունը քաղաքակրթությունների վրա:</p> <p>Հասարակության սոցիալական նորմերը խորհրդանշող արվեստագիտական արտահայտությունները անցյալում և ներկայում:</p> <p>Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն):</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստագետների դերը: Որոշել նրանց գործունեության առանձնահատկությունները և դրանց կարևորությունը:</p> <p>Ուսումնասիրել որևէ իրադարձություն՝ ընտանիքում, համայնքում, երկրում, աշխարհում, որին անդրադարձել է արվեստը:</p> <p>Ներկայացնել որևէ մշակութային իրադարձության կամ արվեստի հետ առնչության սեփական օրինակ: Արվեստի մասին պատմող տեսաֆիլմերի քննարկումներ:</p>	<p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p>
Առաջարկվող թեմատիկա		
<p><i>Հայտնի արվեստագետներին կամ արվեստը ներկայացնող զեղարվեստական, վավերագրական կամ հանրամատչելի ֆիլմեր և հաղորդումներ:</i></p> <p><i>Կրոնական ուղղություններ, Կրոնը և արվեստը, Քրիստոնեություն, Բալամ, Բուրդիգոլ,</i></p> <p><i>Մշակույթ առանց ահմանների, Մառաթոն, Հատուկ հյուր</i></p>		
Միջառարկայական կապ		
<p><i>Հայոց լեզու և գրականություն</i> - դրույթի վերաբերյալ հետազոտական հարց: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Միջառարկայական կապերը փաստարկել օրինակներով, ներկայացնել սահիկահանդես, ֆիլմ, անիմացիա, ներկայացում:</p>		

Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառնական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Բնֆորմատիկա - Ընտրել, օգտագործել, համակցել տարբեր տեսակի համակարգչային ծրագրեր (այդ թվում ինտերնետ ծառայություններ) և դրա հիման վրա նախագծել ու ստեղծել որևէ հստակ նպատակին ծառայող բովանդակություն, ներառյալ տեղեկատվության հավաքագրում, վերլուծություն, գնահատում և ներկայացում:

Օտար լեզուներ - համապատասխան լեզվական միջոցներով արտահայտել սեփական կարծիքը և զգացմունքները (ուրախություն, տխրություն, ցանկություն, կասկած և այլն):

Կապը ՀՊՁ վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ4, Հ7, Հ8, Հ10, Հ13, Հ14, Հ16, Հ19, Հ23, Հ24, Հ26, Հ29, Հ31, Հ32, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46, Հ48

8-ԲԴ ԴԱՍԱՐԱՆ

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ Ը 2 ՇԱԲԱԹ	
ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ՆՅՈՒԹԵՐ ՄԻՋՈՑՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծագործական աշխատանքներում տարբեր նյութեր, մեթոդներ և միջոցներ փորձարկելու կարողություններ: Թեմայից կախված, նյութերի ճիշտ ընտրության կարողությունների ձևավորում:	8.Ա.Ս.ՆՄ.1. Ստեղծագործական աշխատանքներում նույն բովանդակությունը ներկայացնել տարբեր արտահայտչամիջոցներով, նյութերով և միջոցներով, /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/ 8.Ա.Ս.ՆՄ.2. Բանավոր և գրավոր խոսքում օգտագործել համապատասխան արվեստագիտական եզրույթներ:
Ուղղորդող հարցադրում	8.Ա.Ս.ՆՄ.3. Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ:
Ինչպե՞ս են արվեստագետները նախապատրաստվում, ի՞նչ գործիքներ և միջոցներ են օգտագործում: Ի՞նչ են արվեստագետները նախապատրաստվում ստեղծագործական գործընթացին: Պահպանո՞ւմ են արդյոք արվեստագետները որոշակի կանոններ: Կարո՞ղ է դասարանը վերածվել արվեստանոցի:	8.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել նորարարական մատուցմամբ /2D, 3D, 4D, գրավոր, ժամանակակից մշակումներով, բանավոր, մնջախաղ/ 8.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/ 8.Ա.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել արվեստի ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսակների, ժանրերի, ոճերի:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> – Ջարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: – Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: – Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: – Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: – Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: – Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ: – Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների: – Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ 	

արտահայտչականությունը:

- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ Արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Գործիքների և նյութերի ճիշտ ընտրություն ըստ թեմայի:</p> <p>Բովանդակության մատուցումը տարբեր արտայատչամիջոցներով, նյութերով և մոտեցումներով՝ 2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ և այլն:</p> <p>Արվեստագիտական եզրույթներ:</p> <p>Նյութերի, գործիքների, բեմական հագուստների, պարագաների, նվագարանների նկատմամբ հոգատար վերաբերմունք և անվտանգ օգտագործում:</p>	<p>Ուսումնասիրել և փորձարկել թեմայի մեկնաբանության տարբեր մոտեցումներ:</p> <p>Թեման մեկնաբանել՝</p> <ul style="list-style-type: none"> - երգիծական, - դրամատիկ, - մարդասիրական, - դեկորատիվ, - տեքստային, - մանկական, - քաղաքական երանգավորումներով: <p>Կրկնօրինակել արվեստի որևէ ստեղծագործություն, պահպանելով նյութերի, մատուցման միջոցների նույնականությունը:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, ծավալը, խնդիրը, թեմատիկան ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ է տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p>

Ներկայացնել արվեստի տարբեր ճյուղերում նյութերի կիրառման հնարավորություններն ու սկզբունքները: Գեղարվեստական հնարքների ուսումնասիրություն՝ ֆակտուրա, ամբողջականություն, արտասովորություն, գեղագիտական կողմ և այլն:

Ներկայացնել թեմայի սեփական մեկնաբանությունը, կիրառել տեխնիկական/մեդիա տարբեր միջոցներ՝ գաղափարներն այլ լուծումներով նրկայացնելու նպատակով:

Կատարել էսքիզներ միևնույն թեման տարբեր միջոցներով ներկայացնելու նպատակով:

Կատարել էսքիզներ միևնույն տեխնիկական միջոցներով տարբեր թեմաներ ներկայացնելու նպատակով:

Արտապատկերել ստեղծագործությունները՝ պահպանելով ոճային, տեխնիկական օրինաչափությունները և հիմնական նյութը:

Փորձարկել ավանդական և ոչ ավանդական նյութեր և միջոցներ: Պլակատային գրաֆիկայի կոմպոզիցիայի, թեմատիկ և բովանդակային կառուցվածքի ուսումնասիրություն:

Ուսումնասիրել և վերլուծել ստեղծագործությունները բոլոր ուղղություններով՝ թեմա/սցենար, գործող անձինք/կերպարներ, կառուցվածք/ձև, ընտրված նյութեր, մատուցման արդյունավետություն և այլն:

Պատրաստել մասնագիտական պատասխաններ: Նյութերի և միջոցների խնայողություն:

Մասշտաբ, համամասնություն, քանակ:
 Մասշտաբները փոխվելիս փոխվում են պատկերների չափերը, սակայն համամասնությունը պահպանվում է, ինչպես օրինակ՝ բնօրինակից պատկերման աշխատանքներում:

Առաջարկվողթեմատիկա

Ճանապարհորդություն աշխարհի շուրջը: Նորածնություն: Ժամանակակից հագուստ գույների և ձևերի համադրում:

Դիմանկար, Ինքնանկար, Բնանկար, Ճեպանկար, Ծաղրանկար, Նատյուրմորտ՝ կոլլաժ, կարճատև էսքիզներ, փուլային ավարտուն աշխատանքներ:

Արվեստի ստեղծագործությունների կրկնօրինակումներ:

Ճարտարապետական կառույցների և կոթողների պատկերումներ: Մանրակերտ:

Մարդու իրավունքներ: Բնապահպանություն:

Արվեստ և իրականություն, Արեստ և նորաձևություն, Արվեստն գիտություն

Միջառարկայականկապ

Հայոց լեզու և գրականություն - մեկնաբանել տարաբնույթ նշանները, համադրել, փոփոխել: Ստեղծել բանավոր և գրավոր պատկերավոր խոսք /առանձին և խմբային/, արձակ և չափածո պատմութ յուններ՝ օգտագործելով տարաբնույթ նշաններ /կոմիքս, էմոջի, ծաղրանկար և այլն/:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար պատկերներ հասկացությունը և կիրառել հատվածների, անկյունների ու եռանկյունների համար:

Ֆիզիկա - կատարել պարզագույն դիտումներ, չափումներ և փորձեր: Հանդուրժողական վերաբերմունք ցուցաբերել չափումների և փորձերի տարբերվող արդյունքների կամ մեկնաբանությունների դեպքում:

Քիմիա - ֆիզիկական և քիմիական երևույթներ, համապատասխան հատկանիշներ:

Կենսաբանություն - հետազոտություններ կատարելով ձեռք բերել ապացույցներ:

Աշխարհագրություն - տեղանքի մոտավոր հատակագիծ, համապատասխան պայմանական նշաններ:

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Աղբյուրագիտական հենքով վերլուծել առկա տեղեկույթը, համադրել փաստերն ու իրադարձությունները, կատարել եզրակացություններ:

Առողջ ապրելակերպ - հարմարավետ զգալ սեփական մարմնում և հարգել ուրիշների մարմնակառուցվածքը:

Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (նորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտֆիլմեր, թռուցիկներ և պաստառներ): Համակարգչի օգտագործման հետ կապված առողջությանն ու ապահովությանն առնչվող խնդիրները:

Օտար լեզուներ - հասկանալ և հետևել պարզ ցուցումներին ու հրահանգներին՝ բազմաքայլ գործողություններ կատարելիս, եթե դրանք տրվում են գրական/ստանդարտ լեզվով և ծանոթ առոգանությամբ:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Հ2, Հ4, Հ8, Հ9, Հ11, Հ13, Հ23, Հ25, Հ27, Հ29, Հ33, Հ43, Հ44

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՏԱՐՐԵՐ ԵՎ ՍԿՋԲՈՒՆՔՆԵՐ

Նպատակը	ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐ
<p>Ուսումնասիրել և փորձարկել ստեղծագործական աշխատանքներ կատարելու տարրերն ու սկզբունքները: Ստեղծագործական աշխատանքներում պահպանել հիմնական տարրերն ու սկզբունքները:</p>	<p>8.Ա.Ս.ՆՄ.1. Ստեղծագործական աշխատանքներում նույն բովանդակությունը ներկայացնել տարբեր արտահայտչամիջոցներով, նյութերով և միջոցներով, /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>8.Ա.Ս.ՆՄ.2. Բանավոր և գրավոր խոսքում օգտագործել համապատասխան արվեստագիտական եզրույթներ:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	<p>8.Ա.Ս.ՆՄ.3. Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ:</p>
<p>Ինչպե՞ս են արվեստագետները աշխատում: Ի՞նչ է հարկավոր իմանալ գրագետ աշխատելու համար: Պահպանո՞ւմ են արդյոք արվեստագետները որոշակի կանոններ:</p>	<p>8.Ա.Ա.ՂՏ.1. Կատարել աշխատանքներ՝ օգտագործելով դիզայնի տարրերը: Հավասարակշռություն, նյութ, կրկնություն:</p> <p>8.Ա.Ա.ՂՏ.2. Կիրառել դիզայնի սկզբունքները Առաջարկվող գործունեության ձևերում /նորաձևություն, ինտերիեր, էքստերիեր/:</p> <p>8.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել նորարարական մոտեցումներով /2D, 3D, 4D, նոր ռիթմական նվազակցությամբ, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>8.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել վերացական արվեստի աշխատանքներ /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: - Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: - Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: - Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ: - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների - Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: 	

- Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել արվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:
- Ստանալ ճանաչելի հորինվածքներ՝ ապահովելով ռիթմ, շարժում, հավասարակշռություն, ազդեցություն, հարմոնիա, համաչափություն, ներդաշնակություն, համաչափություն և զանազանություն:
- Կիրառել երանգներ՝ աշխատանքներին հուզականություն հաղորդելու համար:
- Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների կրկնօրինակներ՝ արվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առավել արտահայտիչ ներկայացնելով:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ պահպանելով հայկական/ազգային ավանդական մոտիվներ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ հայկական/ազգային ավանդական տարրերը համադրելով համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունների հետ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ հայկական/ազգային ավանդական տարրերը ինտեգրելով համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունների հետ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունները ներկայացնելով հայկական/ազգային ավանդական տարրերով:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ Արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստի տարրերի և արտահայտչամիջոցների գրագետ կիրառում:</p> <p>Թատերական, պարային, երաժշտական արտայայտչամիջոցների ինտեգրում:</p>	<p>Կատարել ստեղծագործական աշխատանքներ արվեստի տարրերը գրագետ ինտեգրելով Թատրոնի, Կինոյի, Օպերային արվեստի ստեղծագործություններում, վերաիմաստավորելով կամ նոր ընդգծված գաղափար հաղորդելով հայտնի ստեղծագործություններին:</p> <p>Կատարել հետազոտական աշխատանքներ, վեր հանելով արվեստի տվյալ տեսակում կիրառված հիմնական տարրերն ու սկզբունքները:</p> <p>Հետազոտել արվեստում (պար, մեդիա, վիրտուալ արվեստ, թատրոն, երաժշտություն, օպերային արվեստ, կերպարվեստ, լուսանկար, ԴԿԱ և այլն) տարբեր մշակույթների ավանդական, պատմական ձևերի փոխակերպումները:</p> <p>Կատարել ստեղծագործական տարբեր աշխատանքներ անձնական, ազգային, համամարդկային խնդիրները վերծանելով արվեստի տարբեր տեսակներում, ընտրելով համապատասխան նյութը, տեխնոլոգիան, մեդիան և այլն:</p> <p>Ստեղծագործական աշխատանքներում հիմնական գաղափարն արտահայտելիս կիրառել արվեստի հիմնական տարրերն ու սկզբունքները:</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստի այն ստեղծագործությունները, որոնք ընդհանուր են իրենց գաղափարով, մոտեցումներով, անվանումով, ժամանակաշրջանով, ոճով, ժանրով և այլն:</p> <p>Համադրել միևնույն գաղափարներն արտահայտող ստեղծագործությունները՝</p> <ul style="list-style-type: none"> - լուսանկար և կերպարվեստ - երաժշտություն և կերպարվեստ, - կինոֆիլմ և երաժշտություն 	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, ծավալը, խնդիրը, թեմատիկան ազդում են աշխատանքի արդյունքի վրա):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p>

	<p>-ճարտարապետություն և լուսանկարչություն: Ինտեգրել արվեստի մի քանի տեսակներ՝ պահպանելով արվեստի տարրերից և սկզբունքներից մեկը՝</p> <ul style="list-style-type: none"> -գաղափարը, -ռիթմը, -ռճը, -ժամանակաշրջանը, - անվանումը և այլն: <p>Ուսումնասիրել դիզայնի/ ձևավորման աշխատանքների անհրաժեշտությունը, և դրա անմիջական կապը իրականության հետ:</p> <p>Միջավայրի (ինտերիեր, էքստերիեր) ձևավորման, ոճավորման և հարդարման տեխնիկական և գեղարվեստական մեթոդների բնութագրում:</p> <p>Տարբեր երկրների արվեստի նմուշների կրկնօրինակումների և համեմատությունների կատարում:</p> <p>Համաչափությունների, գունահամակարգի, սիմետրիայի և ասիմետրիայի կիրառման սկզբունքների կիրառություն 2D, 3D, 4D:</p>	
--	--	--

Առաջարկվողթեմատիկա

Հայկական զարդարվեստ, Խաչքար, Գունային անիվ, Մանդալա, Ֆրակտալներ: Ժամանակակից զարդեր՝ էթնիկ նախշերով: Ժողովրդական և դասական ստեղծագործությունների ժամանակակից մշակումներ

Բնանկարներ պլեններում, իմպրեսիոնիզմ, էքսպրեսիոնիզմ: Պատկերներ Հայաստանից: Գաղափարներ, որոնք փոխել են աշխարհը:

Միջառարկայականկապ

Հայոց լեզու և գրականություն - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ ցուցադրական նյութեր՝ պաստառ, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսանյութ /և այլն: Կարդացած ստեղծագործություներից ընտրել պատմողներ (նարատորներ) և ստեղծել վերջիններիս բնավորությունն ու արտաքին հատկանիշներն արտահայտող նկարագրություններ:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար պատկերներ հասկացությունը և կիրառել հատվածների, անկյունների ու եռանկյունների համար: Կառուցել, նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:

Ֆիզիկա - կատարել պարզագույն դիտումներ, չափումներ և փորձեր: Դասակարգել նյութերն ըստ ագրեգատային վիճակների, վերլուծել տարբեր

վիճակներում նյութի հատկությունները և կառուցվածքային տարբերությունները:

Քիմիա - քիմիական տարրի էներգետիկ մակարդակների թվի կապը պարբերության համարի հետ:

Կենսաբանություն - հետազոտություններ կատարելով ձեռք բերել ապացույցներ: Մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառնական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - տեղանքի մոտավոր հատակագիծ, համապատասխան պայմանական նշաններ: Ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ

Տիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու, անհատական և խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ: Օգտագործել քարտեզներ, ուսումնասովանողական գրականություն, դրսևորել հետազոտելու կարողություն, մշակել և իրականացնել նախագծեր, հետազոտական աշխատանքներ:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (նորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, էրաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտիմիդեր, թուրքիկներ և պաստառներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտիֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները:

Օտար լեզուներ - նկարագրել իրադարձություններ, իր կենսավորձը, հույսերն ու ձգտումները և այլն՝ գործածելով պարզ կապակցված արտահայտություններ:

Կապը ՀՊՉ ի հետ

Հ2, Հ4, Հ8, Հ9, Հ11, Հ13, Հ23, Հ25, Հ27, Հ29, Հ33, Հ43, Հ44

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԵՎ ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծել իրատեսական, վերացական և երևակայական 2D, 3D և 4D աշխատանքներ:	8.Ա.Ս.ՆՄ.1. Ստեղծագործական աշխատանքներում նույն բովանդակությունը ներկայացնել տարբեր արտահայտչամիջոցներով, նյութերով և միջոցներով, /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:
Ուղղորդող հարցադրում	8.Ա.Ս.ՆՄ.3. Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ:
<p>Ինչպե՞ս են արվեստագետները ստեղծագործում</p> <p>Ինչպե՞ս են արվեստագետները կռահում. որ աշխատանքը հաջողված է:</p> <p>Կարելի՞ է արդյոք, սովորել սեփական սխալների վրա:</p> <p>Հնարավո՞ր է պատկերել զգացողություն:</p>	<p>8.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել նորարարական մոտեցումներով /2D, 3D, 4D, նոր ռիթմական նվագակցությամբ, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>8.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել վերացական արվեստի աշխատանքներ /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>8.Ա.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել արվեստի ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսակների, ժանրերի, ոճերի:</p>
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: - Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: - Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: - Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ: - Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները: - Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները: - Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները: - Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում: - Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները: - Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք: - Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես 	

կրած հուզական վերաբերմունք:

- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ Արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:
- Ձակերպել արվեստի ստեղծագործության գնահատման տրամաբանված և համոզիչ հիմնավորումներ:
- Բացահայտել քաղաքական, սոցիալական, մշակութային ազդակները արվեստագետի ստեղծագործական գործունեության վրա:
- Ներկայացնել ստեղծագործական աշխատանքների վրա արտաքին (օտար) և ներքին (տեղական) գործոնների ազդեցությունը:
- Մեկնաբանել ստեղծագործություններում կիրառված արվեստի հիմնական տարրերն ու սկզբունքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարի մեկնաբանությունները արվեստի ստեղծագործություններում:
- Վեր հանել արվեստագետի ներկայացրած ուղերձները:
- Քննարկել և ներկայացնել ստեղծագործությունից ստացած զգացողությունները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Գաղափարի փոխակերպումը արվեստի:</p> <p>Գաղափարի փոխանցումը համապատասխան մեղեդու, խորհրդանիշի կամ շարժումների միջոցով:</p> <p>Թեմատիկ, ժանրային կամ երևակայական հորինվածք:</p> <p>Իրական, վերացական զգացողություններ, Երևույթներ, զգացողություններ, հույզեր</p> <p>Դիցաբանական, համամարդկային, կենցաղային թեմաներ:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործության մեկնաբանություն՝ 2D, 3D, 4D, գրավոր,</p>	<p>Դիտման, պատկերացման, հիշողության, գրական ստեղծագործությունների մեկնաբանություններ նոր տեխնիկական միջոցներով:</p> <p>Իրականացնել ստեղծագործական նախագծեր, ապահովելով բնագրի/բնօրինակի հետ համապատասխանությունն ըստ՝</p> <ul style="list-style-type: none"> - անվանման, - ժամանակաշրջանի, - կերպարների, - ընդհանուր գաղափարի, - նյութի, - մատուցման ձևի, - լուսավորության, - արվեստի ուղղության: 	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, տևողություն, խնդիրը, թեմատիկական ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ է տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել պատկերվող առարկաների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p>

<p>բանավոր, ժամանակակից մշակումներ, մնջախաղ և այլն:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործության մատուցում վերացական արվեստի տեսանկյունից 2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, ժամանակակից մշակումներ, մնջախաղ և այլն:</p>	<p>Առաջադրված թեմայով ավարտուն ինտեգրված աշխատանքի ստեղծում պահպանելով թեմայի, բովանդակության և մատուցման ձևի տրամաբանական կապը:</p> <p>Գեղարվեստական հոսանքների ուսումնասիրության հենքով հորինվածքներիի ստեղծում (ֆուտուրիզմ, մոդեռն, կլասիցիզմ, սիմվոլիզմ և այլն):</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստի այն ստեղծագործությունները, որոնք ընդհանուր են իրենց գաղափարով, մոտեցումներով, անվանումով, ժամանակաշրջանով, ոճով, ժանրով և այլն:</p> <p>Համադրել միևնույն գաղափարներն արտահայտող ստեղծագործությունները, կատարել ոճավորումներ՝ ռիթմ, տեմպ, ոճ և այլն:</p> <p>Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների վերարտադրություններ, կիրառելով տվյալ շրջանին բնորոշ հասանելի միջոցները:</p> <p>Կատարել որևէ հայտնի ստեղծագործության բեմականացման գեղարվեստական, նորարարական, ոճավորված նոր մեկնաբանություն:</p> <p>Վերացական, զգացմունքային երևակայական բնույթի մի քանի ստեղծագործությունների համադրումների փորձեր:</p> <p>Կոմպոզիցիոն երաժշտական, թատերային, պարային, ռիթմիկ աշխատանքներ հոգեբանական, երևակայական, գունային մոտիվներով:</p> <p>Երաժշտական ստեղծագործությունների ոճային փոփոխություններ:</p> <p>Հեղինակային երգերի ստեղծում:</p> <p>Ստեղծագործությունների նոր մատուցումներ տարբեր նյութերի վրա՝ թուղթ, կտոր, կավ, լուսանկար, ֆրոնտաժ, կոլաժ, երաժշտական մեկնաբանություններ և այլն:</p> <p>Դիզայն: Մենյակի կահավորում, գունային լուծումների ընտրություն:</p> <p>Ինքնուրույն վերաբերմունքի արտահայտում:</p>	<p>Կայունություն և փոփոխություն: Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, միևնույն ստեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն իր վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, գիծ, դինամիկա և այլն:</p>
---	---	--

Կատարել ստեղծագործական աշխատանքներ համադրելով հայտնի ստեղծագործություններն ու ազգային ավանդական մոտիվները՝ 2D,3D, 4D:

Առաջարկվող թեմատիկա

Հայկական տաճար, Տիրամայր, Հեթանոսական աստվածներ՝ Աստղիկն ու Վահագնը: Իմ ընկերոջ դիմանկարը: Սուրբ ծնունդ, Տերևաթափ, Ձմեռային զբոսանք, Արևային անձրև, Հրաշք գարուն, Հեքիաթի, պատմվածքների, առակների պատկերազարդումներ, մեկնաբանություններ Ծովային, լեռնային, անտառային բնապատկերներ: Բացիկներ՝ թղթային, էլեկտրոնային, ծավալային: Իմ ոճը: Սպորտն իմ կյանքում: Ուղևորություն դեպի անցյալ: Ուղևորություն դեպի ապագա:

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ ցուցադրական նյութեր՝ պատմա, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսանյութ /և այլն: Կարողացած ստեղծագործութ յուններից ընտրել պատմողներ (նարատորներ) և ստեղծել վերջիններիս բնավորությունն ու արտաքին հատկանիշներն արտահայտող նկարազրություններ:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար պատկերներ հասկացությունը և կիրառել հատվածների, անկյունների ու եռանկյունների համար: Կառուցել, նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:

Ֆիզիկա - կատարել պարզագույն դիտումներ, չափումներ և փորձեր: դասակարգել նյութերն ըստ ագրեգատային վիճակների, վերլուծել տարբեր վիճակներում նյութի հատկությունները և կառուցվածքային տարբերությունները:

Քիմիա - քիմիական տարրի էներգետիկ մակարդակների թվի կապը պարբերության համարի հետ:

Կենսաբանություն - հետազոտություններ կատարելով ձեռք բերել ապացույցներ: Մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - տեղանքի մոտավոր հատակագիծ, համապատասխան պայմանական նշաններ: Ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավստահության, նպատակալացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու, անհատական և խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ: Օգտագործել քարտեզներ, ուսումնասօժանդակ գրականություն, դրսևորել հետազոտելու կարողություն, մշակել և իրականացնել նախագծեր, հետազոտական աշխատանքներ:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

<p>Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (նորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, էրաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտֆիլմեր, թուրքիկներ և պաստառներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտիֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները:</p> <p>Օտար լեզուներ - նկարագրել իրադարձություններ, իր կենսափորձը, հույսերն ու ձգտումները և այլն՝ գործածելով պարզ կապակցված արտահայտություններ:</p> <p>Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ</p> <p>Հ4, Հ5, Հ9, Հ17, Հ25, Հ26, Հ27, Հ28, Հ29, Հ33, Հ34, Հ37, Հ45, Հ46, Հ47</p>

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ ՉՇԱԲԱԹ

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄ ԵՎ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒՄ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ցուցադրություններ կազմակերպելու հմտությունների ձևավորում: Քննական մտածողության զարգացում: Հետազոտություններ կատարելու հմտությունների ձևավորում:</p>	<p>8.Ա.Ս.ՆՄ.1. Ստեղծագործական աշխատանքներում նույն բովանդակությունը ներկայացնել տարբեր արտահայտչամիջոցներով, նյութերով և միջոցներով, /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ:</p> <p>8.Ա.Ս.ՆՄ.2. Բանավոր և գրավոր խոսքում օգտագործել համապատասխան արվեստագիտական եզրույթներ:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս են պահվում ստեղծագործությունները: Ովքե՞ր են դրանք պահպանում, հավաքում, և ի՞նչ նպատակով: Ի՞նչ չափանիշներով են ընտրվում ստեղծագործությունները: Հարկավո՞ր է, արդյոք, ցուցադրել աշխատանքները: Ի՞նչ է նշանակում արվեստի ստեղծագործության ցուցադրություն կամ ներկայացում:</p>	<p>8.Ա.Ս.ՆՄ.3. Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ:</p> <p>8.Ա.Ա.ՎՑ.1. Քննարկել, ներկայացնել և հիմնավորել խմբային և անհատական, դասարանական կամ դպրոցական միջոցառումների, ցուցադրության, թեմաների կամ սկզբունքների ընտրությունը:</p> <p>8.Ա.Ա.ՎՑ. 2. Ներկայացնել ուսումնական մի քանի բնագավառ ընդգրկող խմբային կամ անհատական նախագծեր:</p> <p>8.Ա.Ա.ՎՑ.3. Առաջարկել մինչև նախագծի ներկայացման մեկից ավելի տարբերակներ /2D, 3D, 4D, գրավոր/:</p> <p>8.Ա.Ա.ՎՄ.1. Առաջարկել ստեղծագործական նախագծերի գեղագիտական չափանիշներ:</p> <p>8.Ա.Ա.ՎՄ. 2. Առաջարկել ստեղծագործական նախագծերի տեխնիկական չափանիշներ</p>

	<p>8.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն /Թատերական կամ օպերային ներկայացում, Ֆիլմ և այլն/:</p> <p>8.Ա.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել արվեստի ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսակների, ժանրերի, ոճերի:</p> <p>8.Ա.Կ.ԱԴ.3. Կիրառել ստեղծագործական կարողությունները ներգրավվելով որևէ մշակութային միջոցառման /դպրոցական, համայնքային, քաղաքային իրադարձություն/:</p>
--	--

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա:
- Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության:
- Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ:
- Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները:
- Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը:
- Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների
- Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ:
- Ինքնուրույն, գույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները:
- Ներկայացնել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներագդել, ուղղորդել և այլն):
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքները գնահատել՝ ըստ արտահայտչականության, գրագիտության, հիմնական գաղափարի փոխանցման:
- Համեմատել ընկերների աշխատանքները:

- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:
- Մեկնաբանել և տեսակավորել ստեղծագործական աշխատանքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարների արդիականությունը:
- Առանձնացնել և ցուցադրել ստեղծագործական հնարների կիրառման արդյունավետությունը և ազդեցությունը գաղափարի փոխանցման տեսանկյունից:
- Առաջարկել և նախաձեռնել աշխատանքների ցուցադրության հետաքրքիր տարբերակներ:
- Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք է ընտրվեն աշխատանքները ցուցադրության համար:
- Մեկնաբանել ստեղծագործություններում կիրառված արվեստի հիմնական տարրերն ու սկզբունքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարի մեկնաբանությունները արվեստի ստեղծագործություններում:
- Վեր հանել արվեստագետի ներկայացրած ուղերձները:
- Քննարկել և ներկայացնել ստեղծագործությունից ստացած զգացողությունները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Խմբային կամ անհատական ելույթների թեմատիկայի մշակում:</p> <p>Ավանդական և ոչ ավանդական մոտեցումներ:</p> <p>Ներկայացման մատուցման գեղագիտական և տեխնիկական չափանիշներ:</p> <p>Մշակութային միջոցառումների ստեղծագործական նախագծեր:</p> <p>Ցուցադրություններ, ելույթներ կամ ներկայացումներ կազմակերպելու այլընտրանքային տարբերակներ:</p>	<p>Ստեղծել աշխատանքային տետր կամ պորտֆոլիո:</p> <p>Մենակ կամ խմբով առանձնացնել աշխատանքներն ըստ առաջարկված չափանիշների:</p> <p>Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք պատրաստվեն աշխատանքները ցուցադրության կամ ներկայացման համար:</p> <p>Մեկնաբանել, ստեղծագործություններից ստացած տպավորությունները:</p> <p>Բացատրել, թե ինչո՞ւ են ընտրվել տվյալ աշխատանքները:</p> <p>Նշել և մեկնաբանել ցուցադրության կամ ներկայացման կազմակերպման նպատակները, հիմնական սկզբունքները:</p> <p>Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները:</p> <p>Պատրաստել ռուբրիկներ և հարցաշարեր արդյունավետ հետազոտական աշխատանքներ կատարելու համար:</p> <p>Ստեղծել դասակարգիչներ, որի համաձայն կընտրվեն և կառանձնացվեն աշխատանքները:</p> <p>Աշխատել խմբով:</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել ստեղծագործությունների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Արդարություն և զարգացում: Հավասար հնարավորությունները, որպես ինքնադրսևորվելու, քննադատելու, խորհրդակ-</p>

	<p>Մովորողների կողմից կատարված աշխատանքների, կամ թեմատիկ առանձին ուղղվածություն պարունակող ստեղծագործությունների ցուցադրություն/ներկայացում:</p> <p>Երաժշտական, ատերային ներկայացումների բեմականացումներ:</p> <p>Աշխատել տեքստի հետ, դրա հիման վրա պատրաստել ներկայացման սցենարներ/ձևեր:</p> <p>Դասընթացների այս ձևը կարող է կազմակերպվել որևէ առարկայի հետ ինտեգրված:</p> <p>Նախագծերի ցուցադրությունների կամ ներկայացումների կազմակերպման ժամանակ հաշվարկել հնարավոր ռեսուրսները (ժամանակ, նյութ, միջոց, տարածք և այլն):</p> <p>Ապահովել պատկերային հաղորդակցության արդյունավետ և դրական միջավայր:</p> <p>Քննարկել ցուցադրությունների կամ ներկայացումների ազդեցության հասցեականությունը:</p>	<p>ցելու գնահատելու և ինքնագնահատելու մեխանիզմ, համագործակցություն:</p>
--	--	---

Առաջարկվող թեմատիկա

Նորաձևություն Իմ հագուստը, Ռետրոսպեկտիվ ոճ, Ազգային տարազ, Տղամարդկանց աշխատանքներ, Բացիկներ, Համադարձական, համայնքային միջոցառումներ Միջոցառում այգում, Փառատուն, Տոնակատարություն, Հատուկ հյուր, Հերոսներ

Միջառարկայականկապ

Հայոց լեզու և գրականություն - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ ցուցադրական նյութեր՝ պաստառ, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսանյութ /և այլն: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Մեկնաբանել գաղափարը՝ հիմնվելով գրական օրինակների վրա:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար, համագիծ, տարագիծ, համուղղված, հակուղղված, հակադիր վեկտորներ հասկացությունները և կառուցել դրանց օրինակներ նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով: Կառուցել, նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:

Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառնական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատ-

կույթունների վերաբերյալ:

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու, անհատական և խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (նորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտֆիլմեր, թռուցիկներ և պաստառներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտիֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները:

Օտար լեզուներ -կապակցված կերպով ներկայացնել պատմության/իրադարձության/ֆիլմի բովանդակությունը՝ արտահայտելով իր վերաբերմունքը դրա նկատմամբ:

Կապը ՀՊԶ վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ 5, Հ8, Հ10, Հ13, Հ15, Հ16, Հ23, Հ25, Հ26, Հ27, Հ29, Հ30, Հ32, Հ33, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46, Հ48

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻԶՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ ԱՐՉԱԳԱՆՔ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծագործական աշխատանքները մեկնաբանելու, արտահայտիչ խոսք ձևավորելու կարողություններ:	8.Ա.Ս.ՆՄ.2. Բանավոր և գրավոր խոսքում օգտագործել համապատասխան արվեստագիտական եզրույթներ:
Նկարագրել ստեղծագործության թողած ազդեցությունը և կապը իրականության հետ:	8.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն /թատերական կամ օպերային ներկայացում, ֆիլմ և այլն/:
Ուղղորդող հարցադրում	8.Ա.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել արվեստի ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսակների, ժանրերի, ոճերի:
Ինչո՞ւ են ստեղծագործությունները բաժանվում ժանրերի: Ինչո՞ւ է կարևոր իմանալ ստեղծագործության ոճը:	8.Ա.Ա.Գ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն /թատերական կամ օպերային ներկայացում, ֆիլմ և այլն/
Ստեղծագործության մեջ ի՞նչն է ավելի շատ տպավորում, ազդում մարդկանց վրա:	8.Ա.Ա.Գ.2. Բացահայտել և մեկնաբանել ստեղծագործությունների կատարման հաջողված և ձախողված հատվածները
Ինչպե՞ս գնահատել ստեղծագործությունները:	8.Ա.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել, թե ինչո՞վ է արվեստի ստեղծագործությունը նման կամ տարբեր իրականությունից
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների: - Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: - Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: - Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացաձևի վերաբերյալ: - Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները: - Ներկայացնել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները: - Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են, կամ կարող են ներագդել, ուղղորդել և այլն): - Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները: - Աշխատանքները գնահատել՝ ըստ արտահայտչականության, գրագիտության, հիմնական գաղափարի փոխանցման: 	

- Համեմատել ընկերների աշխատանքները:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացաձևի վերաբերյալ:
- Ինքնուրույն, գույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները:
- Մեկնաբանել և տեսակավորել ստեղծագործական աշխատանքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարների արդիականությունը:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարի մեկնաբանությունները արվեստի ստեղծագործություններում:
- Վեր հանել արվեստագետի ներկայացրած ուղերձները:
- Առանձնացնել և ցուցադրել ստեղծագործական հնարների կիրառման արդյունավետությունը և ազդեցությունը գաղափարի փոխանցման տեսանկյունից:
- Ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա իմաստային, տեխնիկական, ոճային նրբությունները:
- Ճանաչել և մատնանշել արվեստագետի ձեռագիրը:
- Ձևակերպել արվեստի ստեղծագործության գնահատման տրամաբանված և համոզիչ հիմնավորումներ:
- Բացահայտել քաղաքական, սոցիալական, մշակութային ազդակները արվեստագետի ստեղծագործական գործունեության վրա:
- Ներկայացնել ստեղծագործական աշխատանքների վրա արտաքին (օտար) և ներքին (տեղական) գործոնների ազդեցությունը:
- Քննարկել և ներկայացնել ստեղծագործությունից ստացած զգացողությունները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստագիտական հետազոտություն: Թատերական կամ օպերային ներկայացում, ֆիլմ և այլն: Կատարման վարպետություն: Թեմայի արդիականություն: Ավանդական և ոչ ավանդական մոտեցումներ: Ստեղծագործությունների համեմատական վերլուծություն: Կատարման հաջողված և ձախողված հատվածներ:</p>	<p>Ժանրերի ֆունկցիոնալ տարբերությունների մեկնաբանություն: Ոճային բազմազանության և դրանց առանձնահատկությունների ներկայացում: Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարծիքների արտահայտում՝ հարց ու պատասխանի, ռուբրիկների միջոցով: Միևնույն ստեղծագործողի տարբեր աշխատանքներ: Պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ: Քննարկել արվեստագետի կողմից գույնի և կատարման տեխնիկայի ընտրությունը, որպես ազդեցության, հուզականության արտահայտություն: Նույն թեմայով տարբեր ստեղծագործողների կատարած</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել ստեղծագործությունների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխա-</p>

	<p>աշխատանքների կամ միևնույն ժանրի ստեղծագործությունների համեմատություն:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունների քննարկում, վերլուծություն, դասակարգում և գնահատում:</p> <p>Երվանդ Քոչարի «Սասունցի Դավիթ» և «Վարդան Մամիկոնյան» ձիարձանները: Համեմատել գրական ստեղծագործության և քանդակի միջոցով միևնույն թեմայի արտահայտման ձևերը: Քննարել երաժշտական ուղղությունները: Լսել և տարանջատել երաժշտական տարրերը, վերլուծել երաժշտական ստեղծագործության պատմական-մշակութային հիմքը: Համադրել նույն թեմուկ հիմքով՝ արվեստի մյուս տեսակների հետ:</p> <p>Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները:</p> <p>Առաջարկել և ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ:</p> <p>Նկարագրել- Ի՞նչ ստեղծագործություն է ներկայացված:</p> <p>Ներկայացնել - Արվեստի ո՞ր տեսակին է պատկանում աշխատանքը:</p> <p>Վերլուծել- Ի՞նչ պատկերներ են կիրառված: Ի՞նչ նպատակով են օգտագործված հենց այդ պատկերները:</p> <p>Մեկնաբանել-Ինչի՞ մասին է պատմում ստեղծագործությունը:</p> <p>Քննարկել - Հաջողվել է արվեստագետին փոխանցել գաղափար, թե՛ ոչ:</p> <p>Այս աշխատանքներից ո՞րը կարելի է ձեռք բերել: Ինչո՞ւ այո, և ինչո՞ւ՝ ոչ:</p>	<p>տանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Կողմնորոշում ժամանակի և տարածության մեջ: Ուսումնասիրում տարբեր մարդկանց գործունեությունը, հայտնագործությունները, գյուտերը մարդկության պատմության շրջադարձային կետերը, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության միջև հարաբերությունները, դրանց փոխկապակցվածությունը տվյալ անձի, ազգի և մարդկության տեսանկյունից:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Ռոք, Պոպ, Բյուրգ, Ֆոլկ, Ռեյ ուղղություններ:</i></p> <p><i>Վ. Սուրենյանց, Խրիմյան հայրիկ, Սալումե</i></p> <p><i>Մարգիս Սուրադյան, Կոմիտաս</i></p> <p><i>Սուրիկով, Բոյարուհի Սորոգովա</i></p> <p><i>Երվանդ Քոչար, Սասունցի Դավիթ գրաֆիկական շարք, Հակոբ Կոչոյան, Սասունցի Դավիթ</i></p>		

Պատմական տարբեր ժամանակաշրջանների արտացոլումը արվեստում

Միջառարկայականկապ

Հայոց լեզու և գրականություն - ստեղծել տարաբնույթ ուսումնական/ ցուցադրական նյութեր՝ պաստառ, գրքույկ, ուղեցույց, սահիկաշար, անիմացիա, տեսանյութ /և այլն: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Մեկնաբանել գաղափարը՝ հիմնվելով գրական օրինակների վրա:

Երկրաչափություն - սահմանել հավասար, համագիծ, տարագիծ, համուղղված, հակուղղված, հակադիր վեկտորներ հասկացությունները և կառուցել դրանց օրինակներ նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով: Կառուցել, նաև դինամիկ մաթեմատիկայի ծրագրերով, տրված պատկերի համաչափ պատկեր:

Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառնական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավաստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Դրսևորել խնդիրներ և հարցեր ձևակերպելու, անհատական և խմբային նախագծեր իրականացնելու հմտություններ:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Ինֆորմատիկա - հաղորդակցման մի շարք ձևերի կիրառություններ (նորությունների թերթիկներ, վեբկայքեր, բազմամեդիա պրեզենտացիաներ, երաժշտության գնահատման հարթակներ, մուլտֆիլմեր, թոուցիկներ և պաստառներ): Անհատապես կամ համագործակցությամբ ստեղծել արտիֆակտ, որը պատասխանում է հետազոտական հարցին և ներկայացնում է արդյունքներն ու եզրահանգումները:

Օտար լեզուներ -կապակցված կերպով ներկայացնել պատմության/իրադարձության/ֆիլմի բովանդակությունը՝ արտահայտելով իր վերաբերմունքը դրա նկատմամբ:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ 5, Հ8, Հ10, Հ13, Հ15, Հ16, Հ23, Հ25, Հ26, Հ27, Հ29, Հ30, Հ32, Հ33, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46, Հ48

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏ, ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ ԵՎ ԳՅՈՒՏԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Հասկանալ, որ արվեստի ստեղծագործությունները ունեն տարիք, և կարելի է որոշել, թե ինչպես են դրանք ստեղծվել:</p> <p>Ստեղծագործությունների միջոցով ուսումնասիրել տարբեր ժամանակներում ապրած մարդկանց կենցաղը:</p>	<p>8.Ա.Ս.ՆՄ.1. Ստեղծագործական աշխատանքներում նույն բովանդակությունը ներկայացնել տարբեր արտահայտչամիջոցներով, նյութերով և միջոցներով, /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>8.Ա.Ս.ՆՄ.2. Բանավոր և գրավոր խոսքում օգտագործել համապատասխան արվեստագիտական եզրույթներ:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ մարդկանց, նրանց կենցաղը և, սովորությունները:</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը ներկայացնում իրականությունը:</p> <p>Կա՞, արդյոք, արվեստ մեր շրջապատում:</p>	<p>8.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն /թատերական կամ օպերային ներկայացում, ֆիլմ և այլն/:</p> <p>8.Ա.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել արվեստի ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսակների, ժանրերի, ոճերի:</p> <p>8.Ա.Ա.Գ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն /թատերական կամ օպերային ներկայացում, ֆիլմ և այլն/:</p> <p>8.Ա.Ա.Գ.2. Բացահայտել և մեկնաբանել ստեղծագործությունների կատարման հաջողված և ձախողված հատվածները:</p> <p>8.Ա.Ս.ԱՍ.1. Առաջարկել տեխնիկական նոր լուծումներ՝ հայտնի ստեղծագործությունների կյանքը երկարացնելու, նորովի մատուցելու նպատակով:</p> <p>8.Ա.Ս.ԱՍ.2. Բնութագրել ստեղծագործության տեխնիկական հատկանիշները, բնորոշ գծերը, հաշվի առնելով ստեղծման ժամանակաշրջանը:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: - Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: - Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: - Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ: - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների: - Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: 	

- Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացածի վերաբերյալ:
- Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները:
- Ներկայացնել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներագդել, ուղղորդել և այլն):
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքները գնահատել՝ ըստ արտահայտչականության, գրագիտության, հիմնական գաղափարի փոխանցման:
- Ուսումնասիրել և ներկայացնել ավանդական, դասական և ժամանակակից արվեստի վրա առևտրային և մեդիա հարաբերությունների ազդեցությունը:
- Համեմատել ընկերների աշխատանքները:
- Ճանաչել և քննել ժամանակաշրջանով, մշակույթով և հնարավորություններով պայմանավորված արվեստի ստեղծագործությունը:
- Պատրաստել և ներկայացնել է ստեղծագործությունների թվայնացված պորտֆոլիոներ:
- Ճանաչել և վերլուծել անցյալում և ներկայում արված ստեղծագործություններն՝ ըստ օգտագործված նյութերի և միջոցների:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստի մասին պատմող տեսաֆիլմ:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունում օգտագործված նյութերի և միջոցների տեխնիկական հետազոտում:</p> <p>Արվեստի նմուշների վերականգնում:</p> <p>Ինչո՞ւ է արվեստագետը ընտրել տվյալ նյութը կամ միջոցը:</p> <p>Որքանո՞վ է ընտրված մատուցման ձևն արդարացված: Նոր առաջարկություններ:</p>	<p>Ուսումնասիրել արվեստի աշխատանքներում օգտագործված նյութերը:</p> <p>Հետազոտել տարբեր ժամանակներում արվեստագետների աշխատելու միջոցները և հնարավորությունները:</p> <p>Համեմատել տարբեր ստեղծագործություններ:</p> <p>Գտնել նմանություններ և տարբերություններ օգտագործված նյութերի կամ աշխատանքի միջոցների մեջ:</p> <p>Քննարկել տարբեր երկրներում քաղաքական, հասարակական, մշակութային իրադարձության խորհրդանիշները, որպես մշակութային ժառանգություն:</p> <p>Հետազոտել արվեստի ստեղծագործություններում կիրառված արվեստի տարրերը և սկզբունքները, դիտարկել տվյալ ժամանակաշրջանին բնորոշ և հասանելի միջոցները:</p> <p>Ուսումնասիրել ստեղծագործությունները, կատարելով ֆիզիկական, քիմիական կենսաբանական հետազոտություններ:</p>	<p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել ստեղծագործությունների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p>

	<p>Քննարկել ստեղծագործությունների վերականգնման և պահպանման հնարավորությունները:</p> <p>Հայ և համաշխարհային արվեստի ներկայացուցիչների մասին պատմող տեսաֆիլմերի, գեղարվեստական գրականության, մեդիայի ուսումնասիրություններ:</p> <p>Քննարկել տարբեր արվեստագետների աշխատքները, ի՞նչ են պատմում իրենց ժամանակների մասին:</p> <p>Քննարկել, թե ինչպե՞ս, ինչո՞վ և ինչո՞ւ են ստեղծագործում արվեստագետները:</p> <p>Գեղարվեստական ժառանգության ուսումնասիրություն ժողովրդական արվեստի կամ տեղական երկրագիտական թանգարաններում:</p> <p>Հանդես գալ հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնելով հստակ և նպատակային խոսք, հայտնել տեսակետ և դրսևորել հետաքրքրություններ:</p>	<p>Կողմնորոշում ժամանակի և տարածության մեջ: Ուսումնասիրում տարբեր մարդկանց գործունեությունը, հայտնագործությունները, գյուտերը մարդկության պատմության շրջադարձային կետերը, ինչպես նաև անհատների և քաղաքակրթության միջև հարաբերությունները, դրանց փոխկապակցվածությունը տվյալ անձի, ազգի և մարդկության տեսանկյունից:</p>
--	---	---

Առաջարկվող թեմատիկա

*Մատենադարան, Ազգային պատկերասրահի պահոցներ
Էրեբունի թանգարան, Ուրարտական անցյալ ունեցող իմ մայրաքաղաքը,*

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն - դրույթի վերաբերյալ հետազոտական հարց: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Միջառարկայական կապերը փաստարկել օրինակներով, ներկայացնել սահիկահանդես, ֆիլմ, անիմացիա, ներկայացում:

Տիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառնական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Տիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Ինֆորմատիկա - Ընտրել, օգտագործել, համակցել տարբեր տեսակի համակարգչային ծրագրեր (այդ թվում ինտերնետ ծառայություններ) և դրա հիման վրա նախագծել ու ստեղծել որևէ հստակ նպատակին ծառայող բովանդակություն, ներառյալ տեղեկատվության հավաքագրում, վերլուծություն, գնահատում և ներկայացում:

Օտար լեզուներ - համապատասխան լեզվական միջոցներով արտահայտել սեփական կարծիքը և զգացմունքները (ուրախություն, տխրություն, ցանկություն, կասկած և այլն):

Կապը ՀՊԶ վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ4, Հ7, Հ8, Հ10, Հ13, Հ14, Հ16, Հ26, Հ29, Հ31, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46, Հ48

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

ՉՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Նկարն իբրև թեմատիկ-իմաստային միասնություն ընկալելու կարողությունների ձևավորում:</p> <p>Ինքն իրեն լսելու և միտքը ճիշտ կառուցելու կարողությունների զարգացում:</p> <p>Բացահայտել արվեստի պատմությունը՝ որպես մարդկության պատմության պատկերավոր, գեղարվեստական արտացոլում:</p>	<p>8.Ա.Ս.ՆՄ.2. Բանավոր և գրավոր խոսքում օգտագործել համապատասխան արվեստագիտական եզրույթներ:</p> <p>8.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն /թատերական կամ օպերային ներկայացում, ֆիլմ և այլն/:</p> <p>8.Ա.Ա.ՔԱ.2. Դասակարգել արվեստի ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսակների, ժանրերի, ոճերի:</p>
Ուղղորդող հարցադրում	
<p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ տարբեր ժամանակներում և տարբեր տեղերում ապրած մարդկանց կյանքը և կենցաղը:</p> <p>Կարո՞ղ ենք, արդյոք, արվեստագետները նույնությամբ չարտահայտել իրականությունը:</p> <p>Հնարավո՞ր է հուզվել արվեստի ստեղծագործությունից:</p>	<p>8.Ա.Ա.Գ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն /թատերական կամ օպերային ներկայացում, ֆիլմ և այլն/:</p> <p>8.Ա.Ա.Գ.2. Բացահայտել և մեկնաբանել ստեղծագործությունների կատարման հաջողված և ձախողված հատվածները:</p> <p>8.Ա.Ա.ԱՊ.1. Ցուցադրել ստեղծագործությունը ներկայացնելու կարողու-</p>

	<p>թյուններ՝ արվեստագետի, կատարողի, նկարչի, արվեստի քննադատի, պատկերասրահի տնօրենի, պատմաբանի, հոգեբանի տեսանկյունից:</p> <p>8.Ա.Ա.ԱՊ.2. Համադրել և նշել հայկական և համաշխարհային արվեստի հիմնական առանձնահատկությունները:</p> <p>8.Ա.Կ.ԱԴ.3. Կիրառել ստեղծագործական կարողությունները ներգրավվելով որևէ մշակութային միջոցառման /դպրոցական, համայնքային, քաղաքային իրադարձություն/:</p>
--	--

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների:
- Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացածի վերաբերյալ:
- Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահազանգում են, կամ կարող են ներագդել, ուղղորդել և այլն):
- Ճանաչել և վերլուծել անցյալում և ներկայում արված ստեղծագործություններն՝ ըստ
 - ժամանակաշրջանների,
 - արվեստագետների
 - մշակույթների
 - ավանդույթների և այլն:
- Խոսել արվեստի և ստեղծագործելու մասին, Տարբերել անցյալում և ներկայում ստեղծված աշխատանքները:
- Ճանաչել, տարբերել և գնահատել արվեստի աշխատանքները:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Հայ և համաշխարհային արվեստի պատմություն և տեսություն:</p> <p>Հայ և համաշխարհային թատրոնի, օպերային արվեստի, կինոյի և երաժշտության պատմություն</p> <p>Հայտնի կատարողներ, նկարիչներ, դերասաններ, երաժիշտներ:</p> <p>Արվեստ և իրականություն:</p> <p>Ժամանակակից արվեստ:</p>	<p>Ներկայացնել համաշխարհային արվեստի կարևոր շրջանները:</p> <p>Ներկայացնել հայ արվեստի ժամանակաշրջանները և ճանաչում ստացած արվեստագետներին:</p> <p>Վերլուծել ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսակների (ճարտարապետություն, մանրանկարչություն, գեղանկարչություն, դեկորատիվ կիրառական, երաժշտական և թատերային արվեստ):</p> <p>Դասակարգել արվեստի տարրերը և սկզբունքները տարբեր դարաշրջանների ստեղծագործություններում (գույն, գիծ, ձև, պատկեր, մակերես, մոտիվ, գաղափար, հանդիսատես):</p> <p>Համեմատել տարբեր երկրների արվեստագետների աշխատանքներում ազգային ինքնություն արտահայտող պատկերները:</p> <p>Ուսումնասիրել ստեղծագործություններն ըստ ոճական առանձնահատկությունների:</p> <p>Որոշել ե՞րբ են ստեղծվել դրանք:</p> <p>Դիտել ստեղծագործությունները, ներկայացնել հիմնական գաղափարը:</p> <p>Հայաստանը ներկայացնող հայ նշանավոր արվեստագետների աշխատանքների ուսումնասիրում: Ներկայացնել հայկական արվեստի պատմական ակունքները:</p> <p>Հայկական խաչքարագործությունը որպես արվեստի ինքնուրույն տեսակ:</p> <p>Ուսումնասիրել տեղագործության գեղարվեստական շրջանի, դպրոցի (ազդեցությունների) առանձնահատկությունները:</p> <p>Բնականության վայրի, տարածքի, համայնքի ճարտարապետական կոթողները, հիշարժան վայրերը, մշակութային հաստատությունները ներկայացնող նախագծերի և հետազոտությունների կատարում:</p> <p>Տարբեր պատմական իրադարձություններ ներկայացնող ստեղծագործությունների դիտում, երկիրը, սովորույթները ներկայացնող</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել ստեղծագործությունների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակութի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p>

	<p>աշխատանքներում առանձնացնել բնորոշ տարրերը:</p> <p>Նկարագրել- Ի՞նչ ստեղծագործություն է:</p> <p>Վերլուծել-Արվեստի ո՞ր տարրերն են կիրառված: Ի՞նչ դեր են խաղում այդ դրանք:</p> <p>Մեկնաբանել - Ի՞նչ է պատմում հեղինակը:</p> <p>Քննարկել - Ի՞նչ է պակասում, ինչո՞ւ:</p> <p>Ուսումնասիրել ժամանակակից արվեստի զարգացման միտումները:</p> <p>Ուսումնասիրել տարբեր ժողովուրդների կենցաղի և մշակույթի արտացոլումը արվեստում:</p>	
--	---	--

Առաջարկվող թեմատիկա

Հայ միջնադարյան արվեստի զարգացման հիմնական առանձնահատկությունները: Վերածննդի շրջանի արվեստի ընդհանուր նկարագիրը, Վերածննդի ժամանակաշրջանի հիմնական ներկայացուցիչները: Բմպրեսիոնիզմի առաջացման նախադրյալները, այդ շրջանի հիմնական ներկայացուցիչները և հայտնի ստեղծագործությունները: Հայկական մանրանկարչության, ճարտարապետության, դեկորատիվ-կիրառական և խաչքարային արվեստների ձևավորման և զարգացման օրինաչափությունները: XIX դ. հայ արվեստի հիմնական ներկայացուցիչներին և նրանց ստեղծագործությունները, XX դ հայ արվեստի հիմնական բնութագիրը: Ժամանակակից հայ արվեստի հիմնական միտումները: Ռուսական գեղարվեստական դպրոցները, ռուսական գեղարվեստական դպրոցների առանձնահատկությունները,

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն - դրույթի վերաբերյալ հետազոտական հարց: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Միջառարկայական կապերը փաստարկել օրինակներով, ներկայացնել սահիկահանդես, ֆիլմ, անիմացիա, ներկայացում:

Ֆիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:

Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառնական առանձնահատկություններին:

Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:

Ֆիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակության հետևանքները և օրգանիզմի վրա բացասական ազդեցությունները:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության::

Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:

Բնֆորմատիկա - Ընտրել, օգտագործել, համակցել տարբեր տեսակի համակարգչային ծրագրեր (այդ թվում ինտերնետ ծառայություններ) և դրա հիման վրա նախագծել ու ստեղծել որևէ հստակ նպատակին ծառայող բովանդակություն, ներառյալ տեղեկատվության հավաքագրում, վերլուծություն, գնահատում և ներկայացում:

Օտար լեզուներ - համապատասխան լեզվական միջոցներով արտահայտել սեփական կարծիքը և զգացմունքները (ուրախություն, տխրություն, ցանկություն, կասկած և այլն):

Կապը ՀՊԶ վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ4, Հ7, Հ8, Հ10, Հ13, Հ14, Հ16, Հ26, Հ29, Հ31, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46, Հ48

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ

ՉՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱՆՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ԴԵՐԸ ԵՎ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Հասկանալ, որ արվեստն արտահայտում է իրականությունը: Ուսումնասիրել պատմական, մշակութային, հիշարժան իրադարձությունների արտահայտումը արվեստի միջոցով: Գիտակցել, որ արվեստը կարող է ազդեցություն ունենալ մեր իրականության վրա:</p>	<p>8.Ա.Ս.ՆՄ.2. Բանավոր և գրավոր խոսքում օգտագործել համապատասխան արվեստագիտական եզրույթներ: 8.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական հետազոտություն /թատերական կամ օպերային ներկայացում, ֆիլմ և այլն/:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	<p>8.Ա.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել, թե ինչն է արվեստի ստեղծագործությունը նման կամ տարբեր իրականությունից:</p>
<p>- Ի՞նչ է արտահայտում արվեստը: - Ի՞նչպես են ստեղծագործում արվեստագետները: Ինչո՞ւ է դա կարևոր:</p>	<p>8.Ա.Կ.ԱԴ.2. Ներկայացնել համաշխարհային նշանակություն ունեցող որևէ մշակութային իրադարձություն: 8.Ա.Կ.ԱԴ.3. Կիրառել ստեղծագործական կարողությունները ներգրավվելով որևէ մշակութային միջոցառման /դպրոցական, համայնքային, քաղաքային իրադարձություն/:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների - Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: 	

- Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ
- Ինքնուրույն, գույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն):
- Ներկայացնել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ:
- Բացատրել, թե ինչպե՞ս են տարբեր մշակույթներ ներկայանում իրենց յուրահատուկ արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը ներկայացնող բոլոր մասնագիտությունները անկրկնելի և կարևոր են:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որին մասնակցել է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստի ստեղծագործությունների նշանակությունը պատմության տեսանկյունից: Հայ և համաշխարհային արվեստի ազդեցությունը: Արվեստի մշակութային արժեքը: Հայ արվեստի դերը: Արվեստի ստեղծագործությունների ազդեցությունն ըստ ներկայացման ձևերի: Մշակութային իրադարձությունների նշանակությունը: Ժամանակակից արվեստի դրական կամ բացասական ազդեցությունը առօրյա կյանքում:</p>	<p>Հետազոտել մեր իրականության մեջ արվեստի ներկայությունը: Արվեստի ստեղծագործությունները որպես տեղեկատվության փոխանցման և հաղորդակցման միջոց: Հայ և համաշխարհային արվեստ փոխազդեցությունները՝ ընդհանրություններ, տարբերություններ: Քննարկել արվեստի դերը: Արվեստի ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարճ ակնարկների պատրաստում: Արվեստի ազդեցությունը քաղաքակրթությունների վրա: Հասարակության սոցիալական նորմերը խորհրդանշող արվեստագիտական արտահայտությունները անցյալում և ներկայում: Ուսումնասիրել արվեստագետների դերը: Որոշել նրանց գործունեության առանձնահատկությունները և դրանց կարևորությունը: Ուսումնասիրել որևէ իրադարձություն՝ ընտանիքում, համայնքում, երկրում, աշխարհում, որին անդրադարձել է</p>	<p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել</p>

	<p>արվեստը: Ներկայացնել որևէ մշակութային իրադարձության կամ արվեստի հետ առնչության սեփական օրինակ: Արվեստի մասին պատմող տեսաֆիլմերի քննարկումներ:</p>	<p>ստեղծագործությունների նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p>
Առաջարկվողթեմատիկա		
<p><i>Արվեստի ուժը, Կինոդիտումներ, Թատերային, օպերային, հեռուստատեսային ներկայացումներ Օդապարուկների մրցույթ, Միջոցառում այգում</i></p>		
Միջառարկայականկապ		
<p>Հայոց լեզու և գրականություն - դրույթի վերաբերյալ հետազոտական հարց: Կարծիք հայտնել, պաշտպանել սեփական տեսակետն ու դիրքորոշումը, հիմնավորել այն: Միջառարկայական կապերը փաստարկել օրինակներով, ներկայացնել սահիկահանդես, ֆիլմ, անիմացիա, ներկայացում:</p> <p>Տիզիկա - օրինակներով հիմնավորել, որ ձայնային ալիքները տարածվում են տարբեր միջավայրերով: Ռեզոնանս, արձագանք:</p> <p>Կենսաբանություն - մոդելների, նկարների, սխեմաների, տեսանյութերի միջոցով մեկնաբանել վերլուծիչների աշխատանքի սկզբունքները՝ հղում կատարելով տեսողական, լսողական զգայարանների հիմնական կառուցվածքային և գործառնական առանձնահատկություններին:</p> <p>Աշխարհագրություն - ձևավորել հավասարակշռված կարծիք, աշխարհագրական գործոններով պայմանավորված, էթնոմշակութային և այլ առանձնահատկությունների վերաբերյալ:</p> <p>Տիզկուլտուրա - դրսևորել ինքնավստահության, նպատակասլացության, ինքնագնահատման և դժվարությունները հաղթահարելու հմտություններ: Պասիվ շարժունակություն հետևանքները և օրգանիզմի վրաբացասական ազդեցությունները:</p> <p>Պատմություն, Հասարակագիտություն- ըմբռնել իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, բացահայտել պատմական փորձի յուրացման ու հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:</p> <p>Առողջ ապրելակերպ - տարբերել անձի, հասարակության շահերը պաշտպանող, չվնասող, ընդհանուրի բարօրությունից բխող ենթամշակույթը, մասնավոր շահեր սպասարկող ենթամշակույթներից:</p> <p>Ինֆորմատիկա - Ընտրել, օգտագործել, համակցել տարբեր տեսակի համակարգչային ծրագրեր (այդ թվում ինտերնետ ծառայություններ) և դրա հիման վրա նախագծել ու ստեղծել որևէ հստակ նպատակին ծառայող բովանդակություն, ներառյալ տեղեկատվության հավաքագրում, վերլուծություն, գնահատում և ներկայացում:</p> <p>Օտար լեզուներ - համապատասխան լեզվական միջոցներով արտահայտել սեփական կարծիքը և զգացումները (ուրախություն, տխրություն, ցանկություն, կասկած և այլն):</p>		
Կապը ՀՊԶ վերջնարդյունքների հետ		
<p>Հ1, Հ4, Հ7, Հ8, Հ10, Հ13, Հ14, Հ16, Հ19, Հ23, Հ24, Հ26, Հ29, Հ31, Հ32, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46, Հ48</p>		

9-րդ ԴԱՍԱՐԱՆ

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ Ը 2 ՇԱԲԱԹ	
ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ՆՅՈՒԹԵՐ ՄԻՋՈՑՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ստեղծագործական աշխատանքներում նյութերը և միջոցները ազատ և գրագետ կիրառելու հմտությունների ձևավորում:</p> <p>Ընդհանուր աշխատանքային տարածքում համագործակցելու կարողությունների ձևավորում:</p>	<p>9.Ա.Ս.ՆՄ.1. Հետազոտել, գտնել նոր նյութեր և արտահայտչամիջոցներ ստեղծագործությունների իմաստը առավել դիպուկ հաղորդելու նպատակով, /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>9.Ա.Ս.ՆՄ.2. Հետազոտական աշխատանքներում կամ զրույցներում կիրառել համապատասխան արվեստագիտական բառապաշար:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս է պատկերը ազդում կամ ներգործում դիտողի վրա:</p> <p>Ի՞նչն է օգնում արվեստագետին, չվախենալ, և փնտրել այլընտրանքային ստեղծագործական լուծումներ:</p> <p>Ի՞նչ է նշանակում, ստեղծագործական ազատություն:</p>	<p>9.Ա.Ս.ՆՄ.3. Մեկնաբանել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա:</p> <p>9.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել նորարարական մատուցմամբ /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>9.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>9.Ա.Ա.ՔԱ.2. Վերլուծել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցությունը:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p> <ul style="list-style-type: none"> - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: - Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: - Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: - Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ: - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների: - Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: 	

- Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ Արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
Նոր նյութերի, միջոցների և մոտեցումների փորձարկումներ, ստեղծագործություններին այլ իմաստ հաղորդելու նպատակով: 2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ և այլն: Արվեստագիտական բառապաշար: Ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը	Ուսումնասիրել և փորձարկել թեմայի մեկնաբանության տարբեր մոտեցումներ: Թեման մեկնաբանել՝ - երգիծական, - դրամատիկ, - մարդասիրական, - դեկորատիվ,	Պատճառ և հետևանք , Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկական ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ են տալիս):

<p>մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա:</p>	<p>-տեքստային, -մանկական, -քաղաքական երանգավորումներով: Կրկնօրինակել արվեստի որևէ ստեղծագործություն, պահպանելով նյութերի, մատուցման միջոցների նույնականու- թյունը: Ներկայացնել արվեստի տարբեր ճյուղերում նյութերի կիրառ- ման հնարավորություններն ու սկզբունքները: Գեղարվեստական հնարքների ուսումնասիրություն՝ ֆակտու- րա, ամբողջականություն, արտասովորություն, գեղագիտական կողմ և այլն: Ներկայացնել թեմայի սեփական մեկնաբանությունը, կիրառել տեխնիկական/մեդիա տարբեր միջոցներ՝ գաղափարներն այլ լուծումներով նրկայացնելու նպատակով: Կատարել էսքիզներ միևնույն թեման տարբեր միջոցներով ներ- կայացնելու նպատակով: Կատարել էսքիզներ միևնույն տեխնիկական միջոցներով տար- բեր թեմաներ ներկայացնելու նպատակով: Արտապատկերել ստեղծագործությունները՝ պահպանելով ոճա- յին, տեխնիկական օրինաչափությունները և հիմնական նյութը: Պլակատային գրաֆիկայի կոմպոզիցիայի, թեմատիկ և բովան- դակային կառուցվածքի ուսումնասիրություն: Ուսումնասիրել և վերլուծել ստեղծագործությունները բոլոր ուղղություններով՝ թեմա/սցենար, գործող անձինք/կերպարներ, կառուցվածք/ձև, ընտրված նյութեր, մատուցման արդյունավե- տություն և այլն: Պատրաստել մասնագիտական պատահաներ: Նյութերի և միջոցների խնայողություն: Միևնույն թեմայի հակառակ իմաստի արտահայտման իմպրո-</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել ըն- տրված թեմատիկայի ընդհանրու- թյուններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Մասշտաբ, համամասնություն, քանակ: Մասշտաբները փոխվելիս փոխվում են պատկերների չափերը, սակայն համամասնությունը պահպանվում է, ինչպես օրինակ՝ բնօրինակից պատ-կերման աշխատանքներում:</p>
---	---	---

	<p>վիզներ: Միննույն աշխատանքի իմաստային վերարտադրություններ: Ազգագրական, ժողովրդական մշակույթի թեմատիկայի վերարտադրում ժամանակակից ստեղծագործական կառուցվածքի մեջ:</p>	
Առաջարկվող թեմատիկա		
<i>Իմպրովիզացիա, Համադրում, Խառը տեխնիկա, Մեդիա</i>		
Միջառարկայական կապ		
<p>Հայոց լեզու և գրականություն - Դուրս բերել գլխավոր առանցքային հարցադրումները, ճանաչել արդիականությունը, հիմնավորել՝ կյանքից և գրականություն-նից գտնելով համապատասխան օրինակներ: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել:</p> <p>Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, զրոներ, նշանապահականման, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր լուծելի խնդիրներ:</p> <p>Քիմիա - ստացված գիտելիքները կիրառել վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:</p> <p>Ֆիզիկա - լուծել որակական, հաշվարկային խնդիրներ ֆիզիկական մեծությունների վերաբերյալ, օրենքների կիրառմամբ, հաշվարկել պարզ շղթաներ:</p> <p>Կենսաբանություն - ներկայացնել միևնույն տեսակին պատկանող օրգանիզմների փոխհարաբերությունների տիպերը պոպուլյացիաներում՝ հիմնվելով տարբեր պոպուլյացիաների տարբեր օրինակների վրա::</p> <p>Աշխարհագրություն - կիրառել ՀՀ ընդհանուր և թեմատիկ ֆիզիկաաշխարհագրական քարտեզները՝ համապատասխան աշխարհագրական տեղեկույթի ստացման և օգտագործման նպատակներով:</p> <p>Ֆիզկուլտուրա - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում:</p> <p>Պատմություն, Հասարակագիտություն - արժևորել ազգային մշակույթի հոգևոր և նյութական ձեռքբերումները նորագույն շրջանում հայոց և համաշխարհային մշակույթի համատեքստում, լինի այդ արժեքների կրողը, իր նպաստը բերի ազգային արժեքները պահպանելու և փոխանցելու գործում: Մեկնաբանի պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառի դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:</p> <p>Առողջ ապրելակերպ - հիմնավորել, մեկնաբանել, թե ինչու է պատասխանատու վարքագիծն ամենագործունը և թե ինչու է այն մեծապես պայմանավորում առողջությունը:</p> <p>Ինֆորմատիկա - օգտագործել թվային կերպով ցիտելու գործիքներ, հղումներ անելով տեղեկատվության աղբյուրների, որոնք ընդունված են տվյալ ուսումնական հաստատության կամ երկրի համար, այդ թվում ցիտելով ինչպես ամբողջական տեքստեր այնպես էլ ոչ տեքստային աղբյուրներ, ինչպիսիք են նկարները, ձայնային և վիդեո նյութերը:</p>		

Օտար լեզուներ - հասկանալ տարբեր թեմաներով հնչող փաստացի տեղեկատվության ընդհանուր իմաստը և որոշ մանրամասներ, եթե խոսքը հստակ է և ստանդարտ առոգանությամբ:
Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ
Հ2, Հ4, Հ8, Հ9, Հ11, Հ13, Հ23, Հ25, Հ27, Հ29, Հ33, Հ43, Հ44

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ԱՐՎԵՍԻ ՏԱՐԲԵՐ ԵՎ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Դիզայնի սկզբունքներն ու կերպարվեստի տարրերն արտահայտող էսքիզների և ճեպանկարների կատարման հմտությունների ձևավորում:	9.Ա.Ս.ՆՄ.1. Հետազոտել, գտնել նոր նյութեր և արտահայտչամիջոցներ ստեղծագործությունների իմաստը առավել դիպուկ հաղորդելու նպատակով, /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:
Դասական արվեստի ստեղծագործությունների ժամանակակից մեկնաբանություններով մատուցելու վարժությունների կատարում:	9.Ա.Ս.ՆՄ.3. Մեկնաբանել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա:
Ուղղորդող հարցադրում	
Ինչպե՞ս են արվեստագետները աշխատում:	9.Ա.Ա.ՂՏ.1. Ստեղծել գրագետ աշխատանք, ապահովելով աշխատանքի սկիզբը, բուն գործունեությունը և ավարտը:
Հնարավո՞ր է, արդյոք, միևնույն աշխատանքում ինտեգրել տեղանքը, օբյեկտը, գաղափարը և դեկորատիվ ձևավորումը:	9.Ա.Ա.ՂՏ.2. Ձևավորել, զարգացնել և ավարտել ստեղծագործական գաղափարը, կիրառել խորհրդանշաններ, նրբերանգներ և հուզական ազդակներ:
Ինչո՞վ կարող է օգնել արվեստագետին քննադատական արձագանքը:	9.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել նորարարական մատուցմամբ /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:
	9.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: 	

- Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ:
- Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները:
- Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը:
- Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների
- Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել արվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:
- Ստանալ ճանաչելի հորինվածքներ՝ ապահովելով ռիթմ, շարժում, հավասարակշռություն, ազդեցություն, հարմոնիա, համաչափություն, ներդաշնակություն, համաչափություն և զանազանություն:
- Կիրառել երանգներ՝ աշխատանքներին հուզականություն հաղորդելու համար:
- Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների կրկնօրինակներ՝ արվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առավել արտահայտիչ ներկայացնելով:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ պահպանելով հայկական/ազգային ավանդական մոտիվներ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ հայկական/ազգային ավանդական տարրերը համադրելով համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունների հետ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ հայկական/ազգային ավանդական տարրերը ինտեգրելով համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունների հետ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունները ներկայացնելով հայկական/ազգային ավանդական տարրերով:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ Արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց

ագդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Ստեղծագործական նախագծի կառուցվածքը:</p> <p>Սկիզբ, աշխատանքային գործընթաց և ավարտ՝ սցենար, էսքիզ, ճեպանկար, նկարահանում, մոնտաժ, ձայնագրություն և այլն:</p>	<p>Կատարել ստեղծագործական աշխատանքներ արվեստի տարրերը գրագետ ինտեգրելով Թատրոնի, Կինոյի, Օպերային արվեստի ստեղծագործություններում, վերաիմաստավորելով կամ նոր ընդգծված գաղափար հաղորդելով հայտնի ստեղծագործություններին:</p> <p>Կատարել հետազոտական աշխատանքներ, վեր հանելով արվեստի տվյալ տեսակում կիրառված հիմնական տարրերն ու սկզբունքները: Հետազոտել արվեստում (պար, մեղիա, վիրտուալ արվեստ, թատրոն, երաժշտություն, օպերային արվեստ, կերպարվեստ, լուսանկար, ԴԿԱ և այլն) տարբեր մշակույթների ավանդական, պատմական ձևերի փոխակերպումները:</p> <p>Կատարել ստեղծագործական տարբեր աշխատանքներ անձնական, ազգային, համամարդկային խնդիրները վերծանելով արվեստի տարբեր տեսակներում, ընտրելով համապատասխան նյութը, տեխնոլոգիան, մեդիան և այլն:</p> <p>Ստեղծագործական աշխատանքներում հիմնական գաղափարն արտահայտելիս կիրառել արվեստի հիմնական տարրերն ու սկզբունքները:</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստի այն ստեղծագործությունները, որոնք ընդհանուր են իրենց գաղափարով, մոտեցումներով, անվանումով, ժամանակաշրջանով, ոճով, ժանրով և այլն:</p> <p>Համադրել միևնույն գաղափարներն արտահայտող ստեղծագործությունները՝</p> <ul style="list-style-type: none"> - լուսանկար և կերպարվեստ - երաժշտություն և կերպարվեստ, - կինոֆիլմ և երաժշտություն - ձայնագրություն և լուսանկարչություն: 	<p>Պատճառ և հետևանք, Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկան ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ է տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Կայունություն և փոփոխություն: Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, միևնույն սրբազան գործունեության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնները վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, զիծ, դինամիկա և այլն:</p>

	<p>Ինտեգրել արվեստի մի քանի տեսակներ՝ պահպանելով արվեստի տարրերից և սկզբունքներից մեկը՝</p> <ul style="list-style-type: none"> -գաղափարը, -ռիթմը, -ռճը, -Ժամանակաշրջանը, - անվանումը և այլն: <p>Ուսումնասիրել դիզայնի/ ձևավորման աշխատանքների անհրաժեշտությունը, և դրա անմիջական կապը իրականության հետ:</p> <p>Ազգագրական, ժողովրդական մշակույթի թեմատիկայի վերարտադրումը ժամանակակից ստեղծագործական կառուցվածքի մեջ արվեստի տարրերի և սկզբունքների կիրառմամբ:</p> <p>Հայ միջնադարյան մանրանկարչության հիմնական մոտիվների, տեսակների և ուղղությունների, ինչպես նաև գեղարվեստական տեքստի, տեքստի և մանրանկարի գեղարվեստական պրատկերում:</p> <p>Զարդանկարների, լուսանցազարդերի և գլխատառերի կատարում, ներկայացնել բուսական, կենդանական մոտիվների պատկերման առանձնահատկությունները: Պահպանելով գունային երանգավորումը:</p> <p>Մանրանկարչական դպրոցների, հեղինակներին (ծաղկողներին) բնորոշ ձեռագրերի ուսումնասիրություն</p>	
--	--	--

Առաջարկվող թեմատիկա

*Տարբեր ժամանակաշրջաններում պատմական իրադարձությունների, հեղափոխությունների (տնտեսական, մշակութային) խտրդանիշեր
Արվեստի ուղղությունների կրկնօրինակումներ (կլասսիցիզմ, իմպրեսիոնիզմ, էքսպրեսիոնիզմ, պոստ մոդեռնիզմ, սյուրռեալիզմ, սոց ռեալիզմ, պոպ-արտ)*

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն -Դուրս բերել գլխավոր առանցքային հարցադրումները, ճանաչել արդիականությունը, հիմնավորել՝ կյանքից և գրականությունից գտնելով համապատասխան օրինակներ: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, զրոներ, նշանապահականման, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր

լուծելի խնդիրներ:

Քիմիա - ստացված գիտելիքները կիրառել վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:

Ֆիզիկա - լուծել որակական, հաշվարկային խնդիրներ ֆիզիկական մեծությունների վերաբերյալ, օրենքների կիրառմամբ, հաշվարկել պարզ շղթաներ:

Կենսաբանություն - ներկայացնել միևնույն տեսակին պատկանող օրգանիզմների փոխհարաբերությունների տիպերը պոպուլյացիաներում՝ հիմնվելով տարբեր պոպուլյացիաների տարբեր օրինակների վրա::

Աշխարհագրություն - կիրառել ՀՀ ընդհանուր և թեմատիկ ֆիզիկաաշխարհագրական քարտեզները՝ համապատասխան աշխարհագրական տեղեկույթի ստացման և օգտագործման նպատակներով:

Ֆիզկուլտուրա - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- արժևորել ազգային մշակույթի հոգևոր և նյութական ձեռքբերումները նորագույն շրջանում հայոց և համաշխարհային մշակույթի համատեքստում, լինի այդ արժեքների կրողը, իր նպաստը բերի ազգային արժեքները պահպանելու և փոխանցելու գործում:

Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:

Առողջ ապրելակերպ - հիմնավորել, մեկնաբանել, թե ինչու է պատասխանատու վարքագիծն ամենագործունը և թե ինչու է այն մեծապես պայմանավորում առողջությունը:

Ինֆորմատիկա - օգտագործել թվային կերպով ցիտելու գործիքներ, հղումներ անելով տեղեկատվության աղբյուրների, որոնք ընդունված են տվյալ ուսումնական հաստատության կամ երկրի համար, այդ թվում ցիտելով ինչպես ամբողջական տեքստեր այնպես էլ ոչ տեքստային աղբյուրներ, ինչպիսիք են նկարները, ձայնային և վիդեո նյութերը:

Օտար լեզուներ - հասկանալ տարբեր թեմաներով հնչող փաստացի տեղեկատվության ընդհանուր իմաստը և որոշ մանրամասներ, եթե խոսքը հստակ է և ստանդարտ առոգանությամբ:

Կապը ՀՊՉ ի հետ

Հ2, Հ4, Հ8, Հ9, Հ11, Հ13, Հ23, Հ25, Հ27, Հ29, Հ33, Հ43, Հ44

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծել իրատեսական, վերացական և երևակայական 2D, 3D, 4D աշխատանքներ:	9.Ա.Ս.ՆՄ.1. Հետազոտել, գտնել նոր նյութեր և արտահայտչամիջոցներ ստեղծագործությունների իմաստը առավել դիպուկ հաղորդելու նպատակով, /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:
Ուղղորդող հարցադրում	9.Ա.Ս.ՆՄ.3. Մեկնաբանել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա:
Արդյո՞ք, քննադատությունը օգնում է արվեստագետին: Ինչպե՞ս են արվեստագետները կռահում. որ աշխատանքը հաջողված է: Կարելի՞ է արդյոք, սովորել սեփական սխալների վրա: Հնարավո՞ր է պատկերել զգացողություն:	9.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել նորարարական մատուցմամբ /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/: 9.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/: 9.Ա.Ա.ՔԱ.3. Վերլուծել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցությունը:
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: - Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: - Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: - Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ: - Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները, - Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները: - Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները: - Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում: - Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել արվեստի տարբեր ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն 	

ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:

- Ստանալ ճանաչելի հորինվածքներ՝ ապահովելով ռիթմ, շարժում, հավասարակշռություն, ազդեցություն, հարմոնիա, համաչափություն, ներդաշնակություն, համաչափություն և զանազանություն:
- Կիրառել երանգներ՝ աշխանանքներին հուզականություն հաղորդելու համար:
- Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների կրկնօրինակներ՝ արվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առավել արտահայտիչ ներկայացնելով:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ պահպանելով հայկական/ազգային ավանդական մոտիվներ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ հայկական/ազգային ավանդական տարրերը համադրելով համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունների հետ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ հայկական/ազգային ավանդական տարրերը ինտեգրելով համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունների հետ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունները ներկայացնելով հայկական/ազգային ավանդական տարրերով:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ Արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Ստեղծագործական գաղափարի մատուցումը խորհրդանիշների, նրբերանգների, հուզական ազդակների միջոցով:</p> <p>2D, 3D և 4D երևակայական թեմատիկ հորինվածքներ և նախագծեր:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործության մեկնաբանություն՝ 2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, ժամանակակից մշակումներ, մնջախաղ և այլն:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործության մատուցում վերացական արվեստի տեսանկյունից 2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, ժամանակակից մշակումներ, մնջախաղ և այլն:</p>	<p>Համաչափության, գծերի ընդհանուր դասավորության, կոմպոզիցիոն համաչափության, ուսումնասիրության և համեմատության վրա հիմնված վարժություններ և ստեղծագործական աշխատանքներ:</p> <p>Դիմագծերի ընդհանրացման և նմանության կարողությունների ձևավորում:</p> <p>Ինքնուրույն վերաբերմունքի արտահայտում:</p> <p>Թեմատիկ աշխատանքներ դիտման, ունկնդրման պատկերացման, հիշողության և գրական ստեղծագործությունների նորովի մեկնաբանության և ձևավորման միջոցով:</p> <p>Հաստոցային քանդակ և գեղանկարչություն, մոնումենտալ քանդակ և որմնանկարչություն:</p> <p>Կրկնօրինակել արվեստի որևէ գործ:</p> <p>Ներկայացնել արվեստի տարբեր ճյուղերում նյութերի կիրառման հնարավորություններն ու սկզբունքները:</p> <p>Ռեալիստական, ծաղրանկարային և դեկորատիվ կերպարների ստեղծում:</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստի ստեղծագործությունները, դրանք նոր մեկնաբանություններով ներկայացնելու նպատակով:</p> <p>Էսքիզների, ճեպանկարների և նախանկարների կատարում 2D, 3D, 4D:</p> <p>Դիմանկարի, բնանկարի և նատյուրմորտի էսքիզների, ճեպանկարների և նախանկարների կատարում 2D, 3D, 4D :</p> <p>Պատմամշակութային կառույցների, նորաձևության ոճերի նոր դեկորատիվ նախագծերի մշակումների կատարում 2D, 3D, 4D :</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկական ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ է տալիս):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Կայունություն և փոփոխություն: Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Մակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, միևնույն ստեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն իր վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, տեմպ, դինամիկա և այլն:</p>

Առաջարկվող թեմատիկա
<i>Ժանրային հորինվածքների կատարում ավեստի ուղղությունների տեսանկյունից (կլասսիցիզմ, իմպրեսիոնիզմ, էքսպրեսիոնիզմ, պոստ մոդեռնիզմ, սյուրռեալիզմ, սոց ռեալիզմ, պոպ-արտ, Ջազ, Ռոք, Պոպ, Բյուզ</i>
Միջառարկայական կապ
<p>Հայոց լեզու և գրականություն - Դուրս բերել գլխավոր առանցքային հարցադրույթները, ճանաչել արդիականությունը, հիմնավորել՝ կյանքից և գրականությամբ յունից գտնելով համապատասխան օրինակներ: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել:</p> <p>Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, զրոներ, նշանապահական, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր, լուծելի խնդիրներ:</p> <p>Քիմիա - ստացված գիտելիքները կիրառել վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:</p> <p>Ֆիզիկա - առողջ ապրելակերպի կարևորությունը առօրյա կյանքում առաջնորդվել տեսողության պահպանման կանոններով:</p> <p>Կենսաբանություն - օրինակների միջոցով բացատրել, թե ինչպես է բնական ընտրությունը հանգեցնում էվոյուցիայի՝ անդրադառնալով ժառանգական փոփոխականության, և գոյության կոիվ հասկացություններին:</p> <p>Աշխարհագրություն - կիրառել ՀՀ ընդհանուր և թեմատիկ ֆիզիկաաշխարհագրական քարտեզները՝ համապատասխան աշխարհագրական տեղեկույթի ստացման և օգտագործման նպատակներով:</p> <p>Տիզկուլտուրա - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում: Որոշել և գնահատել սեփական ֆիզիկական զարգացման ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակը</p> <p>Պատմություն, Հասարակագիտություն - արժևորել ազգային մշակույթի հոգևոր և նյութական ձեռքբերումները նորագույն շրջանում հայոց և համաշխարհային մշակույթի համատեքստում, լինել այդ արժեքների կրողը, իր նպաստը բերել ազգային արժեքները պահպանելու և փոխանցելու գործում: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության: Դրսևորել մշակութային ընկալման և արժևորման կարողություններ, արվեստի որոշ տեսակներում ստեղծագործական աշխատանքներ կատարելու ունակություններ և հմտություններ:</p> <p>Առողջ ապրելակերպ - առողջության վրա ազդող տարբեր գործոնները, մեկնաբանել և վերլուծել այդ գործոնների ազդեցության փոփոխականությունը՝ պայմանավորված մարդու վարքագծով:</p> <p>Ինֆորմատիկա - Բացատրել թե ինչ տարբերություններ կան մտավոր սեփականությանն առնչվող կարգերի/օրենքների միջև և ինչպես են դրանք ազդում զարգացող տեխնոլոգիաների վրա:</p> <p>Օտար լեզուներ - հասկանալ տարբեր թեմաներով հնչող փաստացի տեղեկատվության ընդհանուր իմաստը և որոշ մանրամասներ, եթե խոսքը հստակ է և ստանդարտ առոգանությամբ:</p>
Կապը ՀՊՉ վերջնադրյունների հետ
Հ4, Հ5, Հ9, Հ17, Հ25, Հ26, Հ27, Հ28, Հ29, Հ33, Հ34, Հ37, Հ45, Հ46, Հ47

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄ ԵՎ ՑՈՒՑԱՂՐՈՒՄ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Արվեստի ստեղծագործությունների փուլային վերլուծությունների կատարում:</p> <p>Թեմատիկ ցուցադրությունների և ներկայացումների արդյունավետ կազմակերպում:</p> <p>Լսարանի առջև ներկայանալու հմտությունների ձևավորում:</p>	<p>9.Ա.Ս.ՆՄ.2. Հետազոտական աշխատանքներում կամ զրույցներում կիրառել համապատասխան արվեստագիտական բառապաշար:</p> <p>9.Ա.Ս.ՆՄ.3. Մեկնաբանել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	<p>9.Ա.Ա.ՎՑ. 1. Քննարկել և ներկայացնել թեմատիկ նախագծեր՝ որոշակի հանդիսատեսի համար:</p>
<p>Ի՞նչ չափանիշներով են ընտրվում ստեղծագործությունները:</p> <p>Հարկավո՞ր է, արդյոք, ցուցադրել աշխատանքները:</p> <p>Ի՞նչ է նշանակում արվեստի ստեղծագործության ցուցադրություն:</p>	<p>9.Ա.Ա.ՎՑ. 2. Ներկայացնել արվեստի մի քանի բնագավառ ընդգրկող խմբային կամ անհատական նախագծեր:</p> <p>9.Ա.Ա.ՎՑ.3. Առաջարկել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ազդեցություն թողնող միջոցառումների, համերգների և ցուցադրության արդյունավետ տարբերակներ:</p> <p>9.Ա.Ա.ՎՄ. 1. Ձևավորել ստեղծագործական նախագծերի գեղագիտական չափանիշներ</p> <p>9.Ա.Ա.ՎՄ. 2. Ձևավորել ստեղծագործական նախագծերի տեխնիկական չափանիշներ</p> <p>9.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական վերլուծություններ:</p> <p>9.Ա.Ա.ՔԱ.2. Վերլուծել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցությունը:</p> <p>9.Ա.Կ.ԱՂ.3. Կիրառել ստեղծագործական կարողություններն ու մոտեցումները ուսումնական մյուս բնագավառներում:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների: – Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: – Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները: 	

- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Առաջարկել խմբային և անհատական ցուցադրությունների հետաքրքիր տարբերակներ:
- Ուսումնասիրել և ներկայացնել ցուցադրությունների և ներկայացումների տարբերակներ, հիմնավորելով ընտրությունը:
- Մեկնաբանել և տեսակավորել ստեղծագործական աշխատանքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարների արդիականությունը:
- Առանձնացնել և ցուցադրել ստեղծագործական հնարների կիրառման արդյունավետությունը և ազդեցությունը գաղափարի փոխանցման տեսանկյունից:
- Ընտրել և առանձնացնել աշխատանքները՝ հիմնական գաղափարի, խորհրդանիշների, թեմատիկայի, տարրերի և սկզբունքների հիման վրա:
- Բացատրել դիտողի վրա ստեղծագործության ազդեցության հնարները:
- Կիրառել ստեղծագործական և քննադատական մտածողության հմտություններ:
- Նշել այն հիմքերը և սկզբունքները, որոնցով առաջնորդվել է ստեղծագործություններն առանձնացնելիս:
- Ստեղծել աշխատանքներ, որոնք առնչվում են կյանքի տարբեր ոլորտների և արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Մեկնաբանել կատարված ընտրությունը:
- Ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները:
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն):
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքները գնահատել՝ ըստ արտահայտչականության, գրագիտության, հիմնական գաղափարի փոխանցման:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսածի և զգացածի վերաբերյալ:
- Ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով մանրամասն ներկայացնել աշխատանքները:
- Մեկնաբանել և տեսակավորել ստեղծագործական աշխատանքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարների արդիականությունը:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարի մեկնաբանությունները արվեստի ստեղծագործություններում:
- Վեր հանել արվեստագետի ներկայացրած ուղերձները:

- Առանձնացնել և ցուցադրել ստեղծագործական հնարների կիրառման արդյունավետությունը և ազդեցությունը գաղափարի փոխանցման տեսանկյունից:
- Ճանաչել և մատնանշել արվեստագետի ձևագիրը:
- Ձևակերպել արվեստի ստեղծագործության գնահատման տրամաբանված և համոզիչ հիմնավորումներ:
- Բացահայտել քաղաքական, սոցիալական, մշակութային ազդակները արվեստագետի ստեղծագործական գործունեության վրա:
- Ներկայացնել ստեղծագործական աշխատանքների վրա արտաքին (օտար) և ներքին (տեղական) գործոնների ազդեցությունը:
- Քննարկել և ներկայացնել ստեղծագործությունից ստացած զգացողությունները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Նախագծերի գեղարվեստական և նորարարական չափանիշներ:</p> <p>Նախագծեր՝ որոշակի հանդիսատեսի համար:</p> <p>Արվեստի մի քանի բնագավառ ընդգրկող խմբային կամ անհատական նախագծեր:</p> <p>Հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ազդեցություն թողնող միջոցառումներ, համերգներ կամ ցուցադրություններ:</p>	<p>Մենակ կամ խմբով խմբավորել հաջողված աշխատանքներն ըստ առաջարկված չափանիշների:</p> <p>Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք պատրաստվեն աշխատանքները ցուցադրության կամ ներկայացման համար:</p> <p>Մեկնաբանել, ստեղծագործություններից ստացած տպավորությունները:</p> <p>Բացատրել, թե ինչո՞ւ են ընտրվել տվյալ աշխատանքները:</p> <p>Նշել և մեկաբանել ցուցադրության կազմակերպման նպատակները, հիմնական սկզբունքները:</p> <p>Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները:</p> <p>Աշխատել խմբով:</p> <p>Առանձնացնել երեք տարբեր ստեղծագործություններ, դրանց շուրջ կատարել տարբեր վերլուծական բնութի հետազոտություններ՝ գունային լուծումների, գաղափարի մատուցման, արտահայտչականության և այլն:</p> <p>Մոլորողների կողմից կատարված աշխատանքների, կամ թեմատիկ առանձին ուղղվածություն պարունակող ստեղծագործությունների և առարակների ցուցադրություն:</p> <p>Ստեղծագործական աշխատանքների խմբավորումն՝ ըստ հանդիսատեսի վրա ներգործելու կամ հուզականության աստիճանի,</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և</p>

	<p>Դասընթացների այս ձևը կարող է կազմակերպվել որևէ առարկայի հետ ինտեգրված:</p> <p>Պատրաստել ռուբրիկներ և հարցաշարեր արդյունավետ հետազոտական աշխատանքներ կատարելու համար:</p> <p>Ստեղծել դասակարգիչներ, որի համաձայն կընտրվեն և կառանձնացվեն աշխատանքները:</p> <p>Աշխատել խմբով:</p> <p>Մովորողների կողմից կատարված աշխատանքների, կամ թեմատիկ առանձին ուղղվածություն պարունակող ստեղծագործությունների ցուցադրություն/ներկայացում:</p> <p>Դասընթացների այս ձևը կարող է կազմակերպվել որևէ առարկայի հետ ինտեգրված:</p> <p>Նախագծերի ցուցադրությունների կամ ներկայացումների կազմակերպման ժամանակ հաշվարկել հնարավոր ռեսուրսները (ժամանակ, նյութ, միջոց, տարածք և այլն):</p> <p>Ապահովել պատկերային հաղորդակցության արդյունավետ և դրական միջավայր:</p> <p>Քննարկել ցուցադրությունների կամ ներկայացումների ազդեցության հասցեականությունը:</p>	<p>գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Արվեստի դերը մեր կյանքում, Թատերական ներկայացումներ, Լուսանկարչական աշխատանքների և կոլլաժների թեմատիկ ցուցադրություններ, Դիմանկարի, Բնանկարի, Նատյուրմորտի կամ ժանրային հորինվածքներ:</i></p> <p><i>Արվեստ և իրականություն, Արվեստ և գիտություն</i></p> <p><i>Տիեզերք</i></p>		
<p>Միջառարկայական կապ</p>		
<p><i>Հայոց լեզու և գրականություն</i> - դուրս բերել գլխավոր առանցքային հարցադրումները, ճանաչել արդիականությունը, հիմնավորել կյանքից և գրականությունից գտնելով համապատասխան օրինակներ: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել:</p> <p><i>Հանրահաշիվ, երկրաչափություն</i> - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, զրոներ, նշանապահականման, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր</p>		

լուծելի խնդիրներ:

Քիմիա - ստացված գիտելիքները կիրառել վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:

Ֆիզիկա - իրականացնել չափումներ և կատարելով համապատասխան հաշվարկներ, որոնց ժամանակ կօգտագործի նաև մյուս առարկաներից ձեռք բերած հմտությունները:

Կենսաբանություն - օրինակների միջոցով բացատրել, թե ինչպես է բնական ընտրությունը հանգեցնում էվոլյուցիայի՝ անդրադառնալով ժառանգական փոփոխականության, և գոյության կոիվ հասկացություններին:

Աշխարհագրություն - կիրառել ՀՀ ընդհանուր և թեմատիկ ֆիզիկաաշխարհագրական քարտեզները՝ համապատասխան աշխարհագրական տեղեկույթի ստացման և օգտագործման նպատակներով:

Ֆիզկուլտուրա - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում: Որոշել և գնահատել սեփական ֆիզիկական զարգացման ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակը:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- արժևորել ազգային մշակույթի հոգևոր և նյութական ձեռքբերումները նորագույն շրջանում հայոց և համաշխարհային մշակույթի համատեքստում, լինել այդ արժեքների կրողը, իր նպաստը բերել ազգային արժեքները պահպանելու և փոխանցելու գործում:

Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:

Առողջ ապրելակերպ - առողջության վրա ազդող տարբեր գործոնները, մեկնաբանի և վերլուծի այդ գործոնների ազդեցության փոփոխականությունը՝ պայմանավորված մարդու վարքագծով:

Ինֆորմատիկա - բացատրել թե ինչ տարբերություններ կան մտավոր սեփականությանն առնչվող կարգերի/օրենքների միջև և ինչպես են դրանք ազդում զարգացող տեխնոլոգիաների վրա:

Օտար լեզուներ - գրել կարճ էսսե առօրյա կամ հանրային հետաքրքրություն ներկայացնող իրադարձությունների մասին՝ զուգադրելով և գնահատելով փաստացի տեղեկությունները ու փաստարկները, հիմնավորելով իր կարծիքը:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ 5, Հ8, Հ10, Հ13, Հ15, Հ16, Հ23, Հ25, Հ26, Հ27, Հ29, Հ30, Հ32, Հ33, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46, Հ48

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ճիշտ հարցադրումներ ձևակերպելու հմտությունների ձևավորում: Կիրառված ստեղծագործական հնարների վերաբերյալ բացահայտումների և եզրակացությունների կատարում: Նկարագրել ստեղծագործության թողած ազդեցությունը և կապը իրականության հետ:</p>	<p>9.Ա.Մ.ՆՄ.2. Հետազոտական աշխատանքներում կամ զրույցներում կիրառել համապատասխան արվեստագիտական բառապաշար: 9.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական վերլուծություններ: 9.Ա.Ա.ՔԱ.2. Վերլուծել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցությունը:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում Ինչպե՞ս է արվեստի ստեղծագործության վերլուծությունն օգնում հասկանալ և ճանաչել աշխարհը: Ի՞նչն է օժանդակում ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը: Ի՞նչ չափանիշներով կարելի է գնահատել ստեղծագործությունները:</p>	<p>9.Ա.Ա.Գ.1. Ձևավորել ստեղծագործությունների գնահատման չափանիշներ 9.Ա.Ա.Գ.2. Գնահատել նախագծերը՝ վերլուծելով դրական և բացասական կարծիքները 9.Ա.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել, թե որքանո՞վ է մշակույթի, պատմության, ավանդությունների և սովորույթների իմացությունը ազդում ստեղծագործական գործընթացի վրա: 9.Ա.Կ.ԱԴ.3. Կիրառել ստեղծագործական կարողություններն ու մոտեցումները ուսումնական մյուս բնագավառներում:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների: – Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: – Ընտրել և առանձնացնել աշխատանքները՝ հիմնական գաղափարի, խորհրդանիշների, թեմատիկայի, տարրերի և սկզբունքների հիման վրա: – Բացատրել դիտողի վրա ստեղծագործության ազդեցության հնարները: – Կիրառել ստեղծագործական և քննադատական մտածողության հմտություններ: – Նշել այն հիմքերը և սկզբունքները, որոնցով առաջնորդվել է ստեղծագործություններն առանձնացնելիս: – Ստեղծել աշխատանքներ, որոնք առնչվում են կյանքի տարբեր ոլորտների և արվեստի մյուս տեսակների հետ: – Մեկնաբանել կատարված ընտրությունը: – Ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները: 	

- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները:
- Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Բացահայտել և մեկնաբանել գեղարվեստական գաղափարը փոխանցելու գեղարվեստական հնարները:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացաձևի վերաբերյալ:
- Մանրամասն ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականությունն ապահովելու հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներագդել, ուղղորդել և այլն):
- Ընտրել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ:
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոխարինելու լեզու է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստագիտական վերլուծություն:</p> <p>Ստեղծագործությունների համեմատություն և դասակարգում՝ ըստ թեմայի, մատուցման, ժամանակաշրջանի և այլն:</p> <p>Հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցության վերլուծություն՝ մամուլ, արձագանք, դիտումների ակտիվություն և այլն:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունների գնահատում:</p>	<p>Ժանրերի ֆունկցիոնալ տարբերությունների մեկնաբանություն:</p> <p>Ոճային բազմազանության և դրանց առանձնահատկությունների ներկայացում:</p> <p>Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարծիքների արտահայտում՝ հարց ու պատասխանի, ռուբրիկների միջոցով:</p> <p>Միևնույն ստեղծագործողի տարբեր աշխատանքներ:</p> <p>Պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ:</p> <p>Քննարկել արվեստագետի կողմից գույնի և կատարման տեխնիկայի ընտրությունը, որպես ազդեցության, հուզականության արտահայտություն:</p> <p>Նույն թեմայով տարբեր ստեղծագործողների կատարած աշխատանքներ:</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p>

	<p>Մինևույն ժանրի ստեղծագործությունների համեմատություն: Արվեստի ստեղծագործությունների քննարկում, վերլուծություն, դասակարգում և գնահատում: Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները: Առաջադրել ստեղծագործական աշխատանքի քննության ճիշտ հարցադրումներ: Քննարկել, թե ինչպե՞ս է արվեստի վերլուծությունը օժանդակում ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը: Փորձել կարդալ ստեղծագործությունը: Վերլուծել ստեղծագործության վերաբերյալ տարբեր մեկնաբանություններ, դասակարգել ամ առանձնացնել դրանք՝ ըստ քննական վերլուծության: Առաջարկել և ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ: Կատարել չորս փուլային վերլուծություն:</p>	
--	---	--

Առաջարկվող թեմատիկա

Հայազգի հայտնի արվեստագետներ - Վարդգես Սուրենյանց, Հովհաննես Այվազովսկի, Եղիշե Թադևոսյան, Վահրամ Գայֆեճյան, Մինաս, Ժանսեմ, Գառզու, Արտո Չաքմաչյան, Սերգեյ Փարաջանով, Համաշխարհային արվեստի հայտնի դեմքեր և ստեղծագործություններ - Միքելանջելո, Լեոնարդո դա Վինչի, Ռեմբրանտ վան Ռեյն, Վինսենտ վան Գոգ, Պոլ Գոգեն, Մարկ Շագալ, Մալվադոր Դալի, Պաբլո Պիկասսո

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն - դուրս բերել գլխավոր առանցքային հարցադրումները, ճանաչել արդիականությունը, հիմնավորել՝ կյանքից և գրականությունից գտնելով համապատասխան օրինակներ: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, զրոներ, նշանապահականման, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր լուծելի խնդիրներ:

Քիմիա - ստացված գիտելիքները կիրառել վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:

Տիզիկա - իրականացնել չափումներ և կատարելով համապատասխան հաշվարկներ, որոնց ժամանակ կօգտագործի նաև մյուս առարկաներից ձեռք բերած հմտությունները:

Կենսաբանություն - օրինակների միջոցով բացատրել, թե ինչպես է բնական ընտրությունը հանգեցնում էվոլյուցիայի՝ անդրադառնալով ժառանգական փոփոխականության, կոյության կռիվ հասկացություններին:

Աշխարհագրություն - կիրառել ՀՀ ընդհանուր և թեմատիկ ֆիզիկաաշխարհագրական քարտեզները՝ համապատասխան աշխարհագրական տեղեկույթի ստացման և օգտագործման նպատակներով:

Տիզկուլտուրա - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում: Որոշել և գնահատել սեփական ֆիզիկական զարգացման ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակը

Պատմություն, Հասարակագիտություն- արժևորել ազգային մշակույթի հոգևոր և նյութական ձեռքբերումները նորագույն շրջանում հայոց և համաշխարհային մշակույթի համատեքստում, լինել այդ արժեքների կրողը, իր նպաստը բերել ազգային արժեքները պահպանելու և փոխանցելու գործում: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության:

Առողջ ապրելակերպ - առողջության վրա ազդող տարբեր գործոնները, մեկնաբանի և վերլուծի այդ գործոնների ազդեցության փոփոխականությունը՝ պայմանավորված մարդու վարքագծով:

Ինֆորմատիկա - բացատրել թե ինչ տարբերություններ կան մտավոր սեփականությանն առնչվող կարգերի/օրենքների միջև և ինչպես են դրանք ազդում զարգացող տեխնոլոգիաների վրա:

Օտար լեզուներ - գրել կարճ էսսե առօրյա կամ հանրային հետաքրքրություն ներկայացնող իրադարձությունների մասին՝ զուգադրելով և գնահատելով փաստացի տեղեկությունները ու փաստարկները, հիմնավորելով իր կարծիքը:

Կապը ՀՊՁ վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ 5, Հ8, Հ10, Հ13, Հ15, Հ16, Հ23, Հ25, Հ26, Հ27, Հ29, Հ30, Հ32, Հ33, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46, Հ48

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍ, ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ ԵՎ ԳՅՈՒՏԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Արվեստի ստեղծագործությունների տեխնիկական նյութաբանական վերլուծություններ:</p> <p>Ստեղծագործությունների միջոցով ուսումնասիրել տարբեր ժամանակաշրջանների մշակութային առանձնահատկությունները:</p>	<p>9.Ա.Ս.ՆՍ.1. Հետազոտել, գտնել նոր նյութեր և արտահայտչամիջոցներ ստեղծագործությունների իմաստը առավել դիպուկ հաղորդելու նպատակով, /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>9.Ա.Ս.ՆՍ.2. Հետազոտական աշխատանքներում կամ զրույցներում կիրառել համապատասխան արվեստագիտական բառապաշար:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	<p>9.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական վերլուծություններ:</p>
<p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ մարդկանց և նրանց շրջապատը:</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը ներկայացնում իրականությունը: Կա՞, արդյոք, արվեստ մեր շրջապատում:</p> <p>Որքանո՞վ է արվեստի ուսումնասիրությունն օգնում պլանավորել մեր ապագան:</p>	<p>9.Ա.Ա.ՔԱ.2. Վերլուծել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցությունը:</p> <p>9.Ա.Ա.Գ.1. Ձևավորել ստեղծագործությունների գնահատման չափանիշներ:</p> <p>9.Ա.Ա.Գ.2. Գնահատել նախագծերը՝ վերլուծելով դրական և բացասական կարծիքները</p> <p>9.Ա.Ս.ԱՍ.1. Համեմատել նույն թեման ներկայացնող ստեղծագործական նախագծերը /ֆիլմ, կտավ, հուշարձան, մեդիա, երաժշտական ստեղծագործություն և այլն/, ներկյացնել նմանություններն ու տարբերությունները:</p> <p>9.Ա.Ս.ԱՍ.2. Ուսումնասիրել և ներկայացնել տարբեր ժամանակների տեխնոլոգիական և գիտական նորարարությունների ազդեցությունը արվեստի վրա:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: - Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: - Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: - Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ: - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների: - Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: 	

- Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների:
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները:
- Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Բացահայտել և մեկնաբանել գեղարվեստական գաղափարը փոխանցելու գեղարվեստական հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներագրել, ուղղորդել և այլն):
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Ուսումնասիրել և ներկայացնել ավանդական, դասական և ժամանակակից արվեստի վրա առևտրային և մեդիա հարաբերությունների ազդեցությունը:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոխարինելու լեզու է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:
- Խմբավորել տարբեր ժամանակներում և մշակույթներում ստեղծված աշխատանքները, մեկնաբանել դրանց ազդեցությունը:
- Քննարկել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա ժամանակաշրջանը, տեղանքը, կլիման, օգտագործված նյութերը, գաղափարը և տեխնոլոգիական միջոցները, որոնք իմաստ և հուզականություն են փոխանցում աշխատանքին:
- Բացատրել, թե ինչ նյութեր են օգտագործելարվեստագետները տարբեր ժամանակաշրջաններում, և ինչո՞վ են դրանք պայմանավորված:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
Նույն թեման ներկայացնող ստեղծագործական նախագծերի՝ ֆիլմ, կտավ, հուշարձան, մեդիա, երաժշտական ստեղծագործություն, թատերական ներկայացում և այլն, նմանություններն ու տարբերությունները: Տարբեր ժամանակների տեխնոլոգիական և գիտական նորարարությունների ազդեցությունը արվեստագետների վրա:	Ուսումնասիրել արվեստի աշխատանքներում օգտագործված նյութերը: Հետազոտել տարբեր ժամանակներում արվեստագետների աշխատելու միջոցները և հնարավորությունները: Համեմատել տարբեր ստեղծագործություններ: Գտնել նմանություններ և տարբերություններ օգտագործված նյութերի կամ աշխատանքի միջոցների մեջ: Քննարկել տարբեր երկրներում քաղաքական, հասարակական, մշակութային իրադարձության խորհրդանիշները, որպես մշակութային ժառանգություն:	Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ նյութը, չափը, խնդիրը, թեմատիկական ազդում են աշխատանքի բնույթի վրա, ինչը տարբեր արդյունքներ են տալիս): Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:

	<p>Հետագոտել արվեստի ստեղծագործություններում կիրառված արվեստի տարրերը և սկզբունքները, դիտարկել տվյալ ժամանակաշրջանին բնորոշ և հասանելի միջոցները:</p> <p>Ուսումնասիրել ստեղծագործությունները, կատարելով ֆիզիկական, քիմիական կենսաբանական հետազոտություններ:</p> <p>Քննարկել ստեղծագործությունների վերականգնման և պահպանման հնարավորությունները:</p> <p>Հայ և համաշխարհային արվեստի ներկայացուցիչների մասին պատմող տեսաֆիլմերի, գեղարվեստական գրականության, մեդիայի ուսումնասիրություններ:</p> <p>Ուսումնասիրել տարբեր արվեստագետների աշխատքները, ի՞նչ են պատմում իրենց ժամանակների մասին:</p> <p>Քննարկել, թե ինչպե՞ս, ինչո՞վ և ինչո՞ւ են ստեղծագործում արվեստագետները:</p> <p>Գեղարվեստական ժառանգության ուսումնասիրություն ժողովրդական արվեստի կամ տեղական երկրագիտական թանգարաններում:</p> <p>Հանդես գալ հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնելով հստակ և նպատակային խոսք, հայտնել տեսակետ և դրսևորել հետաքրքրություններ</p>	<p>Կայունություն և փոփոխություն: Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, միևնույն սրբեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոններ վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, գիծ, դինամիկա և այլն:</p>
--	---	--

Առաջարկվող թեմատիկա

Լեոնարդո դա Վինչի, Ալբերտո Զիակոմետտի, Սերգեյ Փարաջանով, Միխայիլ Շեմյակին, Մարտիրոս Բադայան, Լևոն Ժամկոչյան, Ավետ Տերտերյան, Ալֆրեդ Շնիդկե, Բգոր Ստրավինսկի

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն -վերաշարադրել, փոխադրել, համառոտել և ընդարձակել տրված տեքստը, հաղորդակցվել նաև ժամանակի և տարածության մեջ /ելեկտրոնային տեքստեր/: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել: Հասկանալ և մեկնաբանել տեքստում շարահյուսական միջոցների կիրառությունը միջավայր, տրամադրություն, կերպար արտահայտելու նպատակով:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, զրոներ,

նշանապահպանման, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր լուծելի խնդիրներ:

Քիմիա - ստացված գիտելիքները կիրառի վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:

Ֆիզիկա - իրականացնել չափումներ և կատարելով համապատասխան հաշվարկներ, որոնց ժամանակ կօգտագործի նաև մյուս առարկաներից ձեռք բերած հմտությունները:

Կենսաբանություն - օրինակների միջոցով բացատրել, թե ինչպես է բնական ընտրությունը հանգեցնում էվոլյուցիայի՝ անդրադառնալով ժառանգական փոփոխականության, և գոյության կոիվ հասկացություններին:

Աշխարհագրություն - Հայկական լեռնաշխարհի աշխարհագրական դիրքի առանձնահատկությունները մեզո՝ միջին մակարդակում:

Ֆիզկուլտուրա - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում: Որոշել և գնահատել սեփական ֆիզիկական զարգացման ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակը

Պատմություն, Հասարակագիտություն- իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, արժևորել և հիմնավորել պատմական փորձի յուրացման, դասեր քաղելու և հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանի պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառի դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության: Հասարակական քաղաքական և տնտեսական գործընթացներ, մեկնաբանել դրանց նորարարական դերակատարումն ու ադեցությունը համաշխարհային արդի գործընթացների վրա:

Առողջ ապրելակերպ - հուսալի աղբյուրներ, որտեղ կարելի է գտնել տեղեկատվություն առողջ ապրելակերպի և առողջության վերաբերյալ:

Ինֆորմատիկա - Բացատրել թե ինչ տարբերություններ կան մտավոր սեփականությանն առնչվող կարգերի/օրենքների միջև և ինչպես են դրանք ազդում զարգացող տեխնոլոգիաների վրա:

Օտար լեզուներ - հետևել հասարակությանը և մշակույթին վերաբերող տարբեր թեմաներով պարզ և համառոտ զեկույցներին կամ ելույթներին, եթե հնչող խոսքը պարզ է և ստանդարտ առոգանությամբ:

Կապը ՀՊՁ վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ4, Հ7, Հ8, Հ10, Հ13, Հ14, Հ16, Հ26, Հ29, Հ31, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46, Հ48

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Նկարն իբրև թեմատիկ-իմաստային միասնություն ընկալելու կարողությունների ձևավորում:</p> <p>Ինքն իրեն լսելու և միտքը ճիշտ կառուցելու կարողությունների զարգացում:</p>	<p>9.Ա.Ս.ՆՄ.2. Հետազոտական աշխատանքներում կամ զրույցներում կիրառել համապատասխան արվեստագիտական բառապաշար:</p> <p>9.Ա.Ա.ՔԱ.1. Կատարել արվեստագիտական վերլուծություններ:</p> <p>9.Ա.Ա.ՔԱ.2. Վերլուծել հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ցուցադրությունների թողած ազդեցությունը:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	
<p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ տարբեր ժամանակներում տիրող բարքերն ու սովորույթները:</p> <p>Կարո՞ղ ենք, արդյոք, արվեստի միջոցով հասկանալ, թե ինչպե՞ս են ապրել և ապրում մարդիկ:</p>	<p>9.Ա.Ա.ԱՊ.1. Մեկնաբանել «Բարձր արվեստը ժամանակից և տարածությունից դուրս է» միտքը, բերել օրինակներ:</p> <p>9.Ա.Ա.ԱՊ.2. Հետազոտել և ներկայացնել ժամանակակից հայկական արվեստի առանձնահատկությունները:</p> <p>9.Ա.Կ.ԱԴ.3. Կիրառել ստեղծագործական կարողություններն ու մոտեցումները ուսումնական մյուս բնագավառներում:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<p>Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: – Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների: – Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները: – Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները: – Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ: – Բացահայտել և մեկնաբանել գեղարվեստական գաղափարը փոխանցելու գեղարվեստական հնարները: – Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացածի վերաբերյալ: – Մանրամասն ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և 	

դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները:

- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներագդել, ուղղորդել և այլն):
- Ընտրել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:
- Քննել ստեղծագործությունները՝ հաշվի առնելով թեմատիկան, ժամանակաշրջանը, նկարչի անհատականությունը, ավանդույթները, մշակութային խնդիրները, փաստացիությունը և այլն:
- Ներկայացնել որոշակի ժամանակաշրջանում ստեղծագործած հայազգի արվեստագետների աշխատանքները:
- Բացատրել, թե ինչ միջոցներով և որքանով է արտացոլված տվյալ ժամանակաշրջանը:
- Մեկնաբանել, «Բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով» եզրույթը:
- Մեկնաբանել, «Արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոխարինելի լեզու է» եզրույթը:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստագիտական նեղ մասնագիտացումներ՝ արվեստի քննադատ, արվեստաբան, վաճառքի մասնագետ, փորձագետ, թատերագետ, հավաքածույի տեր, վերականգնող և այլն:</p> <p>Արդի արվեստ: «Բարձր արվեստը ժամանակից և տարածությունից դուրս է»:</p>	<p>Ներկայացնել համաշխարհային արվեստի կարևոր շրջանները:</p> <p>Ներկայացնել հայ արվեստի ժամանակաշրջանները և ճանաչում ստացած արվեստագետներին:</p> <p>Վերլուծել նրանց ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսակների (ճարտարապետություն, դեկորատիվ կիրառական արվեստ, մանրանկարչություն, գեղանկարչություն)</p> <p>Դասակարգել կերպարվեստի տարրերը և սկզբունքները տարբեր դարաշրջանների ստեղծագործություններում:</p> <p>Համեմատել տարբեր երկրների արվեստագետների աշխատանքներում ազգային ինքնություն արտահայտող պատկերները:</p> <p>Ուսումնասիրել ստեղծագործություններն ըստ ոճական առանձնահատկությունների:</p> <p>Ուսումնասիրել ստեղծագործությունների ստեղծման</p>	<p>Օրինաչափություններ: կատարել դասակարգումներ, բացահայտել նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p>

	<p>հանգամանքները: Ուսումնասիրել արվեստագիտական հետազոտությունների ամենից ճանաչված հիշարժան աղբյուրները: Դիտել ստեղծագործությունները, ներկայացնել հիմնական գաղափարը: Հայաստանը ներկայացնող բնանկարների, հայ նշանավոր արվեստագետների աշխատանքների վերատպությունների ուսումնասիրում: Ներկայացնել հայկական արվեստի պատմական ակունքները, Բնակության վայրի, տարածքի, համայնքի ճարտարապետական կոթողները, հիշարժան վայրերը, մշակութային հաստատությունները ներկայացնող նախագծերի և հետազոտությունների կատարում: Ձևակերպել իր պատկերացումները մարդկության պատմության ընթացքում գեղագիտական իդեալի փոխակերպումների վերաբերյալ և հիմնավորել սեփական տեսակետը արվեստի տարբեր ուղղություններից բերված օրինակներով: Մեկնաբանել գեղագիտական իդեալ հասկացությունը, դրա հարաբերական բնույթը, համաշխարհային պատմության տարբեր շրջաններում գեղագիտական իդեալների առանձնահատկությունները, ճաշակի դերը իրականության գեղագիտական ընկալման մեջ: Ուսումնասիրել հասարակության զարգացման վրա արվեստի տարբեր ճյուղերի ազդեցությունը, հավաքագրել և հետազոտել մշակույթների հիմնական առանձնահատկությունները բացահայտող հիմնավոր տեղեկատվությունը: Տարբեր պատմական իրադարձություններ ներկայացնող ստեղծագործությունների դիտում, երկիրը, սովորույթները ներկայացնող աշխատանքներում առանձնացնել բնորոշ տարրերը: Կատարել արվեստի ստեղծագործության չորս փուլային հետազո-</p>	<p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p>
--	---	---

	<p>տություն:</p> <p>Ուսումնասիրել ժամանակակից արվեստի զարգացման միտումները:</p> <p>Ուսումնասիրել տարբեր ժողովուրդների կենցաղի և մշակույթի արտացոլումը արվեստում:</p> <p>Ուսումնասիրել և ներկայացնել ստեղծագործության պատկանելությունն՝ ըստ գեղարվեստական դպրոցի և շրջանի, ժամանակաշրջանին բնորոշ տեխնիկայի, ժամանակի հայտնի վարպետների ստեղծագործական ձեռագրերի և նրանց նախընտրած թեմաների:</p>	
--	---	--

Առաջարկվող թեմատիկա

Միջնադարյան Հայաստանի արվեստը, Ժամանակակից արվեստի թանգարան

Արշիլ Գորկի: Արամ Խաչատրյանի բալետները:

20-րդ դարի հայ բեմարվեստի վարպետները:

Արվեստի ուղղություններ (կլասիցիզմ, իմպրեսիոնիզմ, էքսպրեսիոնիզմ, պոստ մոդեռնիզմ, սյուրռեալիզմ, սոց ռեալիզմ, պոպ-արտ, օպ-արտ)

Գոթական շրջան, Վերածնունդ, Բարոկկո, Ռոկոկո

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն -վերաշարադրել, փոխադրիել, համառոտել և ընդարձակել տրված տեքստը, հաղորդակցվել նաև ժամանակի և տարածության մեջ /էլեկտրոնային տեքստեր/: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել: Հասկանալ և մեկնաբանել տեքստում շարահյուսական միջոցների կիրառությունը միջավայր, տրամադրություն, կերպար արտահայտելու նպատակով:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, զրոներ, նշանապահականման, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր լուծելի խնդիրներ:

Քիմիա - ստացված գիտելիքները կիրառել վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:

Ֆիզիկա - իրականացնել չափումներ և կատարելով համապատասխան հաշվարկներ, որոնց ժամանակ կօգտագործի նաև մյուս առարկաներից ձեռք բերած հմտությունները:

Կենսաբանություն - օրինակների միջոցով բացատրել, թե ինչպես է բնական ընտրությունը հանգեցնում էվոլյուցիայի՝ անդրադառնալով ժառանգական փոփոխականության, և գոյության կոիվ հասկացություններին:

Աշխարհագրություն - Հայկական լեռնաշխարհի աշխարհագրական դիրքի առանձնահատկությունները մեզո՝ միջին մակարդակում:

Ֆիզիկոլոգիա - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում: Որոշել և գնահատել սեփական ֆիզիկական զարգացման ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակը:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, արժևորել և հիմնավորել պատմական փորձի յուրացման, դասեր քաղելու և հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանի պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության: Հասարակական քաղաքական և տնտեսական գործընթացներ, մեկնաբանել դրանց նորարարական դերակատարումն ու ադեցությունը համաշխարհային արդի գործընթացների վրա:

Առողջ ապրելակերպ - հուսալի աղբյուրներ, որտեղ կարելի է գտնել տեղեկատվություն առողջ ապրելակերպի և առողջության վերաբերյալ:

Ինֆորմատիկա -բացատրել թե ինչ տարբերություններ կան մտավոր սեփականությանն առնչվող կարգերի/օրենքների միջև և ինչպես են դրանք ազդում զարգացող տեխնոլոգիաների վրա:

Օտար լեզուներ -հետևել հասարակությանը և մշակույթին վերաբերող տարբեր թեմաներով պարզ և համառոտ զեկույցներին կամ էլույթներին, եթե հնչող խոսքը պարզ է և ստանդարտ առոգանությամբ:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ4, Հ7, Հ8, Հ10, Հ13, Հ14, Հ16, Հ26, Հ29, Հ31, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46, Հ48

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ԴԵՐԸ ԵՎ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Հասկանալ, որ արվեստն արտահայտում է իրականությունը: Ուսումնասիրել պատմական, մշակութային, հիշարժան իրադարձությունների արտահայտումը արվեստի միջոցով: Գիտակցել, որ արվեստը կարող է ազդեցություն ունենալ մեր իրականության վրա:</p>	<p>9.Ա.Ս.ՆՄ.2. Հետազոտական աշխատանքներում կամ զրույցներում կիրառել համապատասխան արվեստագիտական բառապաշար: 9.Ա.Ա.ՔԱ.1. Գատարել արվեստագիտական վերլուծություններ: 9.Ա.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել, թե որքանով է մշակույթի, պատմության, ավանդությունների և սովորույթների իմացությունը ազդում ստեղծագործական գործընթացի վրա:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում Ինչպե՞ս է արվեստն օժանդակում ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը: Արվեստը ու՞նի տարիք:</p>	<p>9.Ա.Կ.ԱԴ.2. Համեմատել և վերլուծել միևնույն մշակութային իրադարձության լուսաբանումը տարբեր մեդիաների միջոցով /հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն/:</p>

9.Ա.Կ.ԱԴ.3. Կիրառել ստեղծագործական կարողություններն ու մոտեցումները ուսումնական մյուս բնագավառներում:

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների
- Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթերը ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները,
- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները:
- Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ներկայացնել, թե ինչն է արվեստի ստեղծագործությունը նման կամ տարբեր իրականությունից, և որքանով է ազդում մարդկաց վրա:
- Բերել արվեստի բնագավառը ներկայացնող մասնագիտությունների օրինակներ:
- Ներկայացնել մշակութային հաստատություններում ընդունված վարքականոնները տարբեր ժամանակներում
- Քննարկել և ներկայացնել արվեստի դերը իր համայնքում:
- Քննարկել արվեստագետ դառնալու հնարավորությունները
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Մշակույթի, պատմության, ավանդությունների և սովորությունների իմացությունը և ստեղծագործական գործընթացը:</p> <p>Մշակութային իրադարձության լուսաբանումը տարբեր մեդիաների միջոցով՝ հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն:</p> <p>Ուսումնական մյուս բնագավառները և արվեստը</p>	<p>Հետազոտել մեր իրականության մեջ արվեստի ներկայությունը:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունները որպես տեղեկատվության փոխանցման և հաղորդակցման միջոց:</p> <p>Հայ և համաշխարհային արվեստ փոխազդեցությունները՝ ընդհանրություններ, տարբերություններ:</p> <p>Քննարկել արվեստի դերը:</p>	<p>Օրինաչափություններ: կատարել դասակարգումներ, բացահայտել նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գա-</p>

<p>տի ուսումնասիրումը:</p>	<p>Արվեստի ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարճ ակնարկների պատրաստում:</p> <p>Տարբեր մեդիաների լուսաբանումների ձևաչափի, խոսքի կառուցվածքի, արդիականության, կառուցվածքային առանձնահատկությունների ուսումնասիրություններ:</p> <p>Համեմատել և վերլուծել միևնույն մշակութային իրադարձության լուսաբանումը տարբեր մեդիաների միջոցով /հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն/:</p> <p>Ուսումնասիրել և ներկայացնել կարճ ակնարկներ հայ մշակույթի վրա օտար ազդեցության հիմնական միտումների, ազգային մշակույթի ձևավորման վրա խորհրդանշի դերի վերաբերյալ:</p> <p>Արվեստի ազդեցությունը քաղաքակրթությունների վրա:</p> <p>Հասարակության սոցիալական նորմերը խորհրդանշող արվեստագիտական արտահայտությունները անցյալում և ներկայում:</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստագետների դերը: Որոշել նրանց գործունեության առանձնահատկությունները և դրանց կարևորությունը:</p> <p>Ուսումնասիրել որևէ իրադարձություն՝ ընտանիքում, համայնքում, երկրում, աշխարհում, որին անդրադարձել է արվեստը:</p> <p>Ներկայացնել որևէ մշակութային իրադարձության կամ արվեստի հետ առնչության սեփական օրինակ: Արվեստի մասին պատմող տեսաֆիլմերի քննարկումներ:</p>	<p>դափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Արվեստի բնագավառի հայտնի մրցանակաբաշխություններ, Արվեստի շուկա</i></p> <p><i>Մշակութային նշանակալի իրադարձություններ</i></p> <p><i>Բիենալե, Կինոփառատոն</i></p>		

Միջառարկայական կապ

Հայոց լեզու և գրականություն -վերաշարադրել, փոխադրիել, համառոտել և ընդարձակել տրված տեքստը, հաղորդակցվել նաև ժամանակի և տարածության մեջ /ելեկտրոնային տեքստեր/: Մեկնաբանել տարաբնույթ նշաններ, համադրել, փոփոխել: Հասկանալ և մեկնաբանել տեքստում շարահյուսական միջոցների կիրառությունը միջավայր, տրամադրություն, կերպար արտահայտելու նպատակով:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - ֆունկցիայի վարքը բնութագրող հիմնական հասկացությունները (որոշման տիրույթ և արժեքների բազմություն, գրոներ, նշանապահականման, աճման և նվազման միջակայքեր, մեծագույն և փոքրագույն արժեքներ): Գրել և մեկնաբանել, հաշվել և կիրառել բանաձևեր լուծելի խնդիրներ:

Քիմիա - ստացված գիտելիքները կիրառել վարժությունների և խնդիրների լուծման ժամանակ:

Ֆիզիկա - իրականացնել չափումներ և կատարելով համապատասխան հաշվարկներ, որոնց ժամանակ կօգտագործի նաև մյուս առարկաներից ձեռք բերած հմտությունները:

Կենսաբանություն - օրինակների միջոցով բացատրել, թե ինչպես է բնական ընտրությունը հանգեցնում էվոլյուցիայի՝ անդրադառնալով ժառանգական փոփոխականության, և գոյության կռիվ հասկացություններին:

Աշխարհագրություն - Հայկական լեռնաշխարհի աշխարհագրական դիրքի առանձնահատկությունները մեզո՝ միջին մակարդակում:

Ֆիզկուլտուրա - կատարել համատեղ առաջադրանքներ, համագործակցել, հանդես բերել նախաձեռնություն, հանդուրժողականություն և ինքնատիրապետում: Որոշել և գնահատել սեփական ֆիզիկական զարգացման ֆիզիկական պատրաստվածության մակարդակը:

Պատմություն, Հասարակագիտություն- իր և սերունդների կապը պատմության մեջ, արժևորել և հիմնավորել պատմական փորձի յուրացման, դասեր քաղելու և հաջորդ սերունդներին փոխանցման անհրաժեշտությունը: Մեկնաբանել պատմական կարևոր եզրույթներն ու հասկացությունները, և կիրառել դրանք ըստ անհրաժեշտության և նշանակության: Հասարակական քաղաքական և տնտեսական գործընթացներ, մեկնաբանել դրանց նորարարական դերակատարումն ու աղեցությունը համաշխարհային արդի գործընթացների վրա:

Առողջ ապրելակերպ - հուսալի աղբյուրներ, որտեղ կարելի է գտնել տեղեկատվություն առողջ ապրելակերպի և առողջության վերաբերյալ:

Ինֆորմատիկա - բացատրել թե ինչ տարբերություններ կան մտավոր սեփականությանն առնչվող կարգերի/օրենքների միջև և ինչպես են դրանք ազդում զարգացող տեխնոլոգիաների վրա:

Օտար լեզուներ -հետևել հասարակությանը և մշակույթին վերաբերող տարբեր թեմաներով պարզ և համառոտ զեկույցներին կամ ելույթներին, եթե հնչող խոսքը պարզ է և ստանդարտ առոգանությամբ:

Կապը ՀՊՁ վերջնարդյունքների հետ

Հ1, Հ4, Հ7, Հ8, Հ10, Հ13, Հ14, Հ16, Հ19, Հ23, Հ24, Հ26, Հ29, Հ31, Հ32, Հ43, Հ44, Հ45, Հ46, Հ48

ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ
10-12- ԲԴ ԴԱՍԱՐԱՆՆԵՐ

Ավագ դպրոցում արվեստի դասավանդման հիմնական նպատակներն են.

Օգնել սովորողներին՝

- ճանաչել ստեղծագործական տարբեր ժանրեր և ոճեր,
- արվեստի միջոցով ստեղծագործաբար արտահայտել իր գաղափարները.
- ճանաչել տարբեր ժամանակաշրջանների, ազգերի և մշակութային-գաղափարային խմբերի արժեքները, բացատրել դրանց ազդեցությունն ու արտացոլումը տեղական և համաշխարհային մշակույթի մեջ.
- ճանաչել և արժևորել իր ազգային մշակույթը, նյութական և ոչ նյութական ժառանգությունը, դրա առանձնահատկությունները և ներդրումը համաշխարհային մշակույթի մեջ.
- բացահայտել և զարգացնել իր անհատական առանձնահատկությունները, հետաքրքրություններն ու նախասիրությունները,
- հավասարակշռել և ներդաշնակել իր զգացմունքները, ցանկությունները, կարիքները, նպատակները, սեփական յուրահատկությունները և հակումները.
- տարբերակել և համեմատել աշխարհաճանաչողության ձևերը և դրանց առանձնահատկությունները.
- նկարագրել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումների, հայոց և համաշխարհային պատմության իրադարձությունների փոխկապակցվածությունը.
- իրականացնել չափումներ, կատարել մոտավոր ու ճշգրիտ հաշվարկներ և գնահատել արդյունքները՝ ընտրելով և օգտագործելով համապատասխան հասկացություններ, նյութեր և միջոցներ.
- որոշել խնդրի լուծման համար անհրաժեշտ տեղեկությունը և գտնել խնդիրների լուծման ստեղծագործ մոտեցումներ և համեմատել դրանք.
- կիրառել բնագիտական առարկաներից ստացված հիմնարար գիտելիքները բնության և տիեզերքի օբյեկտների նկարագրության, երևույթների և դրանց փոխադարձ կապերի բացատրության, ֆիզիկական մոդելավորման և խնդիրների լուծման համար.
- դրսևորել հետազոտելու, փորձարկելու, տարբեր գործիքակազմեր համադրելու կարողություն,
- ուրիշների հետ համատեղ կամ ինքնուրույն մշակել և իրականացնել նախագծեր.
- ճանաչել իր ուժեղ ու թույլ կողմերը և դրսևորել ինքնագարգացմանը միտված վարքագիծ.

Ձևավորել՝

- մշակութային ընկալման և արժևորման կարողություններ,
- արվեստի որոշ տեսակներում ստեղծագործական աշխատանքներ կատարելու ունակություններ և հմտություններ.
- տեքստային և գրաֆիկական խմբագրիչներ կիրառելու, տվյալներ՝ անհրաժեշտ թվային գործիքներ և ծրագրեր օգտագործելով տվյալներ մշակելու հմտություններ.
- սեփական տեսակետը և դիրքորոշումը արտահայտելու, հիմնավորելու և պաշտպանելու կարողություններ.
- թվային տարածքում ապահով գտնվելու կանոններին տիրապետելու, օնլայն հաղորդակցության էթիկան պահպանելու, անձնական տվյալների գաղտնիության կանոններին տեղյակ լինելու և

դրանք կիրառելու, յուրաքանչյուր անձի անձնական տարածք (ֆիզիկական և հոգեբանական) ունենալու իրավունքն ու անհրաժեշտությունը մեկնաբանելու հմտություններ.

- համայնքի խնդիրներն ու բարելավման ուղիները ներկայացնելու և քննարկելու կարողություններ.
- իր և ուրիշների կարծիքն ու փաստարկները գնահատելու, պատճառահետևանքային կապերը վերլուծելու և որոշումներ կայացնելու հմտություններ.
- մասնագիտական կրթության հնարավորությունների վրա հիմնված նախնական ինքնորոշում կատարելու կարողություն:

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ Ը 2 ՇԱԲԱԹ	
ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ	
ՆՅՈՒԹԵՐ ՄԻՋՈՑՆԵՐ	
Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ստեղծագործական աշխատանքներում համապատասխան մոտեցումներն ու սկզբունքներն ընտրելու, դրանք ազատ և գրագետ կիրառելու հմտությունների ձևավորում:</p> <p>Ընդհանուր աշխատանքային տարածքում համագործակցելու կարողությունների ձևավորում:</p>	<p>10-12.Ա.Ս.ՆՄ.1. Հետազոտել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու նոր մոտեցումներ /2D, 3D 4D/, որոնք կարող են ունենալ հասարակական ներգործություն:</p> <p>10-12.Ա.Ս.ՆՄ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս է ստեղծագործությունը ազդում կամ ներգործում դիտողի վրա:</p> <p>Ի՞նչն է օգնում արվեստագետին, չվախենալ, և փնտրել այլընտրանքային ստեղծագործական լուծումներ:</p> <p>Ի՞նչ է նշանակում, ստեղծագործական ազատություն:</p>	<p>10-12.Ա.Ս.ՆՄ.3. Բացատրել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա: Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ:</p> <p>10-12.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել այլ մեկնաբանությամբ /2D, 3D, 4D, նորովի մշակմամբ, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>10-12.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>10-12.Ա.Ա.ՔԱ.2. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p> <ul style="list-style-type: none"> – Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: – Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: – Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: – Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: – Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: – Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ: – Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների – Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ 	

արտահայտչականությունը:

- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները,
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ Արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Հասարակական ներգործության ապահովումը՝ կախված ստեղծագործական աշխատանքներում տարբեր նյութերի, միջոցների և նոր մոտեցումներ ընտրությունից /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>Մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ:</p> <p>Ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը</p>	<p>Ուսումնասիրել և փորձարկել թեմայի մեկնաբանության տարբեր մոտեցումներ:</p> <p>Թեման մեկնաբանել՝</p> <ul style="list-style-type: none"> - երգիծական, - դրամատիկ, - մարդասիրական, - դեկորատիվ, - տեքստային, 	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ գաղափարը, միջոցը, մատուցումը ազդում են աշխատանքի արդյունքի վրա):</p>

<p>մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա: Նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ, խնայողաբար կիրառումը:</p>	<p>-մանկական, -քաղաքական երանգավորումներով: Կրկնօրինակել արվեստի որևէ ստեղծագործություն, պահպանելով նյութերի, մատուցման միջոցների նույնականությունը: Ներկայացնել արվեստի տարբեր ճյուղերում նյութերի կիրառման հնարավորություններն ու սկզբունքները: Գեղարվեստական հնարքների ուսումնասիրություն՝ ֆակտուրա, ամբողջականություն, արտասովորություն, գեղագիտական կողմ և այլն: Ներկայացնել թեմայի սեփական մեկնաբանությունը, կիրառել տեխնիկական/մեդիա տարբեր միջոցներ՝ գաղափարներն այլ լուծումներով նրկայացնելու նպատակով: Կատարել էսքիզներ միևնույն թեման տարբեր միջոցներով ներկայացնելու նպատակով: Կատարել էսքիզներ միևնույն տեխնիկական միջոցներով տարբեր թեմաներ ներկայացնելու նպատակով: Արտապատկերել ստեղծագործությունները՝ պահպանելով ոճային, տեխնիկական օրինաչափությունները և հիմնական նյութը: Պլակատային գրաֆիկայի կոմպոզիցիայի, թեմատիկ և բովանդակային կառուցվածքի ուսումնասիրություն: Ուսումնասիրել և վերլուծել ստեղծագործությունները բոլոր ուղղություններով՝ թեմա/սցենար, գործող անձինք/կերպարներ, կառուցվածք/ձև, ընտրված նյութեր, մատուցման արդյունավետություն և այլն: Պատրաստել մասնագիտական պաստառներ: Նյութերի և միջոցների խնայողություն:</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել ներկայացվող նյութի նմանություններն ու տարբերությունները բնօրինակի հետ: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Մասշտաբ, համամասնություն, քանակ: Մասշտաբները փոխվելիս փոխվում են պատկերների չափերը, սակայն համամասնությունը պահպանվում է, ինչպես օրինակ՝ բնօրինակից պատկերման աշխատանքներում:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Գլոբալ նշանակություն ունեցող նախագծեր՝ Տուրիզմը Հայաստանում, Բնապահպանական նախագիծ, Մարդու իրավունքներ Ձեռնարկատիրական նախագիծ՝ Ձեռնարկության լոգո, գովազդ, հանդերձանք, պայուսակ, գրիչ, թղթապանակ և այլն</i></p>		

*Գրական ստեղծագործության վերծանում՝ գրքի ձևավորում, թատերային նեկայացում կամ ֆիլմ, լուսանկարչական նախագիծ, անիմացիա, մուլտֆիլմ և այլն
Ճարտարապետական կոթողների և հիշարժան վայրերի քարտեզագրում, պատկերագրում*

Միջառարկայական կապ

Բանասիրական գիտություններ - հայերենով տարբեր ոճերի և ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսքի կառուցում՝ օգտագործելով տարբեր արտահայտչամիջոցներ և համապատասխանեցնելով դրանք իրավիճակներին: Օտար լեզվով բավականին սահուն և հանպատրաստից բանավոր շփվել, կարդալ և հասկանալ տարաբնույթ տեքստերի, այդ թվում՝ արվեստագիտական բառապաշար պարունակող, հիմնական միտքը, տարբեր թեմաների շուրջ կառուցել գրավոր շարադրանք:

Բնական գիտություններ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:
Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:

Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:

Բնֆորմատիկա - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Մ5, Մ6, Մ7, Մ10, Մ11, Մ15, Մ23, Մ25, Մ26, Մ28, Մ29, 33, Մ41, Մ42

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ԿԵՐՊԱՐՎԵՍՏԻ ՏԱՐԲԵՐ ԵՎ ԴԻԶԱՅՆԻ ՄԿՁԲՈՒՆՔՆԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Դիզայնի սկզբունքներն ու կերպարվեստի տարրերն արտահայտող էսքիզների և ճեպանկարների կատարման հմտությունների ձևավորում:</p> <p>Դասական արվեստի ստեղծագործությունների ժամանակակից մեկնաբանություններով մատուցելու վարժուշունների կատարում:</p>	<p>10-12.Ա.Ս.ՆՄ.1. Հետազոտել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու նոր մոտեցումներ /2D, 3D 4D/, որոնք կարող են ունենալ հասարակական ներգործություն:</p> <p>10-12.Ա.Ս.ՆՄ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս են արվեստագետները աշխատում:</p> <p>Հնարավո՞ր է, արդյոք, միևնույն աշխատանքում ինտեգրել տեղանքը, օբյեկտը, գաղափարը և դեկորատիվ ձևավորումը:</p> <p>Ինչո՞վ կարող է օգնել արվեստագետին քննադատական արձագանքը:</p>	<p>10-12.Ա.Ս.ՆՄ.3. Բացատրել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա: Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ:</p> <p>10-12.Ա.Ա.ԴՏ.1. Ստեղծել գրագետ ամբողջական նախագիծ, պահպանելով աշխատանքի բոլոր փուլերը՝ սկիզբը, գործընթացը և ավարտը:</p> <p>10-12.Ա.Ա.ԴՏ.2. Ստեղծագործական նախագծեր ում գաղափարը փոխանցել խորհրդանշանների և հուզական ազդակների միջոցով:</p> <p>10-12.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել այլ մեկնաբանությամբ /2D, 3D, 4D, նորովի մշակմամբ, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>10-12.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: - Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: - Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: - Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ: - Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների: 	

- Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել արվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:
- Ստանալ ճանաչելի հորինվածքներ՝ ապահովելով ռիթմ, շարժում, հավասարակշռություն, ազդեցություն, հարմոնիա, համաչափություն, ներդաշնակություն, համաչափություն և զանազանություն:
- Կիրառել երանգներ՝ աշխանանքներին հուզականություն հաղորդելու համար:
- Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների կրկնօրինակներ՝ արվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առավել արտահայտիչ ներկայացնելով:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ պահպանելով հայկական/ազգային ավանդական մոտիվներ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ հայկական/ազգային ավանդական տարրերը համադրելով համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունների հետ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ հայկական/ազգային ավանդական տարրերը ինտեգրելով համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունների հետ:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ համաշխարհային արվեստի ստեղծագործությունները ներկայացնելով հայկական/ազգային ավանդական տարրերով:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումների վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ Արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Շնորհանքակազմի խաչվող հասկացություններ
<p>Ստեղծագործական նախագծի կառուցվածքը: Սկիզբ, աշխատանքային գործընթաց և ավարտ՝ սցենար, էքսիզ, ճեպանկար, նկարահանում, մոնտաժ, ձայնագրություն և այլն:</p>	<p>Կատարել ստեղծագործական աշխատանքներ արվեստի տարրերը գրագետ ինտեգրելով թատրոնի, կինոյի, օպերային արվեստի ստեղծագործություններում, վերաիմաստավորելով կամ նոր ընդգծված գաղափար հաղորդելով հայտնի ստեղծագործություններին:</p> <p>Կատարել հետազոտական աշխատանքներ, վեր հանելով արվեստի տվյալ տեսակում կիրառված հիմնական տարրերն ու սկզբունքները:</p> <p>Հետազոտել արվեստում (պար, մեդիա, վիրտուալ արվեստ, թատրոն, երաժշտություն, օպերային արվեստ, կերպարվեստ, լուսանկար, ԴԿԱ և այլն) տարբեր մշակույթների ավանդական, պատմական ձևերի փոխակերպումները:</p> <p>Կատարել ստեղծագործական տարբեր աշխատանքներ անձնական, ազգային, համամարդկային խնդիրները վերծանելով արվեստի տարբեր տեսակներում, ընտրելով համապատասխան նյութը, տեխնոլոգիան, մեդիան և այլն:</p> <p>Ստեղծագործական աշխատանքներում հիմնական գաղափարն արտահայտելիս կիրառել արվեստի հիմնական տարրերն ու սկզբունքները:</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստի այն ստեղծագործությունները, որոնք ընդհանուր են իրենց գաղափարով, մոտեցումներով, անվանումով, ժամանակաշրջանով, ոճով, ժանրով և այլն:</p> <p>Համադրել միևնույն գաղափարներն արտահայտող ստեղծագործությունները՝</p> <ul style="list-style-type: none"> - լուսանկար և կերպարվեստ - երաժշտություն և կերպարվեստ, - կինոֆիլմ և երաժշտություն 	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ գաղափարը, միջոցը, մատուցումը ազդում են աշխատանքի արդյունքի վրա):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել ներկայացվող նյութի նմանություններն ու տարբերությունները բնօրինակի հետ: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Կայունություն և փոփոխություն: Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, միևնույն ստեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, զիծ, դինամիկա և այլն:</p>

	<p>-ճարտարապետություն և լուսանկարչություն: Ինտեգրել արվեստի մի քանի տեսակներ՝ պահպանելով արվեստի տարրերից և սկզբունքներից մեկը՝</p> <p>-գաղափարը, -ռիթմը, -ռճը, -ժամանակաշրջանը, - անվանումը և այլն:</p> <p>Ուսումնասիրել դիզայնի/ ձևավորման աշխատանքների անհրաժեշտությունը, և դրա անմիջական կապը իրականության հետ:</p> <p>Երաժշտական արվեստի նոր ուղղությունների և կերպարվեստի համադրումներ:</p> <p>Մանրանկարչական դպրոցների, հեղինակներին (ծաղկողներին) բնորոշ ձեռագրերի ուսումնասիրություն և համադրություն:</p> <p>Եկեղեցական արարողությունների երաժշտական վերլուծություններ:</p>	
--	--	--

Առաջարկվող թեմատիկա

Վինսենտ վան Գոգ . Գիշերային երկինք - խճանկար, որմնանկար, քատիկ
Պոլ Գոգեն-Մատիսս -Մարտիրոսու Մարյան - Մինաս Ավետիսյան՝ համադրություններ
Պոլ Սեզան. նատյուրմորտներ - նոր մեկնաբանություններ
Պարլո Պիկասսո -Վազարելլի՝ ոճավորումներով անցումներ կուրիզմ, պուանտելիզմ, սյուրեալիզմ, իմպրեսիոնիզմ
Օգյուստ Լեոդեն-Պարլո Պիկասսո-Երվանդ Քոչար - Հակոբ Գյուրջյան
Միքելանջելո Կարավաջիո - Վարդգես Սուրենյանց
Հանրագիտարանների, գիտական, տեխնիկական գրականության պատկերազարդումներ

Միջառարկայական կապ

Բանասիրական գիտություններ -հայերենով տարբեր ոճերի և ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսքի կառուցում՝ օգտագործելով տարբեր արտահայտչամիջոցներ և համապատասխանեցնելով դրանք իրավիճակներին: Օտար լեզվով բավականին սահուն և հանպատրաստից բանավոր շփվել, կարդալ և

հասկանալ տարաբնույթ տեքստերի, այդ թվում՝ արվեստագիտական բառապաշար պարունակող, հիմնական միտքը, տարբեր թեմաների շուրջ կառուցել գրավոր շարադրանք:

Բնական գիտություններ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:

Հումանիտար գիտություններ- վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորել Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատել և վերլուծել հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտել հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ:

Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:

Ինֆորմատիկա - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՀՊՁ վերջնարդյունքների հետ

Մ4, Մ5, Մ7, Մ10, Մ11, Մ14, Մ15, Մ25, Մ26, Մ29, Մ33, Մ40, Մ41, Մ42

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՆՈՐԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԵՐԵՎԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
Ստեղծել իրատեսական, վերացական և երևակայական 2D, 3D, 4D աշխատանքներ:	10-12.Ա.Ս.ՆՄ.1. Հետազոտել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու նոր մոտեցումներ /2D, 3D 4D/, որոնք կարող են ունենալ հասարակական ներգործություն:
Ուղղորդող հարցադրում	
Արդյո՞ք, քննադատությունը օգնում է արվեստագետին: Ինչպե՞ս են արվեստագետները կռահում. որ աշխատանքը հաջողված է: Կարելի՞ է արդյոք, սովորել սեփական սխալների վրա: Հնարավո՞ր է ներկայացնել հույզեր:	<p>10-12.Ա.Ս.ՆՄ.3. Բացատրել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա: Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ:</p> <p>10-12.Ա.Ս.ՆԵ.1. Արվեստի ստեղծագործությունը ներկայացնել այլ մեկնաբանությամբ /2D, 3D, 4D, նորովի մշակմամբ, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>10-12.Ա.Ս.ՆԵ.2. Ստեղծել աշխատանքներ՝ բնօրինակը ներկայացնելով վերացական արվեստի տեսանկյունից /2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, մնջախաղ/:</p> <p>10-12.Ա.Ա.ՔԱ.2. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը:</p>
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<ul style="list-style-type: none"> - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: - Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: - Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: - Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ: - Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները: - Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները: - Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները: - Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում: 	

- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով գրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Ցուցադրել ստեղծագործական մտածողություն և գեղարվեստական միտք:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել տարբեր ժամանակաշրջանների բնական միջավայրի, հասարակական, տնտեսական, քաղաքական և մշակութային զարգացումներին վերաբերվող արտահայտիչ երևակայական աշխատանքներ:
- Ստեղծել երևակայության և զգացմունքների վրա հիմնված աշխատանքներ, որոնք արտահայտում են տրամադրություն, զգացմունք կամ անձնապես կրած հուզական վերաբերմունք:
- Ստեղծել աշխատանքներ՝ Արվեստի հայտնի ստեղծագործությունները ներկայացնելով նորարարական մոտեցումներով:
- Ստեղծել աշխատանքներ, ցուցադրելով ինքնուրույն աշխատելու, ստեղծագործական և քննական մտածողության հմտություններ:
- Բանավոր կամ գրավոր մեկնաբանել և թվարկել կերպարվեստի տարրերն ու սկզբունքներն առաջարկված ստեղծագործություններում, դրանց ազդեցությունն ու նշանակությունը հիմնական գաղափարի վրա:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Ստեղծագործական գաղափարի մատուցումը խորհրդանիշների, նրբերանգների, հուզական ազդակների միջոցով:</p> <p>2D , 3D և 4D երևակայական թեմատիկ հորինվածքներ և նախագծեր:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործության մեկնաբանություն՝ 2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, ժամանակակից մշակումներ, մնջախաղ և այլն:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործության մատուցում վերացական արվեստի տեսանկյունից 2D, 3D, 4D, գրավոր, բանավոր, ժամանակակից</p>	<p>Դիտման, պատկերացման, հիշողության, գրական ստեղծագործությունների մեկնաբանություններ նոր տեխնիկական միջոցներով: Իրականացնել ստեղծագործական նախագծեր, ապահովելով բնագրի/բնօրինակի հետ համապատասխանությունն ըստ՝</p> <ul style="list-style-type: none"> - անվանման, - ժամանակաշրջանի, - կերպարների, - ընդհանուր գաղափարի, - նյութի, - մատուցման ձևի, - լուսավորության, - արվեստի ուղղության: <p>Առաջադրված թեմայով ավարտուն ինտեգրված աշխատանքի</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն: Համադրել և հակադրել արվեստի տեսակները:</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ներք) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես</p>

<p>մշակումներ, մնջախաղ և այլն:</p>	<p>ստեղծում պահպանելով թեմայի, բովանդակության և մատուցման ձևի տրամաբանական կապը:</p> <p>Գեղարվեստական հոսանքների ուսումնասիրության հենքով ստեղծել հորինվածքներ (Ֆուտուրիզմ, Մոդեռն, Կլասիցիզմ, Միմվոլիզմ և այլն):</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստի այն ստեղծագործությունները, որոնք ընդհանուր են իրենց գաղափարով, մոտեցումներով, անվանումով, ժամանակաշրջանով, ոճով, ժանրով և այլն:</p> <p>Համադրել միևնույն գաղափարներն արտահայտող ստեղծագործությունները, կատարել ոճավորումներ՝ ռիթմ, տեմպ, ոճ և այլն:</p> <p>Կատարել հայտնի ստեղծագործությունների վերարտադրություններ, կիրառելով տվյալ շրջանին բնորոշ հասանելի միջոցները: Կատարել որևէ հայտնի ստեղծագործության բեմականացման գեղարվեստական, նորարարական, ոճավորված նոր մեկնաբանություն:</p> <p>Վերացական, զգացմունքային երևակայական բնույթի մի քանի ստեղծագործությունների համադրումների փորձեր:</p> <p>Կոմպոզիցիոն երաժշտական, թատերային, պարային, ռիթմիկ աշխատանքներ հոգեբանական, երևակայական, գունային մոտիվներով:</p> <p>Ստեղծագործությունների նոր մատուցումներ տարբեր նյութերի վրա՝ թուղթ, կտոր, կավ, լուսանկար, ֆրոնտաժ, կոլաժ, երաժշտական մեկնաբանություններ և այլն:</p> <p>Ինքնուրույն վերաբերմունքի արտահայտում:</p> <p>Կատարել ստեղծագործական աշխատանքներ համադրելով հայտնի ստեղծագործություններն ու ազգային ավանդական մոտիվները՝ 2D,3D, 4D:</p> <p>Համաչափության, պատկերի ընդհանուր դասավորության, կոմպոզիցիոն համաչափության, ուսումնասիրության և համեմատության վրա հիմնված վարժություններ և ստեղծագործական աշխատանքներ:</p> <p>Ընդհանրացման և նմանության կարողությունների ձևավորում:</p>	<p>մոդել:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակույթի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p>
------------------------------------	---	---

	<p>Ինքնուրույն վերաբերմունքի արտահայտում: Թեմատիկ նկարչություն դիտման, պատկերացման, հիշողության և գրական ստեղծագործությունների պատկերագարման և ձևավորման միջոցով: Կրկնօրինակել արվեստի որևէ գործ: Ըստ նախընտած նյութի կառուցել ճարտարապետական կոթողի մանրակերտ: Ներկայացնել արվեստի տարբեր ճյուղերում նյութերի կիրառման հնարավորություններն ու սկզբունքները: Պատմամշակութային կառույցների, նորաձևության ոճերի նոր դեկորատիվ նախագծերի մշակումների կատարում 2D, 3D, 4D :</p>	
--	--	--

Առաջարկվող թեմատիկա

*Գծանկար, Գունանկար, ԴԿԱ
Թեմատիկ հորինվածքներ. Մայրություն, Քաղաքակրթություն, Երաժշտություն, Սպորտ, Տիեզերք,
Հանրահայտ ստեղծագործությունների նոր մեկնաբանություններ
Անսովոր հեռանկարներ, Հավաքածու, Մի օր..... կյանքից, Պատկերներ Հայաստանից, Գաղափարներ, որոնք փոխում են աշխարհը, Ոսկե հաստում, Երբ հասվում են գեղեցիկն ու պատկերը*

Միջառարկայական կապ

Բնական գիտություններ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:
Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:
Հումանիտար գիտություններ- վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորել Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատել և վերլուծել հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտի հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ:
Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:
Ինֆորմատիկա - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Մ1, Մ5, Մ7, Մ10, Մ13, Մ15, Մ16, Մ18, Մ19, Մ20, Մ23, Մ24, Մ27, Մ29, Մ30, Մ34, Մ36, Մ40, Մ41, Մ42

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ

ՎԵՐԱՆԱՅՈՒՄ ԵՎ ՑՈՒՑԱՂՈՒՄ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Արվեստի ստեղծագործությունների փուլային վերլուծությունների կատարում:</p> <p>Թեմատիկ ցուցադրությունների և ներկայացումների արդյունավետ կազմակերպում:</p>	<p>10-12.Ա.Ս.ՆՄ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ:</p> <p>10-12.Ա.Ս.ՆՄ.3. Բացատրել ավանդական և ոչ ավանդական աշխատանքային գործիքների և միջոցների ազդեցությունը մարդկանց առողջության և շրջակա միջավայրի վրա: Ցուցադրել նյութերի, գործիքների և միջոցների անվտանգ կիրառման հմտություններ:</p>
Ուղղորդող հարցադրում	
<p>Ի՞նչ չափանիշներով են ընտրվում ստեղծագործությունները:</p> <p>Հարկավո՞ր է, արդյոք, ցուցադրել աշխատանքները:</p> <p>Ի՞նչ է նշանակում արվեստի ստեղծագործության ցուցադրություն:</p>	<p>10-12.Ա.Ա.ՎՑ. 1. Մենակ կամ խմբով ներկայացնել ամբողջական, ավարտուն թեմատիկ նախագծեր լայն լսարանի համար:</p> <p>10-12.Ա.Ա.ՎՑ. 2. Ներկայացնել հասարակական նշանակություն կամ ազդեցություն ունեցող արվեստագիտական նախագծեր՝ խմբով կամ մենակ:</p> <p>10-12.Ա.Ա.ՎՑ.3. Մենակ կամ խմբով վերլուծել և ներկայացնել հասարակական, սոցիալական, մշակութային կամ քաղաքական համոզմունքներ ներկայացնող թեմատիկ նախագծեր:</p> <p>10-12.Ա.Ա.ՎՄ. 1. Վերլուծել և ձևավորել ստեղծագործական նախագծերի թեմատիկ, տեխնիկական և գեղարվեստական սկզբունքներ:</p> <p>10-12.Ա.Ա.ՔԱ.1. Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ ձևավորել մասնագիտական քննադատական կարծիքներ:</p> <p>10-12.Ա.Ա.ՔԱ.2. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը:</p> <p>10-12.Ա.Կ.ԱԴ.3. Ստեղծագործաբար մոտենալ առօրեական խնդիրների լուծմանը:</p>
Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝	
<p>Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների</p> <ul style="list-style-type: none"> – Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: 	

- Պահպանել աշխատանքի անվտանգության կանոնները,
- Ճիշտ կազմակերպել աշխատանքային տարածքը, աշխատանքի բոլոր փուլերում պահպանել հիգիենայի, անձնական տարածքի կանոնները:
- Աշխատանքներում պահպանել ընտրված նյութերով զրագետ աշխատելու օրինաչափությունները:
- Համագործակցել ընդհանուր աշխատանքային տարածքում:
- Առաջարկել խմբային և անհատական ցուցադրությունների հետաքրքիր տարբերակներ:
- Ուսումնասիրել և ներկայացնել ցուցադրությունների և ներկայացումների տարբերակներ, հիմնավորելով ընտրությունը:
- Մեկնաբանել և տեսակավորել ստեղծագործական աշխատանքները:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարների արդիականությունը:
- Ներկայացնել հիմնական գաղափարի մեկնաբանությունները արվեստի ստեղծագործություններում:
- Վեր հանել արվեստագետի ներկայացրած ուղերձները:
- Առանձնացնել և ցուցադրել ստեղծագործական հնարների կիրառման արդյունավետությունը և ազդեցությունը գաղափարի փոխանցման տեսանկյունից:
- Ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա իմաստային, տեխնիկական, ոճային նրբությունները:
- Ճանաչել և մատնանշել արվեստագետի ձեռագիրը:
- Ձևակերպել արվեստի ստեղծագործության գնահատման տրամաբանված և համոզիչ հիմնավորումներ:
- Բացահայտել քաղաքական, սոցիալական, մշակութային ազդակները արվեստագետի ստեղծագործական գործունեության վրա:
- Ներկայացնել ստեղծագործական աշխատանքների վրա արտաքին (օտար) և ներքին (տեղական) գործոնների ազդեցությունը:
- Քննարկել և ներկայացնել ստեղծագործությունից ստացած զգացողությունները:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Նախագծերի գեղարվեստական և նորարարական չափանիշներ:</p> <p>Նախագծեր լայն լսարանի համար:</p> <p>Հասարակական նշանակություն ունեցող խմբային կամ անհատական նախագծեր:</p> <p>Հանդիսատեսի համոզմունքների, գաղափարների, տեսակետների վրա ազդեցություն թողնող նախագծեր կամ ցուցադրություններ:</p>	<p>Ստեղծել աշխատանքային տետր կամ պորտֆոլիո:</p> <p>Մենակ կամ խմբով առանձնացնել աշխատանքներն ըստ առաջարկված չափանիշների:</p> <p>Ձևակերպել հարցերը և պատասխանները, թե որտե՞ղ, ե՞րբ, ինչո՞ւ և ինչպե՞ս պետք պատրաստվեն աշխատանքները ցուցադրության կամ ներկայացման համար:</p> <p>Մեկնաբանել, ստեղծագործություններից ստացած տպավորությունները:</p> <p>Բացատրել, թե ինչո՞ւ են ընտրվել տվյալ աշխատանքները:</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել ներկայացվող նյութերի նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Համակարգեր և մոդելներ: Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհան-</p>

	<p>Նշել և մեկնաբանել ցուցադրության կամ ներկայացման կազմակերպման նպատակները, հիմնական սկզբունքները:</p> <p>Մեկնաբանել սեփական աշխատանքները:</p> <p>Պատրաստել ռուբրիկներ և հարցաշարեր արդյունավետ հետազոտական աշխատանքներ կատարելու համար:</p> <p>Ստեղծել դասակարգիչներ, որի համաձայն կընտրվեն և կառանձնացվեն աշխատանքները:</p> <p>Աշխատել խմբով:</p> <p>Սովորողների կողմից կատարված աշխատանքների, կամ թեմատիկ առանձին ուղղվածություն պարունակող ստեղծագործությունների ցուցադրություն/ներկայացում:</p> <p>Դասընթացների այս ձևը կարող է կազմակերպվել որևէ առարկայի հետ ինտեգրված:</p> <p>Նախագծերի ցուցադրությունների կամ ներկայացումների կազմակերպման ժամանակ հաշվարկել հնարավոր ռեսուրսները (ժամանակ, նյութ, միջոց, տարածք և այլն):</p> <p>Ապահովել պատկերային հաղորդակցության արդյունավետ և դրական միջավայր:</p> <p>Քննարկել ցուցադրությունների կամ ներկայացումների ազդեցության հասցեականությունը:</p>	<p>բական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p>
Առաջարկվող թեմատիկա		
<p><i>Արվեստի դերը մեր կյանքում, Թատերական ներկայացման ձևավորումներ, Լուսանկարչական աշխատանքների և կոլլաժների թեմատիկ ցուցադրություններ, Դիմանկարի, Բնանկարի, Նատյուրմորտի կամ ժանրային հորինվածքների ցուցադրություններ:</i></p> <p><i>Օդապարիկների մրցույթ, Տոնակատարություններ, Տոնավաճառներ, Մես</i></p> <p><i>Թեմատիկ ցուցադրություններ՝ Արվեստ և բնապահպանություն, Արվեստ և քաղաքականություն, Արվեստ և իրականություն, Արվեստ և նորաձևություն, Արվեստ և քաղաքշինություն, Արվեստ և կրոն, Արվեստ և գիտություն</i></p>		
Միջառարկայական կապ		
<p><i>Բանասիրական գիտություններ</i> -հայերենով տարբեր ոճերի և ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսքի կառուցում՝ օգտագործելով տարբեր արտահայտչամիջոցներ և համապատասխանեցնելով դրանք իրավիճակներին: Օտար լեզվով բավականին սահուն և հանպատրաստից բանավոր շփվել, կարդալ և</p>		

հասկանալ տարաբնույթ տեքստերի, այդ թվում՝ արվեստագիտական բառապաշար պարունակող, հիմնական միտքը, տարբեր թեմաների շուրջ կառուցել գրավոր շարադրանք:

Բնական գիտություններ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:

Հումանիտար գիտություններ- վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորել Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատել և վերլուծել հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտել հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ:

Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:

Ինֆորմատիկա - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Մ1, Մ5, Մ7, Մ10, Մ13, Մ15, Մ16, Մ18, Մ19, Մ20, Մ23, Մ24, Մ27, Մ29, Մ30, Մ34, Մ36, Մ40, Մ41, Մ42

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ճիշտ հարցադրումներ ձևակերպելու հմտությունների ձևավորում: Կիրառված ստեղծագործական հնարների վերաբերյալ բացահայտումների և եզրակացությունների կատարում: Նկարագրել ստեղծագործության թողած ազդեցությունը և կապը իրականության հետ:</p>	<p>10-12.Ա.Ս.ՆՄ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ: 10-12.Ա.Ա.ՔԱ.1. Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ ձևավորել մասնագիտական քննադատական կարծիքներ: 10-12.Ա.Ա.ՔԱ.2. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը: 10-12.Ա.Ա.Գ.1. Վերլուծել տարբեր արվեստագիտական գնահատականներ՝ արդիականության, մշակութային արժևորման տեսանկյունից: 10-12.Ա.Ա.Գ.2. Գնահատել նախագծերը՝ հաշվի առնելով հասարակության տարբեր խավերի գեղագիտական նախընտրությունները: 10-12.Ա.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել, թե որքանով է մշակույթի, պատմության, ավանդությունների և սովորույթների իմացությունը օգնում լիարժեք ընկալել ստեղծագործությունը: 10-12.Ա.Կ.ԱԴ.3. Ստեղծագործաբար մոտենալ առօրեական խնդիրների լուծման:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> – Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների: – Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: – Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների: – Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Ընտրել և առանձնացնել աշխատանքները՝ հիմնական գաղափարի, խորհրդանիշների, թեմատիկայի, տարրերի և սկզբունքների հիման վրա: – Բացատրել դիտողի վրա ստեղծագործության ազդեցության հնարները: – Կիրառել ստեղծագործական և քննադատական մտածողության հմտություններ: – Նշել այն հիմքերը և սկզբունքները, որոնցով առաջնորդվել է ստեղծագործություններն առանձնացնելիս: 	

- Ստեղծել աշխատանքներ, որոնք առնչվում են կյանքի տարբեր ոլորտերի և արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Մեկնաբանել կատարված ընտրությունը:
- Ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները:
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները:
- Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Բացահայտել և մեկնաբանել գեղարվեստական գաղափարը փոխանցելու գեղարվեստական հնարները:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացածի վերաբերյալ:
- Մանրամասն ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականություն ապահովելու հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներագրել, ուղղորդել և այլն):
- Ընտրել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ:
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոխարինելի լեզու է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Մասնագիտական, քննադատական վերլուծություն:</p> <p>Նախագծերի համեմատություն և դասակարգում՝ ըստ մատուցման ձևի, ժամանակաշրջանի, թեմայի արդիականության և այլն:</p> <p>Հանդիսատեսի գեղագիտական նախընտրություն, ազդեցություն մշակութային</p>	<p>Ժանրերի ֆունկցիոնալ տարբերությունների մեկնաբանություն:</p> <p>Ոճային բազմազանության և դրանց առանձնահատկությունների ներկայացում:</p> <p>Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարծիքների արտահայտում՝ հարց ու պատասխանի, ռուբրիկների միջոցով:</p> <p>Միևնույն ստեղծագործողի տարբեր աշխատանքներ:</p> <p>Պլանավորել և իրականացնել հետազոտություններ:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ գաղափարը, միջոցը, մատուցումը ազդում են աշխատանքի արդյունքի վրա):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել ներկայացվող</p>

<p>նշանակություն: Ցուցադրությունների վերաբերյալ մասնագիտական և հասարակական արձագանքների վերլուծություն՝ մամուլ, արձագանքների թիվ, դիտումների ակտիվություն և այլն:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունների գնահատում:</p>	<p>Քննարկել արվեստագետի կողմից գույնի և կատարման տեխնիկայի ընտրությունը, որպես ազդեցության, հուզականության արտահայտություն:</p> <p>Նույն թեմայով տարբեր ստեղծագործողների կատարած աշխատանքներ:</p> <p>Միևնույն ժանրի ստեղծագործությունների համեմատություն: Արվեստի ստեղծագործությունների քննարկում, վերլուծություն, դասակարգում և գնահատում:</p> <p>Մեկնաբանել և վերլուծել իր և ընկերների աշխատանքները: Առաջադրել ստեղծագործական աշխատանքի քննության ճիշտ հարցադրումներ:</p> <p>Ուսումնասիրել և ներկայացնել մշակութային նշանակալի իրադարձություններ:</p> <p>Ուսումնասիրել տարբեր ժամանակաշրջաններում տեղի ունեցած պատմական իրադարձությունների արտացոլումը արվեստում:</p> <p>Քննարկել, թե ինչպե՞ս է արվեստի վերլուծությունը օժանդակում ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը:</p> <p>Փորձել կարդալ ստեղծագործությունը:</p> <p>Վերլուծել ստեղծագործության վերաբերյալ տարբեր մեկնաբանություններ, դասակարգել ամ առանձնացնել դրանք՝ ըստ քննական վերլուծության:</p> <p>Առաջարկել և ձևակերպել ստեղծագործությունները գնահատելու չափանիշներ:</p> <p>Կատարել չորս փուլային վերլուծություն՝ նկարագրել, վերլուծել, մեկնաբանել, գնահատել:</p>	<p>նյութի նմանություններն ու տարբերությունները բնօրինակի հետ: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Կայունություն և փոփոխություն:</p> <p>Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Մակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, միևնույն ստեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն իր վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, գիծ, դինամիկա և այլն:</p>
<p>Առաջարկվող թեմատիկա</p>		
<p><i>Ավանգարդ, Ռեորո, Ոսկե դար, Բոհեմական ոճ, Ռաբիս, Հիպպիական շարժում, Կոնցեպտուալ արվեստ</i></p>		
<p>Միջառարկայական կապ</p>		

Բանասիրական գիտություններ - հայերենով տարբեր ոճերի և ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսքի կառուցում՝ օգտագործելով տարբեր արտահայտչամիջոցներ և համապատասխանեցնելով դրանք իրավիճակներին: Օտար լեզվով բավականին սահուն և հանպատրաստից բանավոր շփվել, կարդալ և հասկանալ տարաբնույթ տեքստերի, այդ թվում՝ արվեստագիտական բառապաշար պարունակող, հիմնական միտքը, տարբեր թեմաների շուրջ կառուցել գրավոր շարադրանք:

Բնական գիտություններ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունը՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:

Հումանիտար գիտություններ - վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորի Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատել և վերլուծել հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտել հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ:

Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:

Ինֆորմատիկա - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Մ1, Մ5, Մ7, Մ10, Մ13, Մ15, Մ16, Մ18, Մ19, Մ20, Մ23, Մ24, Մ27, Մ29, Մ30, Մ34, Մ36, Մ40, Մ41, Մ42

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏ, ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ ԵՎ ԳՅՈՒՏԵՐ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Արվեստի ստեղծագործությունների տեխնիկական նյութաբանական վերլուծություններ:</p> <p>Ստեղծագործությունների միջոցով ուսումնասիրել տարբեր ժամանակների մշակութային առանձնահատկությունները:</p>	<p>10-12.Ա.Ս.ՆՍ.1. Հետազոտել տարբեր նյութեր, միջոցներ, գտնել ստեղծագործական աշխատանքներ ստանալու նոր մոտեցումներ /2D, 3D 4D/, որոնք կարող են ունենալ հասարակական ներգործություն:</p> <p>10-12.Ա.Ս.ՆՍ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	
<p>Ինչպե՞ս է արվեստը օգնում հասկանալ մարդկանց և նրանց շրջապատը:</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստը ներկայացնում իրականությունը: Կա՞, արդյոք, արվեստ մեր շրջապատում:</p> <p>Որքանո՞վ է արվեստի ուսումնասիրությունն օգնում պլանավորել մեր ապագան:</p>	<p>10-12.Ա.Ա.ՔԱ.1. Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ ձևավորել մասնագիտական քննադատական կարծիքներ:</p> <p>10-12.Ա.Ա.ՔԱ.2. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը:</p> <p>10-12.Ա.Ա.Գ.1. Վերլուծել տարբեր արվեստագիտական գնահատականներ՝ արդիականության, մշակութային արժևորման տեսանկյունից:</p> <p>10-12.Ա.Ա.Գ.2. Գնահատել նախագծերը՝ հաշվի առնելով հասարակության տարբեր խավերի գեղագիտական նախընտրությունները:</p> <p>10-12.Ա.Ս.ԱՍ.1. Ներկայացնել որևէ արվեստագետի, կամ ստեղծագործություն՝ մատուցման ձևը համապատասխանեցնելով վերջինիս ոճին, ժամանակաշրջանին, և այլն:</p> <p>10-12.Ա.Ս.ԱՍ.2. Ներկայացնել տեխնոլոգիական նոր մոտեցումների ազդեցությունը ժամանակակից արվեստի վրա:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<ul style="list-style-type: none"> - Զարգացնել գաղափարը՝ աշխատել թեմայի մշակման, էսքիզների կատարման վրա: - Տարբեր գործիքներով և միջոցներով հասնել առավել արտահայտչականության: - Ընտրել թեմայի համապատասխան առավել արդյունավետ գործիքներ: - Պատկերացնել, հետազոտել, համադրել, հակադրել, արտահայտել նախագծի հիմնական գաղափարները: - Կազմել նախագծի գործողությունների պլան, որոշել նյութը, մատուցման ձևը/ձևերը: - Հավաքել օգտակար տեղեկատվություն, ձևակերպել խնդիրը, ստեղծել նախնական տարբերակ, ընտրել այլընտրանքային տարբերակ: 	

- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների:
- Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների:
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները:
- Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Բացահայտել և մեկնաբանել գեղարվեստական գաղափարը փոխանցելու գեղարվեստական հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներագդել, ուղղորդել և այլն):
- Ուսումնասիրել և ներկայացնել ավանդական, դասական և ժամանակակից արվեստի վրա առևտրային և մեդիա հարաբերությունների ազդեցությունը:
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոխարինելի լեզու է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:
- Խմբավորել տարբեր ժամանակներում և մշակույթներում ստեղծված աշխատանքները, մեկնաբանել դրանց ազդեցությունը:
- Քննարկել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա ժամանակաշրջանը, տեղանքը, կլիման, օգտագործված նյութերը, գաղափարը և տեխնոլոգիական միջոցները, որոնք իմաստ և հուզականություն են փոխանցում աշխատանքին:
- Բացատրել, թե ինչ նյութեր են օգտագործել նկարիչները տարբեր ժամանակաշրջաններում, և ինչն է դրանք պայմանավորված:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Արվեստագետի կամ ստեղծագործության նոր մատուցում:</p> <p>Տարբեր ժամանակների տեխնոլոգիական և գիտական նորարարությունների ազդեցությունը արվեստի վրա:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունների</p>	<p>Ուսումնասիրել արվեստի աշխատանքներում օգտագործված նյութերը:</p> <p>Հետազոտել տարբեր ժամանակներում արվեստագետների աշխատելու միջոցները և հնարավորությունները:</p> <p>Համեմատել տարբեր ստեղծագործություններ:</p> <p>Գտնել նմանություններ և տարբերություններ օգտագործված նյութերի կամ աշխատանքի միջոցների մեջ:</p> <p>Քննարկել տարբեր երկրներում քաղաքական, հասարակական,</p>	<p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել նմանություններն ու տարբերությունները: Գտնել ներդաշնակություն:</p>

<p>քիմիական, ֆիզիկական, կենսաբանական, հոգեբանական, նյութաբանական քննություն և վերլուծություն:</p>	<p>մշակութային իրադարձության խորհրդանիշները, որպես մշակութային ժառանգություն:</p> <p>Հայ և համաշխարհային արվեստի ներկայացուցիչների մասին պատմող տեսաֆիլմերի, գեղարվեստական գրականության, մեդիայի ուսումնասիրություններ:</p> <p>Հետազոտել արվեստի ստեղծագործություններում կիրառված արվեստի տարրերը և սկզբունքները, դիտարկել տվյալ ժամանակաշրջանին բնորոշ և հասանելի միջոցները:</p> <p>Ուսումնասիրել ստեղծագործությունները, կատարելով ֆիզիկական, քիմիական կենսաբանական հետազոտություններ:</p> <p>Քննարկել ստեղծագործությունների վերականգնման և պահպանման հնարավորությունները:</p> <p>Ուսումնասիրել տարբեր արվեստագետների աշխատքները, ի՞նչ են պատմում իրենց ժամանակների մասին:</p> <p>Քննարկել, թե ինչպե՞ս, ինչո՞վ և ինչո՞ւ են ստեղծագործում արվեստագետները:</p> <p>Ուսումնասիրել կինոարվեստը որպես գիտության և տեխնիկայի ինտեգրման արդյունք, նրա ծագումը և զարգացումը, համը կինո, 20-րդ դարի համաշխարհային կինո, հայկական կինո:</p> <p>Գեղարվեստական ժառանգության ուսումնասիրություն ժողովրդական արվեստի կամ տեղական երկրագիտական թանգարաններում:</p> <p>Հանդես գալ հաղորդումներով և զեկույցներով՝ ներկայացնելով հստակ և նպատակային խոսք, հայտնել տեսակետ և դրսևորել հետաքրքրություններ</p>	<p>Համակարգեր և մոդելներ:</p> <p>Համակարգը որպես ընդհանուր գաղափարի, թեմայի, մոտեցման կատարված ստեղծագործությունը (ները) ներկայացնելու ընդհանրական մոտեցում, որտեղ յուրաքանչյուր աշխատանք, կամ աշխատանքի մաս հանդես է գալիս որպես մոդել:</p> <p>Անհատական և մշակութային արտահայտում: Ուսումնասիրել և բացահայտել գաղափարներ, համոզմունքներ, արժեքներ, զգացումներ, մշակութի դրսևորումներ արտահայտող ուղիները, որոնցով արժևորվում և գնահատվում է ստեղծարարությունը:</p>
---	---	--

Առաջարկվող թեմատիկա

Արվեստի մասին պատմող էլեկտրոնային կայքեր, Թվայնացված հավաքածուներ, Թանգարաններ, Գրադարաններ, Պատկերասրահներ, Արվեստանոցներ, Արհեստանոցներ

Կենցաղային առարկաները տարբեր ժամանակաշրջանների արվեստում՝ Հին Հռոմ, Վերածնունդ, Բարոկո, Ժամանակակից ոսկերչական, արծաթագործական իրեր, սպասք, վարագույր, կահույք

Երաժշտական ուղղություններն ու տեխնոլոգիաները

Կինոարվեստ - Չ. Չապլին: Ռոսսելլինի, Վիսկոնտի, Ֆելլինի, Չուխրայ, Տարկովսկի, Գայդայ, Էլ. Ոյազանով, Զ. Կեմերոն, Մտիվեն Սփիլբերգ, Ռ. Մամուլյան: Հ. Բեկնազարյան, Ֆ. Դովլաթյան, Հենրիկ Մայլան, Ս. Փարաջանով, Էդ. Բրոսայան, Ա. Փելեշյան, Ներսես Հովհաննիսյան, Ա. Էգոյան, Է Վ. Չալդրանյան

Միջառարկայական կապ

Բանասիրական գիտություններ - հայերենով տարբեր ոճերի և ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսքի կառուցում՝ օգտագործելով տարբեր արտահայտչամիջոցներ և համապատասխանեցնելով դրանք իրավիճակներին: Օտար լեզվով բավականին սահուն և հանպատրաստից բանավոր շփվել, կարդալ և հասկանալ տարաբնույթ տեքստերի, այդ թվում՝ արվեստագիտական բառապաշար պարունակող, հիմնական միտքը, տարբեր թեմաների շուրջ կառուցել գրավոր շարադրանք:

Բնական գիտություններ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:

Հումանիտար գիտություններ - վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորել Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատել և վերլուծելի հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտի հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ:

Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:

Ինֆորմատիկա - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Մ1, Մ4, Մ6, Մ10, Մ11, Մ12, Մ13, 14, Մ15, Մ16, Մ17, Մ23, Մ24, Մ27, Մ28, Մ29, Մ34, Մ40, Մ41, Մ42, Մ47, Մ48

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՊԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

Նպատակը	Վերջնարդյունքներ
<p>Ստեղծագործությունն իբրև թեմատիկ-իմաստային միասնություն ընկալելու կարողությունների ձևավորում:</p> <p>Ինքն իրեն լսելու և միտքը ճիշտ կառուցելու կարողությունների զարգացում:</p>	<p>10-12.Ա.Ս.ՆՄ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ:</p> <p>10-12.Ա.Ա.ՔԱ.1. Տարբեր ստեղծագործությունների վերաբերյալ ձևավորել մասնագիտական քննադատական կարծիքներ:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p>	<p>10-12.Ա.Ա.ՔԱ.2. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը:</p>
<p>Ինչպե՞ս է արվեստն արտացոլում պատմությունը:</p> <p>Կարո՞ղ ենք, արդյոք, արվեստի միջոցով հասկանալ, թե ինչպե՞ս են ապրել և ապրում մարդիկ:</p>	<p>10-12.Ա.Ա.Գ.1. Վերլուծել տարբեր արվեստագիտական գնահատականներ՝ արդիականության, մշակութային արժևորման տեսանկյունից:</p> <p>10-12.Ա.Ա.Գ.2. Գնահատել նախագծերը՝ հաշվի առնելով հասարակության տարբեր խավերի գեղագիտական նախընտրությունները:</p> <p>10-12.Ա.Ա.ԱՊ.1. Ձևակերպել և ներկայացնել արվեստի բնագավառում առկա հիմնական միտումները: Քննարկել, թե ինչպե՞ս են ժամանակը, տեղը և մշակույթը արտացոլվում առանձին ստեղծագործություններում:</p> <p>10-12.Ա.Ա.ԱՊ.2. Ներկայացնել հայկական և համաշարհային արվեստի առանձնահատկությունները, /ընդհանուր միտումները, ընդհանրություններն ու տարբերությունները/:</p> <p>10-12.Ա.Կ.ԱԴ.3. Ստեղծագործաբար մոտենալ առօրեական խնդիրների լուծմանը:</p>
<p>Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝</p>	
<p>Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջըրված չափանիշների:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը: – Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների: – Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ: – Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները: 	

- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները:
- Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Բացահայտել և մեկնաբանել գեղարվեստական գաղափարը փոխանցելու գեղարվեստական հնարները:
- Վերլուծել արվեստի ստեղծագործությունները, կիրառել քննական վերաբերմունք տեսաձևի և զգացածի վերաբերյալ:
- Մանրամասն ներկայացնել ինքնուրույն, զույգով կամ խմբով կատարված աշխատանքները: Թվարկել կիրառված տարրերն ու սկզբունքները, և դրանցով արտահայտչականությունն ապահովելու հնարները:
- Բանավոր կամ գրավոր ներկայացնել աշխատանքների հիմնական առանձնահատկությունները, դրանց կապը իրականության հետ (փոխանցում են, ազդում, նկարագրում, ահագանգում են, կամ կարող են ներազդել, ուղղորդել և այլն):
- Ընտրել շրջապատող իրականությունը արվեստի միջոցով ներկայացնելու տարբերակներ:
- Կատարել վերլուծություններ և հետազոտություններ, մշակութային իրադարձության նշանակալիության, կարևորության վերաբերյալ:
- Հավաքագրել և դասակարգել մշակութային իրադարձության, կամ ստեղծագործության վերաբերյալ արտահայտված կարծիքները:
- Քննել ստեղծագործությունները՝ հաշվի առնելով թեմատիկան, ժամանակաշրջանը, նկարչի անհատականությունը, ավանդույթները, մշակութային խնդիրները, փաստացիությունը և այլն:
- Ներկայացնել որոշակի ժամանակաշրջանում ստեղծագործած հայազգի արվեստագետների աշխատանքները:
- Բացատրել, թե ինչ միջոցներով և որքանով է արտացոլված տվյալ ժամանակաշրջանը:
- Հասկանալ, որ բոլոր մշակույթները ներկայանում են իրենց արվեստով:
- Հասկանալ, որ արվեստը բոլոր ժամանակների և մշակույթների հաղորդակցման անփոխարինելի լեզու է:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Ժամանակի, տարածաշրջանի, մշակույթի, գեղագիտական ընկալումների ազդեցությունը արվեստի ստեղծագործություններում:</p> <p>Հայ և համաշխարհային արվեստի ընդհանուր միտումները:</p> <p>Արվեստ և իրականություն:</p> <p>Արվեստագիտական նոր ուղղություններ:</p>	<p>Ներկայացնել համաշխարհային արվեստի կարևոր շրջանները:</p> <p>Ներկայացնել հայ արվեստի ժամանակաշրջանները և ճանաչում ստացած արվեստագետներին:</p> <p>Վերլուծել նրանց ստեղծագործություններն՝ ըստ տեսակների (ճարտարապետություն, դեկորատիվ կիրառական արվեստ, մանրանկարչություն, գեղանկարչություն):</p> <p>Դասակարգել կերպարվեստի տարրերը և սկզբունքները տարբեր դարաշրջանների ստեղծագործություններում:</p> <p>Համեմատել տարբեր երկրների արվեստագետների աշխատանքները:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ գաղափարը, միջոցը, մատուցումը ազդում են աշխատանքի արդյունքի վրա):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել ներկայացվող նյութի նմանությունները:</p>

րում ազգային ինքնություն արտահայտող պատկերները:
 Ուսումնասիրել ստեղծագործություններն ըստ ոճական առանձնահատկությունների:
 Ուսումնասիրել ստեղծագործությունների ստեղծման հանգամանքները:
 Ուսումնասիրել արվեստագիտական հետազոտությունների ամենից ճանաչված հիշարժան աղբյուրները:
 Դիտել ստեղծագործությունները, ներկայացնել հիմնական գաղափարը:
 Ներկայացնել հայկական արվեստի պատմական ակունքները:
 Ներկայացնել հայկական մանրանկարչության առանձնահատկությունները:
 Հայկական խաչքարագործությունը որպես արվեստի ինքնուրույն տեսակ:
 Բնականության վայրի, տարածքի, համայնքի ճարտարապետական կոթողները, հիշարժան վայրերը, մշակութային հաստատությունները ներկայացնող նախագծերի և հետազոտությունների կատարում:
 Ձևակերպել իր պատկերացումները մարդկության պատմության ընթացքում գեղագիտական իդեալի փոխակերպումների վերաբերյալ և հիմնավորել սեփական տեսակետը արվեստի տարբեր ուղղություններից բերված օրինակներով: Մեկնաբանել գեղագիտական իդեալ հասկացությունը, դրա հարաբերական բնույթը, համաշխարհային պատմության տարբեր շրջաններում գեղագիտական իդեալների առանձնահատկությունները, ճաշակի դերը իրականության գեղագիտական ընկալման մեջ: Ուսումնասիրել հասարակության զարգացման վրա արվեստի տարբեր ճյուղերի ազդեցությունը:
 Հավաքագրել և հետազոտել մշակույթների հիմնական առանձնահատկությունները բացահայտող հիմնավոր տեղեկատվությունը, Տարբեր պատմական իրադարձություններ ներկայացնող ստեղծա-

ներն ու տարբերությունները բնօրինակի հետ: Գտնել ներդաշնակություն:

Կայունություն և փոփոխություն:
 Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Մակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, միննույն ստեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոնն իր վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, գիծ, դինամիկա և այլն:

	<p>գործությունների դիտում, երկիրը, սովորույթները ներկայացնող աշխատանքներում առանձնացնել բնորոշ տարրերը:</p> <p>Կատարել արվեստի ստեղծագործության չորս փուլային հետազոտություն:</p> <p>Ուսումնասիրել ժամանակակից արվեստի զարգացման միտումները:</p> <p>Ուսումնասիրել տարբեր ժողովուրդների կենցաղի և մշակույթի արտացոլումը արվեստում:</p> <p>Ուսումնասիրել և ներկայացնել ստեղծագործության պատկանելությունն՝ ըստ գեղարվեստական դպրոցի և շրջանի, ժամանակաշրջանին բնորոշ տեխնիկայի, ժամանակի հայտնի վարպետների ստեղծագործական ձեռագրերի և նրանց նախընտրած թեմաների:</p>	
--	--	--

Առաջարկվող թեմատիկա

Միջնադարյան Հայաստանի արվեստը, Ժամանակակից արվեստի թանգարան, Ազգային պատկերասրահ, Համերգասրահներ, Կինոթատրոններ Աշխարհահռչյա կին արվեստագետներ՝ Արտեմիզիա Ջենտիլեսկի, Կետե Կոլլից, Ֆրիդա Կալո, Ավգուստինա Մավաժ, Այծեմիկ Ուրարտու, Լավինիա Բաժբեուկ-Մելիքյան, Արփենիկ Նալբանդյան, Թերեզա Միրզոյան, Հռիփսիմե Միմոնյան

Սառա Բեռնար, Միրանույշ,

Հեղափոխություններ և արվեստ

Միջուռահայ արվեստ՝ Է. Շահին, Գառզու, Ժանսեմ, Զարեն Մուրաֆյան, Արշիլ Գորկի, Հակոբ Գյուրջյան, Գ. Սյունի, Հ. Պերպերյան, Ալան Հովհաննես, Լիլի Չուքասզյան, Լուսին Ամարա, Ժ. Կարվարենց, Լին Դուրյան, Մարգարիտ Բաբայան, Շառլ Ազնավուր:

Միջառարկայական կապ

Բանասիրական գիտություններ - հայերենով տարբեր ոճերի և ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսքի կառուցում՝ օգտագործելով տարբեր արտահայտչամիջոցներ և համապատասխանեցնելով դրանք իրավիճակներին: Օտար լեզվով բավականին սահուն և հանպատրաստից բանավոր շփվել, կարդալ և հասկանալ տարաբնույթ տեքստերի, այդ թվում՝ արվեստագիտական բառապաշար պարունակող, հիմնական միտքը, տարբեր թեմաների շուրջ կառուցել գրավոր շարադրանք:

Բնական գիտություններ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:

Հումանիտար գիտություններ- վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորել Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատել և վերլուծել հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթաց-

<p>ների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտել հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ:</p> <p>Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:</p> <p>Ինֆորմատիկա - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:</p>
Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ
Մ1, Մ4, Մ6, Մ10, Մ11, Մ12, Մ13, 14, Մ15, Մ16, Մ17, Մ23, Մ24, Մ27, Մ28, Մ29, Մ34, Մ37, Մ38, Մ39, Մ40, Մ41, Մ42, Մ47, Մ48

ՏԵՎՈՂՈՒԹՅՈՒՆ 2 ՇԱԲԱԹ

ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԻՋՈՑՈՎ ԻՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԱԼՈՒՄ	
ԱՐՎԵՍՏԻ ԴԵՐԸ ԵՎ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ	
Նպատակը	ՎԵՐՋՆԱՐԳՈՒՆՔՆԵՐ
<p>Հասկանալ, որ արվեստն արտահայտում է իրականությունը:</p> <p>Ուսումնասիրել պատմական, մշակութային, հիշարժան իրադարձությունների արտահայտումը արվեստի միջոցով:</p> <p>Գիտակցել, որ արվեստը կարող է ազդեցություն ունենալ մեր իրականության վրա:</p>	<p>10-12.Ա.Ս.ՆՄ.2. Ձևակերպումներում կիրառել մասնագիտական բառամթերք և եզրույթներ:</p> <p>10-12.Ա.Ա.ՔԱ.2. Քննարկել և վերլուծել տարբեր ժամանակներում ստեղծված նախագծերը, դրանց թողած հասարակական ազդեցությունը:</p> <p>10-12.Ա.Ա.Գ.1. Վերլուծել տարբեր արվեստագիտական գնահատականներ՝ արդիականության, մշակութային արժևորման տեսանկյունից:</p>
<p>Ուղղորդող հարցադրում</p> <p>Ինչպե՞ս է արվեստն օժանդակում ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը:</p> <p>Արվեստը ու՞նի տարիք:</p> <p>Որտե՞ղ կիրառել արվեստի վերաբերյալ գիտելիքները:</p>	<p>10-12.Ա.Ա.Գ.2. Գնահատել նախագծերը՝ հաշվի առնելով հասարակության տարբեր խավերի գեղագիտական նախընտրությունները:</p> <p>10-12.Ա.Կ.ԱԴ.1. Ներկայացնել, թե որքանո՞վ է մշակույթի, պատմության, ավանդությունների և սովորույթների իմացությունը օգնում լիարժեք ընկալելու ստեղծագործությունը:</p> <p>10-12.Ա.Կ.ԱԴ.2. Լուսաբանել միևնույն մշակութային իրադարձությունը տարբեր մեդիաների համար /հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն/:</p> <p>10-12.Ա.Կ.ԱԴ.3. Ստեղծագործաբար մոտենալ առօրեական խնդիրների լուծմանը:</p>

Դասընթացի ուսումնասիրության արդյունքում սովորողը պետք է կարողանա՝

- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջդրված չափանիշների:
- Կատարել ստեղծագործական գործունեության հետ առնչվող եզրույթների մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ստեղծել եզրույթները ներկայացնող պաստառներ, պահպանել տառերի և բառերի ներկայացման համաչափությունները, պահպանել դեկորատիվ արտահայտչականությունը:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների:
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Դասակարգել աշխատանքները, հաշվի առնելով ընդհանուր կարծիքը և գնահատականները:
- Աշխատանքներում ցուցադրել մյուս ուսումնական առարկաներից ստացած գիտելիքները:
- Քննել, վերլուծել և ներկայացնել ստեղծագործություններում առկա կապը արվեստի մյուս տեսակների հետ:
- Կատարել արվեստագիտական եզրույթների խմբավորում, ըստ առաջադրված չափանիշների:
- Կատարել կերպարվեստային գործունեության հետ առնչվող նյութերի մասնագիտական վերլուծություններ, թարգմանություններ:
- Ներկայացնել, թե ինչո՞վ է արվեստի ստեղծագործությունը նման կամ տարբեր իրականությունից, և որքանով է ազդում մարդկաց վրա:
- Բերել արվեստի բնագավառը ներկայացնող մասնագիտությունների օրինակներ:
- Ներկայացնել մշակութային հաստատություններում ընդունված վարքականոնները տարբեր ժամանակներում:
- Քննարկել և ներկայացնել արվեստի դերը իր համայնքում:
- Քննարկել արվեստագետ դառնալու հնարավորությունները:
- Ներկայացնել մշակութային իրադարձություն, որը ներգործություն է ունեցել (դրական կամ բացասական) իր շրջապատի վրա:

Բովանդակություն	Առաջարկվող գործունեության ձևեր	Ընդհանրական խաչվող հասկացություններ
<p>Մշակույթի, պատմության, ավանդությունների և սովորույթների իմացությունը և հանդիսատեսը:</p> <p>Մշակութային իրադարձության լուսաբանում տարբեր մեդիաների համար՝ հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն:</p> <p>Իրականության ստեղծագործական ընկալում:</p>	<p>Հետազոտել մեր իրականության մեջ արվեստի ներկայու- թյունը:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունները որպես ստեղեկատվության փոխանցման և հաղորդակցման միջոց:</p> <p>Հայ և համաշխարհային արվեստ փոխազդեցությունները՝ ընդ- հանրություններ, տարբերություններ:</p> <p>Քննարկել արվեստի դերը:</p> <p>Արվեստի ստեղծագործությունների վերաբերյալ կարճ ակ- նարկների պատրաստում:</p>	<p>Պատճառ և հետևանք: Մեխանիզմ և կանխատեսում (աշխատանքի բնույթ և արդյունք կապը՝ գաղափարը, միջոցը, մատուցումը ազդում են աշխատանքի արդյունքի վրա):</p> <p>Օրինաչափություններ: Կատարել դասակարգումներ, բացահայտել ներկայացվող նյութի նմանություններն ու</p>

	<p>Տարբեր մեղիաների լուսաբանումների ձևաչափերի, խոսքի կառուցվածքի, արդիականության, կառուցվածքային առանձնահատկությունների ուսումնասիրություններ:</p> <p>Համեմատել և վերլուծել միևնույն մշակութային իրադարձության լուսաբանումը տարբեր մեղիաների միջոցով /հեռուստատեսություն, տպագիր մամուլ, համացանց և այլն/:</p> <p>Ուսումնասիրել և ներկայացնել կարճ ակնարկներ հայ մշակույթի վրա օտար ազդեցության հիմնական միտումների, ազգային մշակույթի ձևավորման վրա խորհրդանիշի դերի վերաբերյալ:</p> <p>Արվեստի ազդեցությունը քաղաքակրթությունների վրա:</p> <p>Հասարակության սոցիալական նորմերը խորհրդանշող արվեստագիտական արտահայտությունները անցյալում և ներկայում:</p> <p>Ուսումնասիրել արվեստագետների դերը: Որոշել նրանց գործունեության առանձնահատկությունները և դրանց կարևորությունը:</p> <p>Ուսումնասիրել որևէ իրադարձություն՝ ընտանիքում, համայնքում, երկրում, աշխարհում, որին անդրադարձել է արվեստը:</p> <p>Ներկայացնել որևէ մշակութային իրադարձության կամ արվեստի հետ առնչության սեփական օրինակ: Արվեստի մասին պատմող տեսաֆիլմերի քննարկումներ:</p>	<p>տարբերությունները բնօրինակի հետ: Գտնել ներդաշնակություն:</p> <p>Կայունություն և փոփոխություն:</p> <p>Կայունությունը միշտ մրցակցող գործոնների հաշվեկշիռն է: Դրա խախտումը համակարգը դուրս է բերում կայուն վիճակից, երբ բացակայում է հետադարձ կապը: Սակայն արվեստագիտական տեսանկյունից կարելի է ընկալել, որպես մեկից ավել համակարգերի առկայություն, միևնույն ստեղծագործության մեջ: Այստեղ, մեկ գործոնի փոփոխությունը չի խախտում համակարգը, քանի որ մյուս գործոններ վրա է վերցնում ընդհանուր հավասարակշռությունը՝ գույն, գիծ, դինամիկա և այլն:</p>
--	---	--

Առաջարկվող թեմատիկա

- Հայտնի ստեղծագործությունների ժամանակակից ընկալումներ՝*
- Ռաֆայել Մանտի- Միքստինյան Տիրամայր*
- Լեոնարդո դա Վինչի - Վիրտուվիանոսի մարդը*
- Միքելանջելո Բուոնարոտի - Միքստինյան մատուռ*
- Հայկական զարդարվեստ*
- Գովազդ*

Միջառարկայական կապ

Բանասիրական գիտություններ - հայերենով տարբեր ոճերի և ժանրերի գրավոր և բանավոր խոսքի կառուցում՝ օգտագործելով տարբեր արտահայտչամիջոցներ և համապատասխանեցնելով դրանք իրավիճակներին: Օտար լեզվով բավականին սահուն և հանպատրաստից բանավոր շփվել, կարդալ և հասկանալ տարաբնույթ տեքստերի, այդ թվում՝ արվեստագիտական բառապաշար պարունակող, հիմնական միտքը, տարբեր թեմաների շուրջ կառուցել գրավոր շարադրանք:

Բնական գիտություններ - վերլուծել բնական համակարգերի փոխկապակցվածությունները՝ դիտարկելով բնագիտական գիտելիքը որպես մեկ ամբողջություն:

Հանրահաշիվ, երկրաչափություն - համադրել և վերլուծել տարբեր մաթեմատիկական մոդելներ ծանոթ և անծանոթ իրավիճակներում, կիրառել տարածական մարմինների մասին գիտելիքները կյանքում և տարբեր ուսումնական առարկաներ ուսումնասիրելիս:

Հումանիտար գիտություններ- վերլուծել իր ազգի ձևավորման և զարգացման պատմական ուղին, քաղաքացու դիրքից արժևորել Հայաստանի Հանրապետությունը որպես իր ներկան և ապագան կերտելու միջավայր: Համեմատել և վերլուծել հասարակական և քաղաքական երևույթների և գործընթացների տարբեր մեկնաբանություններ, արտահայտել հիմնավորված դիրքորոշում դրանց վերաբերյալ:

Առողջ ապրելակերպ - բացատրել տեխնոլոգիական նորամուծությունների գիտական հիմքերը, ներկայացնել տեխնոլոգիական ձեռքբերումները որպես գիտական և հետազոտական մտքի արգասիք, գիտակցել դրանց հետ կապված հնարավոր վտանգները բնության և մարդու համար:

Ինֆորմատիկա - կիրառել համալիր գիտելիք և անհրաժեշտ հմտություններ՝ տեխնոլոգիական զարգացման և տեղեկատվության բազմազանության պայմաններում կողմնորոշվելու համար:

Կապը ՀՊՉ վերջնարդյունքների հետ

Մ1, Մ4, Մ7, Մ10, Մ11, Մ15, Մ16, Մ17, Մ18, Մ24, Մ28, Մ30, Մ33, Մ34, Մ40, Մ41, Մ42

* Ծանոթագրություն

2D - Հարթության վրա գեղանկարչական, գծանկարչական, գրաֆիկական աշխատանքներ (մատիտ, գրիչ, ջրաներկ, ակրիլ, յուղաներկ, թանաք և այլն): Կոլլաժ, մոնտաժ, ֆրոնտաժ, տպագրություն, փորագրություն, դաջվածք թղթի, ստվարաթղթի, կտորի, փայտի վրա: Բատիկ, լուսանկար՝ նաև թվայնացված:

3D - Կավով աշխատանքներ (ծեփ, փորագրություն), կաղապար, հարթաքանդակ, բարձրաքանդակ, կլոր քանդակ, ծավալային աշխատանքներ: Ինստալյացիա: Տեքստիլ: Առարկաների, պատկերների, տարածքների (ինտերյիեր, էքստերյիեր) ձևավորում: Ոսկերչական, արծաթագործական իրերի և առարկաների, մարմնի վրա կրելու զարդերի ձևավորում:

4D - Ներկայացումներ: Ցուցադրության ենթակա աշխատանքներ, որոնք դիտելու համար ժամանակ է պահանջվում: Տեսագրություններ, թվային անիմացիոն աշխատանքներ և այլն:

2D, 3D, 4D ձևաչափերը կարող են իրականացվել հաղորդակցական և թվային տեխնոլոգիաների լայն կիրառմամբ:

Գրականություն

1. «Կրթության մասին» ՀՀ օրենք:
2. «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենք:
3. ՀՀ կառավարության 2010 թվականի ապրիլի 8-ի N 439-Ն որոշում:
4. «Հանրակրթության պետական չափորոշիչ», 2010 թ.:
5. COMPETENCES FOR DEMOCRATIC CULTURE (CDC), ձեռնարկ, ԵԽ, 2018 թ.:
6. ՅՈՒՆԵՍԿՕ, Կրթություն հանուն կայուն զարգացման ծրագիր,
7. Ա. Աղասյան, Հ. Հակոբյան, Մ. Հասարայան, Վ. Ղազարյան. Հայ արվեստի պատմություն, Երևան, «Զանգակ-97» հրատ., 2009, 576 էջ:
8. Ակնարկ Հայ երաժշտության պատմության, ՀՍՄՀ ԳԱ, Երևան. 1963թ.:
9. Բորև, Գեղազիտություն, «Հայաստան», 1982թ.:
10. Գեղազիտական դաստիարակություն «Լույս», 1975թ.:
11. Մ. Դրուսկին, Արտասահմանյան երաժշտության պատմություն, Մոսկվա, 1976թ.:
12. Գ. Տիգրանյան-Հայ երաժշտական թատրոնի 100 տարին, «Հայաստան», Երևան, 1969թ.:
13. Ց. Բրուտյան-Սփյուռքահայ երաժշտական մշակույթը. «Սովետական գրող», Երևան, 1982թ.:
14. Ա. Բայան-Դպրոցականների գեղազիտական դաստիարակություն «Լույս», Երևան, 1979թ.:
15. Ն. Թահմիզյան, Երաժշտությունը հին և միջնադարյան Հայաստանում, «Սովետական գրող», Երևան, 1982թ.:
16. Լուկին-Էսթետիկայի հիմունքներ, «Լույս», Երևան, 1984թ.:
17. Մ. Նավոյան-Դրվագներ Հայ երաժշտության պատմության, «Զանգակ-97» հրատ. Երևան, 2009թ.:
18. Էլի Ֆոք, Արվեստի պատմություն, I, II, III, Սարգիս Խաչենց, Փրիթինֆո, Երևան, 2000-2007-2008:
19. Ազարյան Լ., Վաղ միջնադարյան հայկական քանդակը, Եր., 1975թ.:
20. Աղասյան Ա., Հայ կերպարվեստի զարգացման ուղիները XIX-XX դարերում. Եր., 2009թ.:
21. Աղասյան Ա., Քաջազի մշտավառ կանթեղը: (Ակնարկներ սփյուռքահայ կերպարվեստի պատմության), Եր., 2009 թ.:
22. Աղասյան Ա., Երվանդ Քոչարի տարածության մեջ, Եր., 2013 թ.:
23. Գևորգյան Ա., Արհեստներն ու կենցաղը հայկական մանրանկար-ներում, Եր., 1978
24. Դավթյան Ս., Դրվագներ հայկական միջնադարյան կիրառական արվեստի պատմության, Եր., 1981թ.:
25. Թաթևկյան Վ., Արցախի տոհմագորգերը, Եր., 2004թ.:
26. Իզիթյան Հ., Հովնաթանյանից մինչև Մինաս, Եր., 2001 թ.:
27. Խալաթյան Լ., Բեմանկարչություն: Հայ սովետական թատրոնի պատմություն, Եր., 19թ.:67
28. Խանջյան Ա., Երևանի արձանները, Եր., 2004 թ.:
29. Խաչատրյան Շ., Ֆրանսահայ կերպարվեստ, Եր., 1991թ.:
30. Հակոբյան Հ., Վասպուրականի մանրանկարչությունը, Գիրք 1-2, Ե., 1976-1982 թ.:
31. Ղազարյան Մ., Փայտի գեղարվեստական փորագրությունը Հայաստանում, Եր., 1990թ.:
32. Вельфлин Г. Основные понятия истории искусств. Изд. В. Шевчук, 2013. 330 с.
33. Виппер Б. Введение в историческое изучение искусства. Изд. В. Шевчук, 2010. 368 с.
34. Рисунок, основы учебного академического рисунка, учебник, Ли Н.Г., 2007
35. Алексеев П.К., Короткова А.Л., Трофимов В.А., Основы изобразительной грамоты. СПб: НИУ ИТМО, 2011. 70 с.

36. Штелер Т. Обратная перспектива: Павел Флоренский и Морис Мерло-Понти о пространстве и линейной перспективе в искусстве Ренессанса//.Историко-философский ежегодник 2006. Ин-т философии.РАН. — М.: Наука, 2006, с. 320—329
37. Авсиян О.А. Натура и рисование по представлению. М.: Изобразительное искусство, 1985. 151 с.
38. National Core Arts Standards: A Conceptual Framework for Arts Learning.
39. Julia G. Thompson. The First-Year Teacher’s Survival Guide, 3rd Edition. John Wiley & Sons, 2013. 562p.
40. Discipline-based art education: a curriculum sampler, Kay Alexander, Michael Day, 1991.
41. Achievement Objectives by Learning Area. Set of 8 charts. Published for the Ministry of Education, Wellington, New Zealand. 2007.
42. The College Board, Arts Education Standards and 21st Century Skills: An analysis of the National Standards for Arts Education as compared to the 21st Century Skills Map for the Arts, New York, N.Y., 2011.406p.
43. Office of Superintendent of Public Instruction. Washington State K–12. Arts Learning Standards for Visual Arts. Learning and Teaching. 2017. 186p.
44. Raul M. Sunico, Ph.D. Evelyn F. Cabanban Melissa Y. Moran, Music and Arts Appreciation for Young Filipinos, Department of Education Republic of the Philippines, 2015. 334p.
45. Rosehill School. Art & Design and D&T Policy,
46. Design and technology programmes of study: key stages 1 and 2, National curriculum in England,
47. Washington State K–12 Arts Learning Standards for Visual Arts,
48. Massachusetts Arts Curriculum Framework
49. A Framework for K-12 Science Education: Practices, Crosscutting Concepts and Core Ideas,
50. Massachusetts Science and Technology/Engineering, Curriculum Framework,
51. NEXT GENERATION SCIENCE STANDARDS,
52. California Common Core State Standards,
53. Elementary STEM Education: The Future for Technology and Engineering Education,
54. Advancing Excellence in Technological Literacy,
55. Ontario Schools, Kindergarten to Grade 12: Policy and Program Requirements,
56. K–10 Curriculum Framework and Statement of Equity Principles and the Melbourne Declaration on Educational Goals for Young Australians,
57. NSW Syllabus for the Australian Curriculum,
58. Board of Studies NSW in its K–10 Curriculum Framework,

Էլեկտրոնային կայքեր

59. <https://artclasscurator.com/art-criticism-steps>
60. <https://globalartsandhumanities.osu.edu/about/cross-disciplinary-research>
61. <https://www.educatorstechnology.com/>
62. <https://www.nationalartsstandards.org/>
63. <https://www.incredibleart.org/>
64. <http://artsedge.kennedy-center.org/educators/standards>
65. <https://www.theartof.com/training>
66. <https://www.curriculumonline.ie/Home>

67. <https://www.nga.gov/education/learningresources.html>
68. <http://www.ncpublicschools.org/acre/standards/phase2/>.
69. <https://www.pltw.org/our-programs/pltw-gateway-curriculum>
70. <https://www.wabisabilearning.com/blog/20-blooms-taxonomy-infographics>
71. <https://www.k12.wa.us/student-success/resources-subject-area>
72. <https://www.stem.org.uk/resources#design-technology>
73. <https://curriculum.gov.mt/en/Curriculum/Year-1-to-6/Pages/default.aspx>
74. <https://www.wabisabilearning.com/case-study>
75. <https://www.thelearningweb.net/music-learning.html>
76. <https://www.slideshare.net/mrsnazlan/a-curriculum-framework-for-art-education>
77. <https://www.nga.gov/education/teens.html>
78. <https://www.theartof.com/training>,
79. <https://www.curriculumonline.ie/Home>,
80. <https://www.nga.gov/education/learningresources.html>,
81. <https://www.pltw.org/our-programs/pltw-gateway-curriculum> ,
82. <https://www.wabisabilearning.com/blog/20-blooms-taxonomy-infographics> ,
83. <https://www.k12.wa.us/student-success/resources-subject-area>,
84. <https://www.stem.org.uk/resources#design-technology>,
85. <https://curriculum.gov.mt/en/Curriculum/Year-1-to-6/Pages/default.aspx>,
86. <https://www.wabisabilearning.com/case-study>,
87. <https://www.thelearningweb.net/music-learning.htm>,
88. <https://www.slideshare.net/mrsnazlan/a-curriculum-framework-for-art-education>